

การพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตศษฐาราม
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา

พฤษภาคม 2558

การพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตเกษราราม
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ปฏิญานินทร์
ของ
วิชาพร เข้มทอง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา

พฤษภาคม 2558

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตศเชษฐาราม
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา

พฤษภาคม 2558

วิชาพร เข้มทอง (2558). การพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกศเชษฐาราม กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (ศิลปศึกษา).กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
คณะกรรมการควบคุม: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรพงษ์ แพทย์หลักฟ้า.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย ดังนี้ 1) เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกศเชษฐาราม กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนกับหลังการเรียนรู้ตามแผนการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกศเชษฐาราม 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกศเชษฐาราม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดโยธินประดิษฐ์ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา 2557 จำนวน 40 คน ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sample) โดยได้รับการเรียนรู้จากการจัดการเรียนรู้ตามแผนพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นในเรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกศเชษฐาราม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดโยธินประดิษฐ์ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นโดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอนด้วยตนเอง โดยศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน (pretest) กับหลังเรียน (posttest) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test แบบ dependent

ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกศเชษฐาราม จากการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และจากการสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่ได้ รับการจัดการเรียนรู้ด้วยสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกศเชษฐาราม นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

THE DEVELOPMENT OF LOCAL LEARNING SUBSTANCE OF
WAT PRODKETCHETARAMM'S FINE ART
ART SUBJECT GROUP FOR STUDENTS IN GRADE 6.

Presented in Partial Fulfillment of Requirements for the
Master of Education Degree in Art Education
at Srinakharinwirot University

May 2015

Wichaporn Khemtong. (2015). *The development of local learning substance of Wat Prodketchetaramm's fine art Art subject group for students in grade 6*. Master thesis , M.Ed. (Art Education). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University.
Advisor Committee: Assoc.Prof.Dr. Jakapong Patlakfa.

The purposes of this research were 1) to study the development process of local learning substance of Wat Prodketchetaramm's fine art, art subject group for students in grade 6 2) to compare the learning achievement before and after learning follow the development plan of local learning substance of Wat Prodketchetaramm's fine art 3) to study the satisfaction of students in grade 6 after using local learning substance of Wat Prodketchetaramm's fine art. The samples used in research were 40 students of grade 6 in 2nd semester of academic year 2014 from Wat Yothinpradit School, Prapadanng Ditric, Samuthprakarn Province by purposive sample that learning from learning management as the plan of local learning substance of Wat Prodketchetaramm's fine art for students in grade 6 of Wat Yothinpradit School that had been developed by researcher. The researchers did teaching operation by ourselves, by studying the comparison of achievement of pretest and posttest. The research tools consisted of local learning substance management plan for measuring learning achievement and student's satisfaction survey. The statistical values in analysis included mean (\bar{x}), standard deviation (S.D) and dependent t-test value.

The result showed that students who got local learning substance management of Wat Prodketchetaramm's fine art, from comparison of learning achievement, student had higher achievement after learning than before statistically significant at level of 0.05 and from the student's satisfaction survey who got the learning management by local learning substance of Wat Prodketchetaramm, students had the highest satisfaction level.

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตเกษรธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ของ

วิชาพร เข้มทอง

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

วันที่ เดือน พ.ศ. 2558

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน

.....ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรพงษ์ แพทย์หลักฟ้า)

(อาจารย์ ดร.อริพัทธ์ วิจิตสถิตรัตน์)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรพงษ์ แพทย์หลักฟ้า)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.โสเมฉาย บุญญานันต์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์เรื่องการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตเกษมธรรมาม กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีด้วยความ กรุณาอย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรพงษ์ แพทย์หลักฟ้า ที่ให้คำปรึกษาที่ดีเป็นอย่างยิ่ง คอยให้คำแนะนำ ชี้แนะ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนสำเร็จได้ด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์ อาจารย์ ดร.อิทธิพร วิจิต สติธัตถ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรพงษ์ แพทย์หลักฟ้า และที่อาจารย์ ดร.โสภณาย บุญญานันต์ได้ให้คำแนะนำ เพิ่มเติม ช่วยปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์เรียบร้อย และมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์เกริก ยूनพันธ์ อาจารย์โชค เก่งเขตรกิจ และ อาจารย์ชานภา ลั่นซ้ายที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบแก้ไขและให้คำแนะนำเกี่ยวกับ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

นอกจากนี้ขอกราบขอบพระคุณเจ้าอาวาส คณะสงฆ์และผู้ที่เกี่ยวข้องกับวัดโปรดเกตเกษมธรรมามที่ให้ข้อมูลและเอื้อเฟื้อสถานที่ในการเก็บข้อมูล ขอขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ และเจ้าหน้าที่โรงเรียนวัดโยธินประดิษฐ์อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ที่ได้ให้คำแนะนำ ประสพการณ์ที่ดี อำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล ขอขอบคุณนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกๆ คน ที่ให้การสนับสนุนและร่วมมือในการศึกษาทดลองอย่างดี

ท้ายที่สุดขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ ญาติพี่น้องทุกคนของผู้วิจัย ขอขอบคุณเพื่อนๆ และผู้ที่มีส่วนช่วยเหลือ ที่คอยให้กำลังใจ ให้คำปรึกษาในการทำปริญญานิพนธ์ด้วยดีตลอดมา

วิชาพร เข้มทอง

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	4
ความสำคัญของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	5
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	5
ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	5
ขอบเขตเนื้อหา.....	5
ระยะเวลาในการวิจัย.....	6
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
สมมติฐานการวิจัย	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
แนวทางการจัดทำสาระการเรี้นรู้ท้องถิ่น.....	9
ความสำคัญของการพัฒนาสาระการเรี้นรู้ท้องถิ่น.....	9
ความหมายของสาระการเรี้นรู้ท้องถิ่น.....	10
แนวทางการดำเนินงานจัดทำสาระการเรี้นรู้ท้องถิ่น.....	12
มาตรฐานการเรี้นรู้การศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับสาระการเรี้นรู้ท้องถิ่น..	18
กรอบสาระการเรี้นรู้ท้องถิ่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการเขต1.....	20
แนวคิด.....	21
เป้าหมายและจุดเน้นคุณภาพผู้เรี้น.....	21
กรอบสาระการเรี้นรู้ท้องถิ่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการเขต1.....	24
แนวทางการจัดทำสาระการเรี้นรู้เพิ่มเติม	33

สารบัญ (ต่อ)

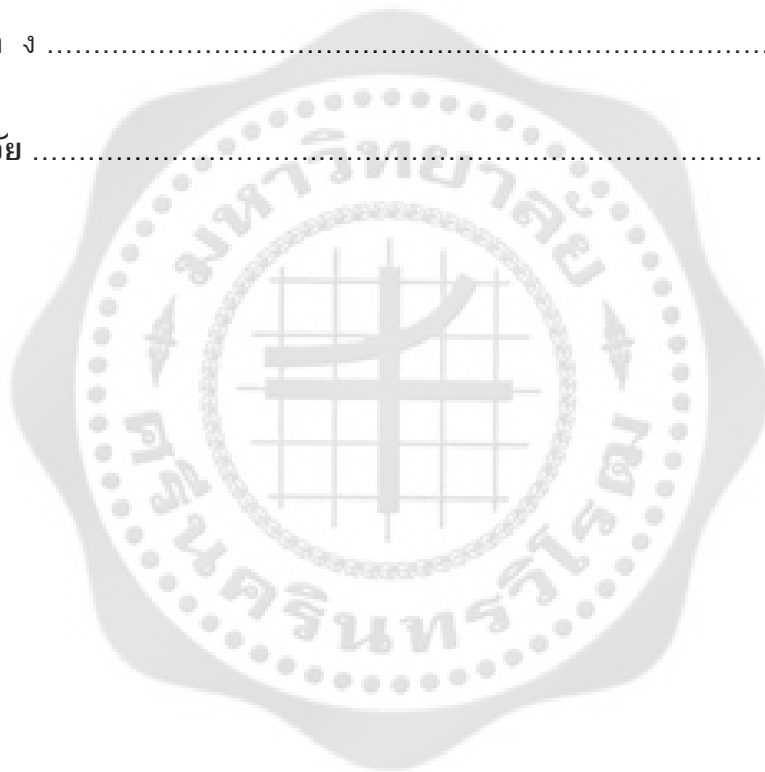
บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม.....	37
ความหมายของการมีส่วนร่วม.....	37
ลักษณะการมีส่วนร่วม.....	38
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม.....	39
ปัจจัยที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วม.....	39
กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม.....	40
การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ.....	42
สาระและมาตรฐานการเรียนรู้.....	44
คุณภาพผู้เรียน.....	44
แนวทางการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้.....	48
ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้.....	48
ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้.....	49
ขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้.....	51
แนวทางในการทำแบบสอบถาม.....	53
การวางแผนการใช้แบบสอบถาม.....	53
ประเภทการเขียนคำถาม.....	54
ภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม.....	54
การออกแบบและการจัดการแบบสอบถาม.....	55
การเรียงคำถาม.....	55
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	56
ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	56
ชนิดของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	56
ลักษณะของแบบทดสอบที่ดี.....	58
หลักเกณฑ์ในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	59
เอกสารที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ.....	62
ความหมายของความพึงพอใจ.....	62
ทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ.....	63
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	64

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3	วิธีการดำเนินการวิจัย 67
	การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง..... 67
	ขั้นตอนดำเนินการวิจัย..... 67
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 74
	การเก็บรวบรวมข้อมูล..... 78
	แบบแผนการทดลอง..... 79
	การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล..... 79
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 82
	ผลการศึกษากระบวนการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น..... 82
	การวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง..... 82
	การวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด
	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและคำอธิบายรายวิชา..... 83
	การกำหนดหน่วยการเรียนรู้..... 86
	การกำหนดเนื้อหาสาระการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้..... 87
	ผลการประเมินแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน..... 91
	ผลการประเมินแบบวัดความพึงพอใจในการเรียนรู้ด้วยสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น
	เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกศเชษฐาราม..... 91
5	สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ 94
	ความมุ่งหมายของการวิจัย..... 94
	ความสำคัญของการวิจัย..... 94
	กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย..... 95
	ขั้นตอนดำเนินการวิจัย..... 95
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 96
	การเก็บรวบรวมข้อมูล..... 96
	การกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล..... 96
	สรุปผลการวิจัย..... 97
	อภิปรายผล..... 98
	ข้อเสนอแนะ..... 107

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม.....	109
ภาคผนวก	114
ภาคผนวก ก	115
ภาคผนวก ข	119
ภาคผนวก ค	187
ภาคผนวก ง	201
ประวัติย่อผู้วิจัย	221

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	เกณฑ์การประเมินผลการเรียนและระดับคุณภาพ.....	31
2	ตัวชี้วัดความสำเร็จของการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น.....	32
3	ขั้นตอนในการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น.....	66
4	มาตรฐาน ศ 1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์วิเคราะห์ วิพากษ์ วิวิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่องานศิลปะอย่างอิสระชั้นชมและประยุกต์ ใช้ในชีวิตประจำวัน.....	70
5	มาตรฐาน ศ1.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์กับประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่างานทัศนศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นภูมิปัญญาไทยและสากล.....	71
6	หน่วยการเรียนรู้ เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตศเชษฐาราม.....	72
7	ค่านำหนักจำนวนข้อสอบในแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	75
8	ความเหมาะสมและความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้สาระ การเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตศเชษฐาราม.....	89
9	ผลการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียน และหลังเรียนสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตศเชษฐาราม...	91
10	ความพึงพอใจที่มีต่อสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตศ เชษฐาราม.....	92
11	ผลประเมินสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตศเชษฐาราม.....	189
12	ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตศเชษฐารามโดย ผู้เชี่ยวชาญ.....	192
13	คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตศเชษฐาราม.....	194
14	ผลการวัดความพึงพอใจที่มีต่อสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตศเชษฐาราม.....	197
15	คะแนนความพึงพอใจแบบทดสอบวัดความพึงพอใจที่มีต่อ สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตศเชษฐาราม.....	199

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
2 แผนภูมิแนวทางการดำเนินงานระดับเขตพื้นที่การศึกษา.....	13
3 แผนภูมิแนวทางการดำเนินงานระดับสถานศึกษา.....	16
4 กระบวนการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกต เชษฐารามสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	81
5 การศึกษาข้อมูลจากการไปทัศนศึกษา.....	102
6 กิจกรรมวาดภาพจากสถานที่จริง.....	103
7 แผ่นผังความคิดเรื่องงานประติมากรรม.....	104
8 กิจกรรมการทำโครงการสรุปการเรียนรู้.....	105
9 การออกแบบดอกไม้จากการจัดกรรมไทย.....	105
10 ผลงานจิตรกรรม The Starry Night ของ Vincent Van gogh.....	126
11 เสียงขลุ่ยทิพย์ พ.ศ. ๒๔๙๔ ศิลปิน เขียน ยิ้มศิริ.....	126
12 บ้านเรือนไทย.....	127
13 Around the Fire ผลงานภาพพิมพ์แกะไม้ ของ ประพันธ์ ศรีสุตา.....	127
14 ผลงานสื่อผสม Skywalker ศิลปิน กมล ทัศนัญชลี.....	128
15 วัดพระศรีรัตนศาสดาราม (วัดพระแก้ว).....	138
16 วัดร่องขุ่น จังหวัดเชียงราย.....	138
17 พระราชนิเวศน์มฤคทายวัน.....	138
18 พระอุโบสถวัดโปรดเกตเชษฐาราม.....	139
19 หน้าบันพระอุโบสถ.....	140
20 พระมหามณฑปเจดีย์ย่อมุมไม้สิบสอง.....	140
21 เก๋งจีนที่อยู่รอบพระมหามณฑป.....	141
22 ภายในพระมหามณฑป.....	141
23 การวาดเส้น (Drawing).....	147
24 การระบายสี (Painting).....	148
25 จิตรกรรมไทยเรื่องรามเกียรติ์ วัดพระแก้ว กรุงเทพมหานคร.....	149
26 ภาพผลงานของศาสตราจารย์เฉลิม นาคีรักษ์.....	149
27 จิตรกรรมไทยร่วมสมัย.....	150
28 จิตรกรรมไทยร่วมสมัย.....	150
29 ภาพเขียนสีน้ำมันของขรัว อินโข่ง.....	152
30 ลายรดน้ำบนเพดานพระอุโบสถ.....	152

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
31 ลายดอกพุดตานบนขอบหน้าต่างพระอุโบสถ.....	153
32 ลายรดน้ำบนบานประตูพระอุโบสถ.....	153
33 ภาพเขียนสีฝุ่นแบบจีน.....	153
34 เกรียณ.....	160
35 ลักษณะของประติมากรรมนูนสูง.....	161
36 ประติมากรรมช้างสามเศียร จังหวัดสมุทรปราการ.....	161
37 พระพุทธรูปไสยาสน์ลงรักปิดทอง.....	162
38 พระประธานหล่อด้วยโลหะ เป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัย.....	162
39 ปูนปั้นตุ๊กตาจีนรอบพระมณฑป.....	163
40 ปูนปั้นประดับบานประตู.....	163
41 ศึกษาแหล่งเรียนรู้.....	202
42 นักเรียนเดินชมวัดโปรดเกศเชษฐาราม.....	203
43 บริเวณภายในพระอุโบสถ.....	204
44 นักเรียนสอบถามข้อมูลจากพระสงฆ์.....	205
45 นักเรียนศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง.....	206
46 กิจกรรมวาดภาพจากแหล่งเรียนรู้ 1.....	207
47 กิจกรรมวาดภาพจากแหล่งเรียนรู้ 2.....	208
48 ผลงานจากการทำกิจกรรม.....	209
49 ความประทับใจจากการมาทัศนศึกษา.....	210
50 การเรียนรู้ด้วยสื่อ power point.....	211
51 การจัดกิจกรรมตามแผนการเรียนรู้ท้องถิ่น.....	212
52 วัดโปรดเกศเชษฐาราม.....	214
53 บรรยากาศในวัดโปรดเกศเชษฐาราม.....	215
54 พระอุโบสถวัดโปรดเกศเชษฐาราม.....	216
55 พระพุทธรูปชินนาถศาสดา พระประธานวัดโปรดเกศเชษฐาราม.....	217
56 พระพุทธรูปไสยาสน์.....	217
57 ลายปูนปั้นบนบานประตูพระอุโบสถ.....	218
58 ลายรดน้ำเพดานพระอุโบสถ.....	218
59 ตุ๊กตาปูนปั้นจีน.....	219
60 ภาพเขียนสีน้ำมันของขรัว อินโข่ง.....	219
61 ผู้วิจัยลงพื้นที่เก็บข้อมูลวัดโปรดเกศเชษฐาราม.....	220

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ศิลปวัฒนธรรมไทยเป็นสิ่งที่เคียงคู่มากับสังคมไทยตั้งแต่ในอดีตจนก่อให้เกิด เป็นเอกลักษณ์ของความเป็นไทย และเป็นมรดกที่ทำให้เราเกิดความภาคภูมิใจ คนไทยทุกคนล้วนแล้วแต่เป็นเจ้าของประเพณีและวัฒนธรรมไทย เพราะเราได้นำสิ่งเหล่านี้ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน อีกทั้งได้ร่วมกันทำกันเป็นกลุ่มในชุมชนและสังคมและร่วมกันสืบทอดศิลปวัฒนธรรมอันมีค่าเหล่านี้มาเรื่อยๆจนถึงปัจจุบัน ซึ่งจะเห็นได้ว่าประเพณีและวัฒนธรรมจึงมีความสำคัญและผูกพันกับวิถีชีวิตของคนไทยมาช้านาน ก่อให้เกิดความรัก ความภาคภูมิใจและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

ธีระ รุญเจริญ (2545: 15) ได้กล่าวว่าวิฤตด้านศิลปะ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย ค่านิยมและรสนิยมในการเสพ / บริโภคสิ่งของจากต่างชาติ และการเปิดรับศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาจากต่างชาติโดยขาดการคัดสรร กลั่นกรอง ให้เข้ามามีบทบาทสำคัญในสังคมและในวิถีชีวิตของคนไทย ทำให้คนไทยละทิ้งคุณค่าที่ฝังงมในเรื่อง

- ศิลปะไทย
- วัฒนธรรมไทย
- ภูมิปัญญาไทย

การหันไปชื่นชอบศิลปะและวัฒนธรรม และภูมิปัญญาจากต่างประเทศทำให้ศิลปะไทย วัฒนธรรมไทย และภูมิปัญญาไทยขาดการส่งเสริม สนับสนุน และขาดการยอมรับ ซึ่งมีส่วนอย่างสำคัญที่ทำให้สังคมไทยขาดความภาคภูมิใจในความเป็นไทย

ซึ่งการศึกษาภูมิปัญญาไทยเพื่อเป็นการสืบทอดและพัฒนาภูมิปัญญาไทยเป็นการสร้างทุนทางวัฒนธรรมให้เข้มแข็งและพัฒนาองค์ความรู้ไปสู่การดำรงชีวิต ในระดับหนึ่งของการดำรงชีวิต ศิลปะอาจไม่มีมูลค่า แต่ศิลปะเป็นสิ่งที่หลงเหลืออยู่ในสังคม ให้เราได้ตีความย้อนหลังไปสู่การดำรงชีวิตของผู้คนกลับไปสู่ภูมิปัญญาในแต่ละช่วงเวลา ศิลปะหลากหลายด้านย่อมกระตุ้นสำนึกและจริยธรรมเพื่อให้มีพลังบูรณาการในชีวิตและชุมชน วิรุญ ตั้งเจริญ(2551: 99) และในปัจจุบันภูมิปัญญาและสิ่งฝังงมอันเป็นเอกลักษณ์ที่แสดงความเป็นชาติกำลังถูกลบด้วยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่อันเนื่องมาจากความเจริญและการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมที่ต่างไปจากเดิม ทำให้วัฒนธรรมดั้งเดิมได้รับการเปลี่ยนแปลงไปด้วย ส่งผลให้คนในปัจจุบันลืมศิลปวัฒนธรรมและไม่หวงแหนอนุรักษ์ประเพณีภูมิปัญญาที่ถูกถ่ายทอดมาแต่อดีต

ด้วยเหตุนี้สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ(2541: 25) ได้เล็งเห็นความสำคัญที่ว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นแหล่งความรู้ความสำคัญของสังคมไทย ซึ่งควรมีการสืบทอดอนุรักษ์ โดยผ่านกระบวนการจัดการศึกษา ดังนั้นตามมาตรา 27 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 จึงได้กำหนดให้มีการจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมความเป็นไทย การดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ ตลอดจนการศึกษาต่อและให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำสาระของหลักสูตร ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในชุมชน สังคมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งนั่นก็หมายถึงสถานศึกษาต้องจัดการศึกษาให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคม และนำเอาภูมิปัญญาเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษาด้วย ภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้นจึงให้คุณค่าความสำคัญทั้งด้านจิตใจ สะท้อนถึงวิถีชีวิต ค่านิยม ประเพณี วัฒนธรรม ศิลปกรรมต่างๆ ของกลุ่มคนหรือท้องถิ่นนั้นๆ ได้เป็นอย่างดี เนื่องจากว่าในแต่ละชุมชนแต่ละท้องถิ่นย่อมที่จะมีวัฒนธรรมประเพณีที่แตกต่างและหลากหลาย มีเอกลักษณ์เฉพาะของตนเองอย่างชัดเจน ถึงแม้ว่าสภาพแวดล้อมหรือสังคมจะเปลี่ยนไปตามยุคสมัยก็ตาม ในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ผู้คนส่วนใหญ่ในพื้นที่นี้สืบเชื้อสายมาจากชาวมอญหรือชาวมอญ ที่อพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยในช่วงสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2 พระองค์ทรงโปรดฯ พระราชทานที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยให้แก่ชาวมอญที่อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรีและอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ จึงทำให้อำเภอพระประแดงนี้ก่อเกิดความหลากหลายทางด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ศาสนา ศิลปกรรม วัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญา

วัดโปรดเกศเชษฐารามวัดเก่าแก่ที่มีอายุกว่าร้อยปี เป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ตั้งอยู่ตำบลทรงคนอง (เดิมตำบลเชียงใหม่) อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการเป็นวัดที่ถูกสร้างขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยรัชกาลที่ 2 ในปี พ.ศ. 2363 โดยโปรดเกล้าฯ ให้กรมหมื่นภักดี พลเสพ เป็นแม่กองสร้างเมืองและป้อมต่างๆ ของเมืองนครเขื่อนขันธ์ ซึ่งในคราวนั้น เมื่อได้สร้างเมืองและป้อมต่าง ๆ เรียบร้อยกรมหมื่นภักดีพลเสพ ได้สร้างวัดขึ้นวัดหนึ่งทางด้านตะวันตกของเมือง และขอพระราชทานนามว่า วัดไพเรนต์พลเสพ ขณะที่พระยาเพชรพิชัย (เทศ) นายงานสร้างเมืองในครั้งนั้น ได้ขออนุญาตสร้างวัดอีกวัดหนึ่งคนละฝากฝั่งคลอง เมื่อสร้างเสร็จได้พระราชทานนามว่า วัดโปรดเกศเชษฐาราม ซึ่งแต่เดิม ชาวบ้านมักเรียกว่า “วัดปากคลอง” เนื่องจากอยู่ทิศเหนือของคลอง และเป็นเพียงวัดเดียวในย่านพระประแดงที่เป็นวัดพุทธไทย ส่วนวัดอื่นๆมักเป็นวัดพุทธรามัญ ความน่าสนใจและความสำคัญของวัดโปรดเกศเชษฐารามคือ เป็นวัดที่เป็นศูนย์การการจัดประเพณีต่างๆทางศาสนา รูปแบบของวัดได้ถูกสร้างโดยรับเอาอิทธิพลของศิลปกรรมชาวต่างชาติทั้งชาติตะวันตกและชาติตะวันออก มีความงดงามและมีความหลากหลายทางด้านงานศิลปกรรม จึงทำให้

วัดนี้มีความแปลกและความแตกต่างจากวัดอื่นในอำเภอพระประแดง และวัดโปรดเกศเชษฐารามนี้ มีความโดดเด่นคือ มีพระอุโบสถ มีหน้าบันทรงจีน มีมุขหน้า หลัง และรูปทรงองค์ประกอบของ พระอุโบสถอันเป็นศิลปะพระราชนิยม ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว มีการ ออกแบบลวดลายปูนปั้นประกอบเข้ากับเครื่องถ้วยชามเบญจรงค์ ลายครามชนิดต่าง ๆ ด้วยการ ล้อเลียนลายก้านแบ่งได้สวยงาม วางดอกกลายอย่างได้จังหวะ และกระจายอย่างมีสัดส่วน เต็มหน้า บัน ทำให้ดูสวยเด่นเป็นระเบียบในตัวเอง หลังคาเป็นงานผสมไม้มุงด้วยกระเบื้องมอญเก่า มีรูปแบบ ผสมผสานระหว่างทรงหลังคาแบบไทยและจีน ไม่มีช่อฟ้าใบระกา ภายในพระอุโบสถมีพระประธาน หล่อด้วยโลหะ เป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัย โดยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานนามว่า พระ พุทธชินนาถศาสดา เมื่อพ.ศ. 2553 ประดิษฐานอยู่บนฐานชุกชีที่ทำด้วยกระเบื้องเคลือบจีน ส่วน ภายในรอบพระอุโบสถประดับด้วยภาพจิตรกรรมสีน้ำมันของขรัวอินโข่ง ซึ่งภาพจิตรกรรมเหล่านี้ได้ เน้นถึงเรื่องราวความเป็นอยู่ของชุมชนพระประแดง และการเข้ามาทำการค้าของชาวต่างชาติ ส่วน เพดานและหน้าต่างพระอุโบสถเขียนลายรดน้ำ เป็นศิลปะแบบรัตนโกสินทร์ และบริเวณช่องลม เหนือราวหน้าต่างมีภาพเขียนสีรูปพระภิกษุและภิกษุณี ว่ากันว่าช่องลมนี้ได้ถูกปิดตายมาตั้งแต่สมัย รัชกาลที่ 4 แล้ว เมื่อมีการบูรณะพระอุโบสถปูนได้ถูกแกะออกทำให้พบภาพ ส่วนของพระวิหารมี ลักษณะคล้ายพระอุโบสถแต่ไม่มีมุข ลวดลายที่หน้าบันก็คล้ายกับพระอุโบสถ ส่วนซุ้มเหนือหน้าต่าง เป็นลายปูนปั้น ดัดผนังที่เป็นดอกไม้ ใบไม้ วางจังหวะการจัดกระจาย แต่ดูสวยงาม ภายในพระวิหาร มีพระพุทธรูปไสยาสน์ ประดิษฐานอยู่มีพระพักตร์ที่งดงามมากเป็นปูนปั้นทั้งองค์ ลงรักปิดทอง มีขนาด ความยาว 16 วา 2 ศอกและยังเป็นต้นแบบของการหล่อพระนอนวัดโพธิ์ด้วย นอกจากนี้ในส่วนของ ประตูหน้าต่างด้านในเป็นภาพเขียนสีฝุ่นแบบจีนโดยที่บริเวณหน้าต่างเป็นรูปเครื่องตั้งส่วนประตู เป็นภาพเครื่องแขวนที่สื่อให้เห็นถึงความสุขที่ไม่สิ้นสุดเหนือหน้าต่าง ยังมีภาพปริศนาธรรมเป็นศิลปะ ตะวันตก ตรงข้ามพระวิหารเป็นพระมหามณฑปเจดีย์ย่อมุมไม้สิบสอง รายรอบด้วยกำแพง มีปรางค์ ทั้ง 4 ด้าน ภายในประดิษฐานพระพุทธรูปปางขมดัม มีลักษณะพระเกศสั้น เอวคอด ออกโตนอกจากนี้ ยังมีเจดีย์ทรงลังกาองค์ใหญ่และประติมากรรมปูนปั้นศิลปะของจีนอีกด้วย

จากความสำคัญดังกล่าวกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ(อ้างอิงจากมติวาระการประชุมโรงเรียน วัดโยธินประดิษฐ์) สรุปความเห็นตรงกันว่าวัดเป็นแหล่งก่อเกิดศิลปะและวัฒนธรรมที่มีความหลากหลาย มีการรับอิทธิพลศิลปกรรมจากชาติต่าง ๆ รวมไปถึงเป็นรากเหง้าที่แสดงภูมิปัญญาท้องถิ่นของบรรพ บุรุษที่สั่งสมและถ่ายทอดงานศิลปกรรมแขนงต่าง ๆ ไว้ให้ชนรุ่นหลัง จนกลายมาเป็นเอกลักษณ์แสดง ถึงความเป็นชาติ จึงควรมีการสืบสานอนุรักษ์ศิลปกรรมอันงดงามนี้ โดยเฉพาะเนื้อหาการเรียนใน มาตรฐาน ศ 1.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่างาน

ทัศนศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล ซึ่งในโรงเรียนวัดโยธินประดิษฐ์ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ยังไม่ได้มีการนำเอากระบวนการเรียนการสอนตามกรอบสาระการเรียนรู้ระดับท้องถิ่นมาใช้ทำการสอนในโรงเรียน และเล็งเห็นว่าสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นมีความสำคัญที่ส่งผลให้การศึกษามีคุณภาพ เป็นการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการอันหลากหลายของท้องถิ่น ทำให้ผู้เรียนเกิดความรักและภาคภูมิใจเกี่ยวกับท้องถิ่นของตน นอกจากนี้ยังได้เป็นการช่วยเผยแพร่สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานศิลปะ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นไม่ให้สูญหายไปจากสังคมไทย โดยจัดทำเป็นรายวิชา ใหม่ในสาระเพิ่มเติม โดยดูจากหลักสูตรของโรงเรียนของช่วงชั้นที่ 2

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเกิดความสนใจที่จะศึกษาและพัฒนาการเรียนการสอนศิลปะท้องถิ่น โดยการศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับงานศิลปกรรม ในด้านสถาปัตยกรรม จิตรกรรมและประติมากรรมในวัดโปรดกตเศษฐารามที่มีความสำคัญ โดดเด่นและมีรูปแบบการผสมผสานของศิลปะชาติตะวันออกและตะวันตก มาจัดกระบวนการสอนในรายวิชาศิลปะ เพื่อให้ผู้เรียนความรู้ทางด้านประวัติศาสตร์ ศิลป์ เกิดทักษะทางด้านศิลปกรรมแขนงต่างๆ เกิดความรู้ความเข้าใจ เกิดความรัก ความภาคภูมิใจ ในความเป็นมาของศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นของตน อีกทั้งยังเป็นการปลูกฝังและสืบทอดศิลปวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของชาติให้คงอยู่สืบไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่องศิลปกรรมวัดโปรดกตเศษฐาราม กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนกับหลังการเรียนรู้อัตตามแผนการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดกตเศษฐาราม
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังจากใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดกตเศษฐาราม

ความสำคัญของการวิจัย

1. สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่องศิลปกรรมวัดโปรดกตเศษฐาราม สำหรับจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่พัฒนาขึ้นนี้ โรงเรียนในพื้นที่สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้สอดคล้องกับบริบทและสภาพชุมชนในพื้นที่

2. เป็นการสร้างความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับศิลปกรรมในวัดโปรดกศเชษฐาราม อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ที่แบ่งออกเป็นงานด้านสถาปัตยกรรม จิตรกรรมและประติมากรรม เป็นการปลูกฝังให้นักเรียนเกิดความตระหนัก ภาคภูมิใจ เกิดความรัก และเห็นความสำคัญของศิลปะในท้องถิ่นที่ควรอนุรักษ์และเผยแพร่ต่อไป

3. เป็นแนวทางสำหรับโรงเรียนในการนำเอาศิลปะ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เพื่อตอบสนองความต้องการตามหลักสูตรสถานศึกษาต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดโยธินประดิษฐ์ จังหวัดสมุทรปราการ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดโยธินประดิษฐ์ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการจำนวน 40 คน ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sample)

ตัวแปรที่จะศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ตามสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดกศเชษฐาราม
2. ตัวแปรตาม ได้แก่
 - 2.1 กระบวนการสร้างสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดกศเชษฐาราม
 - 2.2 ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้สาระ การเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดกศเชษฐาราม
 - 2.3 ความพึงพอใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังจากใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดกศเชษฐาราม

ขอบเขตเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย คือ สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นในเรื่องศิลปกรรมวัดโปรดกศเชษฐาราม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดโยธินประดิษฐ์ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเป็นรายวิชาใหม่ที่สอดคล้องกับบริบทชุมชน มีขอบเขตเนื้อหา ดังนี้ การศึกษาศิลปกรรมวัดโปรดกศเชษฐาราม ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

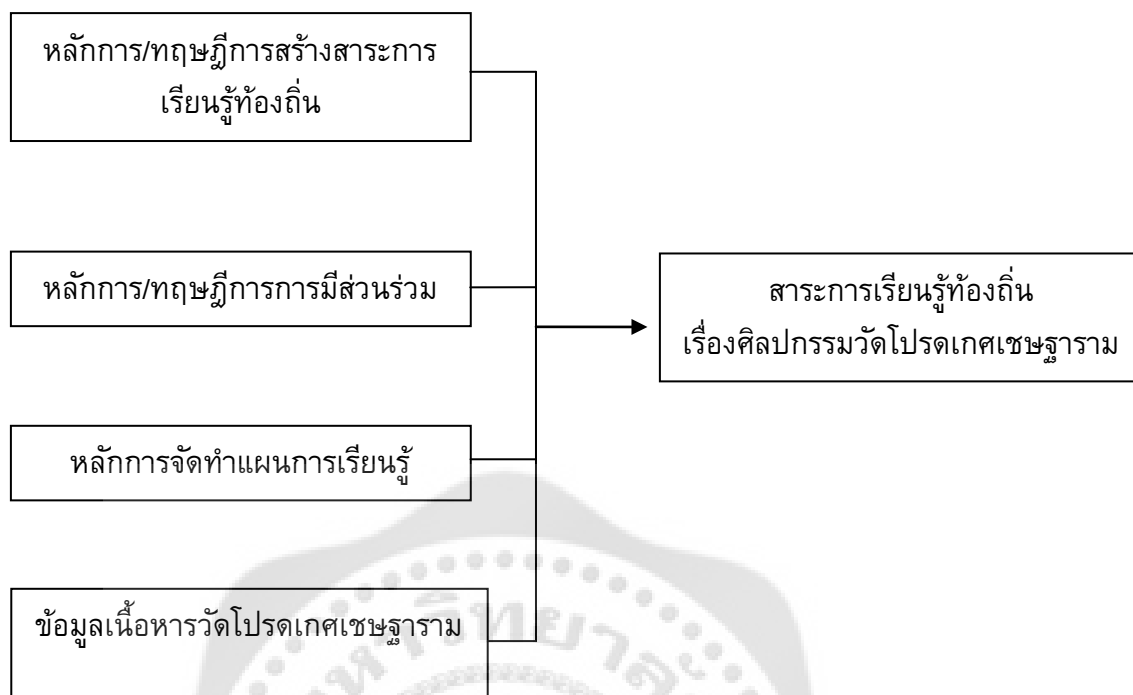
1. ด้านสถาปัตยกรรม
 - พระอุโบสถ
 - วิหาร
 - มณฑป
 - เจดีย์
2. ด้านจิตรกรรม
 - ภาพจิตรกรรมขรัวอินโข่ง
 - ภาพสีฝุ่น
 - ลายรดน้ำ
3. ด้านประติมากรรม
 - ลายปูนปั้นหน้าบันพระอุโบสถและวิหาร

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ใช้เวลาในการวิจัย ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 ในเดือนพฤศจิกายน 2557 - กุมภาพันธ์ 2558 ระยะเวลา 20 ชั่วโมง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตไชยธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีกรอบแนวคิดดังภาพประกอบ 1 ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น หมายถึง กระบวนการการพัฒนาเนื้อหาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกษตรเขษราราม โดยมีการกำหนด คำอธิบายรายวิชามาตรฐาน ตัวชี้วัด เนื้อหา สาระการเรียนรู้ แผนการสอน และกำหนดกิจกรรมให้เหมาะสมและสอดคล้องกับ สภาพสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนในท้องถิ่น

2. สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น หมายถึง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยจัดทำเป็นแผนการจัดการเรียนรู้สาระท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกษตรเขษราราม โดยจัดทำเป็นรายวิชาใหม่ สาระเพิ่มเติม จำนวน 6 แผน เวลา 20 ชั่วโมง ซึ่งในแต่ละแผนประกอบไปด้วย ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมและกระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อ และแหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกษตรเขษรารามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4. ความพึงพอใจ หมายถึง ความคิดเห็น ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการเรียนโดยใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกษตรเขษรารามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น และประเมินได้จากแบบสอบถามความพึงพอใจ

5. การเรียนรู้ตามสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตศะษฐาราม หมายถึง ขั้นตอนให้ผู้สอนจัดตามแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบและนำเสนออย่างมีขั้นตอน เพื่อให้การเรียนการสอนนั้นเกิดประสิทธิภาพสูงสุด และตรงตามจุดมุ่งหมายเฉพาะของกระบวนการสอนนั้นๆรวมไปถึงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้กลวิธีต่างๆ ที่ใช้เสริมวิธีการและกระบวนการสอน เพื่อช่วยให้วิธีการและกระบวนการสอนนั้นๆ มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ตัวอย่างเช่น เทคนิคการนำเข้าสู่บทเรียน เทคนิคการจัดกลุ่ม เทคนิคการใช้คำถาม เทคนิคการสรุป บทเรียน เป็นต้น

สมมติฐานในการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตศะษฐาราม หลังเรียนสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวทางการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น
2. กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

สมุทรปราการเขต 1

3. แนวทางการจัดทำสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม
4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
5. การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
6. แนวทางการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้
7. แนวทางในการทำแบบสอบถาม
8. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
9. เอกสารที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ
10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวทางการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

1.1 ความสำคัญของการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 81 และ 289 ได้ให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น บำรุงรักษา ศิลปะ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรม (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2541: 25 – 116) และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้ให้ความสำคัญในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทยมาเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษา สรุปได้ดังนี้

ในการจัดการศึกษาให้สังคมมีส่วนร่วมในการศึกษา กระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง เน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม และบูรณาการตามความเหมาะสม ตลอดจนส่งเสริม ศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และภูมิปัญญาไทย (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา 2543: ไม่ปรากฏเลขหน้า)

จากการที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ได้ให้ ความสำคัญกับการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งมุ่งเน้นการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาและสถานศึกษาได้มีบทบาทและมี ส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรให้ สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น โดยนำมากำหนดเป็นหลักการจัดการศึกษาที่ สำคัญอย่างหนึ่ง เพื่อให้สถานศึกษาทำหน้าที่จัดการศึกษาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ชีวิตจริงของตนเองใน ท้องถิ่น สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตในสังคม สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนสามารถนำ หลักสูตรการเรียนรู้ท้องถิ่นไปจัดการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์บรรลุตามมาตรฐานการ เรียนรู้ได้อย่างแท้จริง

ด้วยเหตุนี้จะเห็นได้ว่า การพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นจึงเป็นการนำองค์ความรู้จากการ มีส่วนร่วมของคนในชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชนและสถาบัน สังคมอื่นที่เป็นการสืบทอดทางวัฒนธรรม มารวมกันเพื่อจัดสร้างองค์ความรู้ที่เกิดจากการจัด สภาพแวดล้อมสังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุน เพื่อให้เด็กเรียนได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีความ เข้าใจเกี่ยวกับชุมชน สามารถพึ่งตนเองได้ ตระหนักและยอมรับสิ่งที่มีคุณค่าที่เกิดประโยชน์ต่อ ชุมชน มีความรักและความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเองต่อไป

1.2 ความหมายของสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(2549: 3 – 4) ได้ให้ความหมายของคำต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ท้องถิ่นไว้ดังนี้

ท้องถิ่น หมายถึง บริเวณสถานที่รวมทั้งสภาพแวดล้อมและสังคมวัฒนธรรมที่ผู้เรียน ส่วนมากมีวิถีชีวิตเกี่ยวข้อง คู่กันเคยมาตั้งแต่กำเนิด มีขอบเขตครอบคลุมทั้งหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด กลุ่มจังหวัดและภูมิภาคของท้องถิ่นนั้นๆ

สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น หมายถึง รายละเอียดของข้อมูลสารสนเทศรวมทั้งเนื้อหาองค์ ความรู้ที่เกี่ยวกับท้องถิ่นในด้านต่างๆ เช่น สภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ทรัพยากร สิ่งแวดล้อม ประวัติความเป็นมา สภาพเศรษฐกิจ สังคม การดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญา ฯลฯ ตลอดจนสภาพปัญหาและสิ่งที่ควรได้รับการถ่ายทอด พัฒนาในชุมชนและ สังคมนั้นๆ ที่สถานศึกษากำหนดขึ้นเพื่อจะนำไปใช้จัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับ ท้องถิ่นของตนเอง

กรอบหลักสูตรการเรียนรู้ท้องถิ่น หมายถึง ขอบข่ายของเนื้อหาการเรียนรู้ท้องถิ่นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์และกำหนดขึ้นเพื่อเอื้ออำนวยประโยชน์ให้สถานศึกษานำไปจัดทำรายละเอียดสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นตามสภาพความพร้อมและความต้องการของสถานศึกษา

สถานศึกษา หมายถึง หน่วยงานที่มีหน้าที่นำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นไปจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นของตนเอง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หมายถึง หน่วยงานที่มีหน้าที่จัดทำกรอบหลักสูตรการเรียนรู้ท้องถิ่น ซึ่งอาจเป็นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือกลุ่มสถานศึกษาร่วมกันจัดทำข้อมูลสารสนเทศท้องถิ่น ซึ่งหมายถึง รายละเอียดของข้อมูลสารสนเทศในท้องถิ่น ซึ่งครอบคลุมทั้งข้อมูลในด้านสภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ทรัพยากร สิ่งแวดล้อม ประวัติความเป็นมา สภาพเศรษฐกิจ สังคม การดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญา ตลอดจนสภาพปัญหาในชุมชนและสังคมนั้นๆ

จากความหมายข้างต้น สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่โรงเรียนต้อง จัดทำ ต้องมาจากกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่ถูกกำหนดโดยเขตพื้นที่การศึกษาซึ่งมีกระบวนการจัดทำกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น โดยการตั้งคณะกรรมการจัดทำดำเนินการ ศึกษาวิเคราะห์นโยบาย ข้อมูลสารสนเทศของท้องถิ่น ปัญหาและสิ่งที่ควรพัฒนา นำมากำหนดกรอบสาระการเรียนรู้ ท้องถิ่น สอบถามรับฟังความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้อง ปรับปรุง เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ และนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

และการจัดทำ "สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น" โรงเรียนจะต้องนำกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นจากเขตพื้นที่มาจัดทำเนื้อหาองค์ความรู้ ที่เกี่ยวกับท้องถิ่นให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนและสภาพชุมชน โดยโรงเรียนมีแนวการดำเนินการในรูปคณะกรรมการประกอบด้วย ครู ผู้บริหาร ผู้นำทางศาสนา ผู้นำชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์หลากหลาย ดำเนินการวิเคราะห์ขอบข่ายรายละเอียดในกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่เขตพื้นที่กำหนดไว้ ต่อมาคือวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน เพื่อจะได้ทราบถึงจุดเน้นและแนวทางการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นว่าควรอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ใด ชั้นปีใด เป็นรายวิชาพื้นฐาน หรือรายวิชาที่ต้องการเรียนเพิ่มเติม จากนั้นร่วมกันศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนและชุมชนเพื่อนำมาเป็นข้อมูลจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น สุดท้ายคือนำมาจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นให้สอดคล้องกับบริบทและจุดเน้นของโรงเรียนและสภาพชุมชน ซึ่งอาจจัดทำรายละเอียดสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นโดยจำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้และจัดทำเป็นช่วงชั้นหรือเป็นชั้นปี

ซึ่งสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ในการวิจัยครั้งนี้คือ เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตศเชษฐาราม ซึ่งมีขอบเขตเรื่องราวความเป็นมาและความสำคัญของวัดโปรดเกตศเชษฐารามในท้องถิ่น อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ และงานศิลปกรรมแขนงต่างๆในวัดโปรดเกตศเชษฐาราม ซึ่งแบ่งออกเป็น งานด้านจิตรกรรม สถาปัตยกรรมและประติมากรรม ความภาคภูมิใจ แนวทางการอนุรักษ์และการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดโยธินประดิษฐ์ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

1.3 แนวทางการดำเนินงานจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

กระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษาได้มีการกำหนดเนื้อหาหลักสูตรการเรียนรู้ท้องถิ่น เพื่อให้สถานศึกษานำไปใช้จัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นของตนเองทั้งในด้านความสำคัญ ประวัติความเป็นมา สภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศ สภาพเศรษฐกิจ สังคม การดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญา ตลอดจนสภาพปัญหาในชุมชนและสังคมอื่นๆ อันจะทำให้เด็กเกิดความรัก ความผูกพัน มีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง และมีส่วนร่วมในการพัฒนาแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นนั้นๆ ซึ่งมีแนวทางสรุปได้ดังนี้

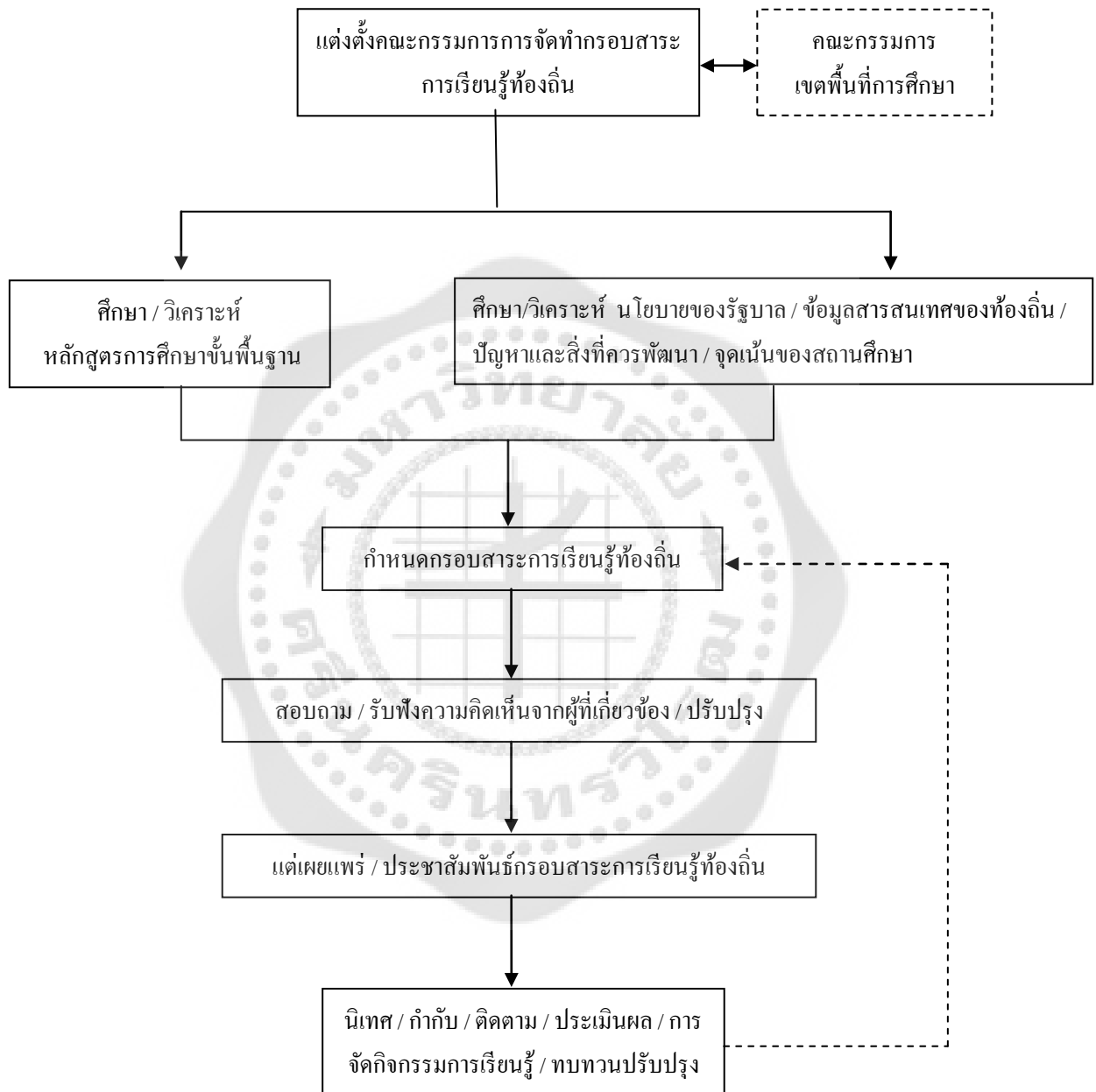
1.3.1 การดำเนินงานของส่วนกลาง

โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหน่วยงาน ในส่วนกลาง มีภารกิจสำคัญในการจัดและส่งเสริมการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีหน้าที่ในการจัดทำนโยบายและจัดทำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งได้กำหนดจุดหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นโดยกำหนด คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ให้ผู้เรียนรักประเทศชาติ รักท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์ สร้างสิ่งดีงามให้สังคม มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทย ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะต้องนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ไปใช้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้บรรลุ ตามจุดหมายและมาตรฐาน การเรียนรู้ที่กำหนดไว้

1.3.2 การดำเนินงานระดับเขตพื้นที่การศึกษา

พระราชบัญญัติ ระเบียบ บริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 กำหนดให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีหน้าที่ในการบริหารจัดการศึกษา และพัฒนาสาระของหลักสูตรการศึกษา ให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้ง มีหน้าที่ในการพัฒนางานด้านวิชาการร่วมกับสถานศึกษา สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษา ควรจัดทำ “กรอบสาระการเรียนรู้

ท้องถิ่น” ในระดับเขตพื้นที่ เพื่อให้สถานศึกษานำไปจัดทำรายละเอียดของเนื้อหาองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับท้องถิ่นให้เหมาะสมกับสภาพของสถานศึกษาและนำไปสู่การปฏิบัติจริง (สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2554: 4) ดังแสดงในแผนภูมิต่อไปนี้

ภาพประกอบ 2 แผนภูมิแนวทางการดำเนินงานระดับเขตพื้นที่การศึกษา

จากแผนภูมิข้างต้น สามารถสรุปแนวทางการดำเนินงานในระดับเขตพื้นที่การศึกษาได้

ดังนี้

1. ดำเนินงานในรูปคณะกรรมการองค์ประกอบของคณะกรรมการ ซึ่งควรประกอบด้วย นักวิชาการ ครู ผู้บริหารการศึกษา ผู้นำทางศาสนา ผู้นำชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ประสบการณ์ หลากหลายสาขา เช่น มีความรู้เกี่ยวกับวิสัยทัศน์ กลุ่มจังหวัด มีความเข้าใจเกี่ยวกับท้องถิ่น ภูมิปัญญา ปัญหาชุมชน มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความมุ่งมั่น และเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษา มีความรู้ด้านจิตวิทยาและพัฒนาการเด็ก มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร การเรียน การสอน การวัดและประเมินผล ฯลฯ และได้ร่วมกันกำหนดกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นให้เหมาะสม ทันสมัย เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนในเขตพื้นที่ สอดคล้องกับมาตรฐาน การเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างแท้จริง

2. ศึกษา/วิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการจัดทำกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นได้ทำการศึกษา /วิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งครอบคลุมทั้งมาตรฐาน การเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น และสาระการเรียนรู้ชั้นปีของกลุ่มสาระ การเรียนรู้ต่าง ๆ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อจะได้ทราบถึงขอบข่ายของการกำหนด กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

3. ศึกษา/วิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของท้องถิ่นซึ่งคณะกรรมการได้ศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูลสารสนเทศของท้องถิ่น ครอบคลุมทั้งวิสัยทัศน์กลุ่มจังหวัด /จังหวัด ความสำคัญ ประวัติความเป็นมา สภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศ สภาพเศรษฐกิจ สังคม วิถีการดำรงชีวิต ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น สภาพปัญหาในชุมชนและสังคมนั้น ๆ รวมทั้งศึกษาวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลจุดเน้นหรือข้อมูลประเด็นที่สถานศึกษาในเขตพื้นที่ให้ความสำคัญ แล้วนำข้อมูลที่ ได้มาทั้งหมดใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดทำกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

4. กำหนดกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เมื่อคณะกรรมการได้วิเคราะห์ /สังเคราะห์ และ ทราบถึงขอบข่ายของการกำหนดกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น จากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งข้อมูลสารสนเทศของท้องถิ่นและสถานศึกษาแล้ว จึงร่วมกันกำหนดกรอบสาระการเรียนรู้ ท้องถิ่นให้เหมาะสม ซึ่งมีความยืดหยุ่น สถานศึกษาสามารถนำไปกำหนดรายละเอียดของเนื้อหา องค์ความรู้ ที่เกี่ยวกับท้องถิ่นได้ง่ายและสอดคล้องกับจุดเน้นของสถานศึกษา

5. สอบถามและรับฟังความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้อง เมื่อจัดทำกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เสร็จแล้ว นำไปรับฟังความคิดเห็นจาก บุคคลที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น เช่น ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหาร การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ ศึกษานิเทศก์ ผู้ปกครอง นักเรียน ผู้นำชุมชน ตลอดจน ผู้เกี่ยวข้องต่าง ๆ เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ ก่อนที่จะนำไปปรับปรุงและให้สถานศึกษานำไป จัดทำรายละเอียดสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาต่อไป

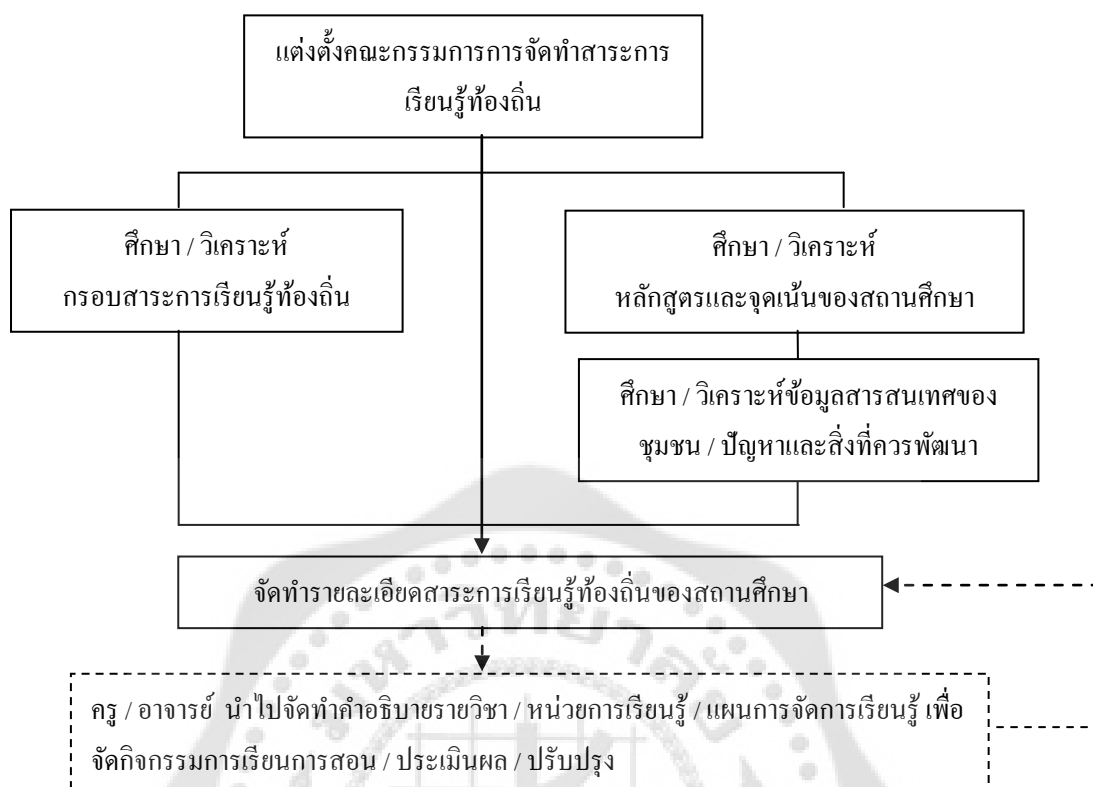
6. เผยแพร่และประชาสัมพันธ์กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น หลังจากปรับปรุง กรอบ สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นให้สมบูรณ์แล้ว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กรอบ สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นให้สถานศึกษาทุกแห่งในเขตพื้นที่ได้ทราบ และนำไปเป็นกรอบจัดทำ รายละเอียดของเนื้อหาการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาอย่างเหมาะสม

7. นิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล หลังจากสถานศึกษาได้นำกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นไปจัดทำรายละเอียดของเนื้อหาองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับท้องถิ่นและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนแล้ว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะดำเนินการนิเทศ ติดตาม กำกับ และ ประเมินผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นของสถานศึกษา รวมทั้งติดตาม ประเมินผลคุณภาพของผู้เรียนว่าเป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้หรือไม่ และนำผลการประเมินมาใช้ในการวางแผน ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป (สำนักงานวิชาการและมาตรฐาน การศึกษา. 2549: 5 – 9)

กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จะได้มีการทบทวนและปรับปรุงพัฒนาทุกกระยะ 3 – 5 ปีหรือตามระยะเวลาที่คณะกรรมการฯเห็นสมควรเพื่อให้มีความทันสมัยเหมาะสมกับสภาวะแวดล้อมและสภาวะของสังคม วัฒนธรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

1.3.3 การดำเนินงานระดับสถานศึกษา

สถานศึกษาเป็นหน่วยงานระดับปฏิบัติการที่จะต้องนำกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้จัดทำนำไปสู่การปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม เพื่อให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นของตนเอง เกิดความรัก ความผูกพัน และมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่น สถานศึกษา จึงต้องนำ กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น มาจัดทำ รายละเอียดของเนื้อหา องค์ความรู้ที่เกี่ยวกับท้องถิ่น ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาและสภาพชุมชนนั้น ๆ ดังแสดงในแผนภูมิต่อไปนี้

ภาพประกอบ 3 แผนภูมิแนวทางการดำเนินงานระดับสถานศึกษา

จากแผนภูมิข้างต้น สามารถสรุปแนวทางการดำเนินงานในระดับสถานศึกษาได้ดังนี้

1. แต่งตั้งคณะกรรมการ / คณะทำงาน คณะกรรมการชุดนี้ควรประกอบด้วย ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา/ ผู้บริหารส่วนราชการระดับท้องถิ่น ผู้บริหารสถานศึกษาในท้องถิ่น ทั้งระดับมัธยมศึกษา ครูผู้สอน ผู้แทนชุมชน
2. วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและแหล่งข้อมูลต่างๆที่ หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 รวมทั้งศึกษาสภาพ แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง บริบทสภาพ ปัญหา ความต้องการของท้องถิ่น ชุมชน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในพื้นที่ เป็นต้น
3. วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา เพื่อจะได้ทราบถึงจุดเน้นหรือประเด็นที่สถานศึกษา ให้ความสำคัญ และแนวทางการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นนี้ว่าควรอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ใด ชั้นปีใด เป็นรายวิชาพื้นฐาน หรือรายวิชาที่ต้องการเรียนเพิ่มเติม และควรมีเนื้อหาอย่างน้อย ใด อย่างไร ตามที่หลักสูตรสถานศึกษากำหนดไว้

4. ศึกษา / วิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาและชุมชน เพื่อนำมาเป็นข้อมูลจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาให้สมบูรณ์ขึ้น

5. จัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษา เมื่อคณะกรรมการได้วิเคราะห์ / สังเคราะห์กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น / ข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา / ชุมชนและวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาทราบแล้วว่าในกลุ่มสาระการเรียนรู้ใด ชั้นปีใดบ้างที่จะต้องจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น และจะจัดทำเป็นรายวิชาพื้นฐานหรือรายวิชาเพิ่มเติม จากนั้นจึงร่วมกันพิจารณา กำหนดเนื้อหาองค์ความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นอย่างเหมาะสมให้สอดคล้องกับบริบทและจุดเน้นของสถานศึกษาและสภาพของชุมชน ซึ่งอาจจัดทำรายละเอียดสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษา จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้และจัดทำเป็นช่วงชั้นหรือเป็นชั้นปีก็ได้

การนำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นไปจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนนั้นสถานศึกษา หรือครูผู้สอนสามารถนำรายละเอียดสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นไปวางแผนจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นของตนเองในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ตามโครงสร้างของหลักสูตรที่สถานศึกษากำหนด โดยครูผู้สอนสามารถดำเนินการได้หลายลักษณะ เช่น จัดทำรายวิชาเพิ่มเติม ซึ่งครูผู้สอนอาจจัดทำรายวิชาที่เป็นสาระการเรียนรู้พื้นฐานหรือรายวิชาที่เป็นสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมของสถานศึกษานั้นๆ ก็ได้ ในการจัดทำครูผู้สอนอาจปรับปรุง พัฒนารายวิชาที่มีอยู่เดิม หรือจัดเป็นรายวิชาใหม่ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้และระดับชั้นนั้นๆ และการปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือจัดกิจกรรมเสริมหรือบูรณาการ ในรายวิชาต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนมีประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นของตนเองตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้และระดับชั้นนั้นๆ ทั้งนี้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูผู้สอนอาจเชิญวิทยากร / ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือพานักเรียนออกไปเรียนรู้สภาพจริงในท้องถิ่น ก็จะทำให้การเรียนรู้มีความหมายต่อผู้เรียนมากยิ่งขึ้น (สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2549: 12)

จากแนวทางการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดกศเชษฐาราม สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 โดยจัดทำเป็นรายวิชาใหม่ที่เป็นสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม

1.3.4 ตัวชี้วัดความสำเร็จของการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา : มีเอกสารกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ของเขตพื้นที่การศึกษาที่เหมาะสม สอดรับกับนโยบายของรัฐบาล หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานครอบคลุมสารสนเทศสำคัญของท้องถิ่น / จุดเน้นของสถานศึกษาเป็นไปตามความต้องการของชุมชน และมีความยืดหยุ่นที่สถานศึกษาสามารถนำไปจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นได้

ระดับสถานศึกษา : มีเอกสาร สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของเขตพื้นที่และจุดเน้นของสถานศึกษาและชุมชนซึ่งครูผู้สอนสามารถนำไปวางแผนจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้ ครู/อาจารย์ผู้สอน : มีแผนการสอน/มีสื่อประกอบการสอน และมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่ปรากฏในแผนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้เรียน : มีความรู้ ความเข้าใจและมีทักษะการปฏิบัติในประเด็นสำคัญเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นตามมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่หลักสูตรสถานศึกษากำหนดไว้

1.4 มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้ระบุว่า มาตรฐานการเรียนรู้ การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นเกณฑ์คุณภาพสำคัญที่ชี้ไปถึงระดับความรู้ความสามารถที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้จะบอกถึงผลที่คาดหวังหรือจุดหมายไว้อย่างชัดเจน ว่าสิ่งที่ต้องการให้นักเรียนทุกคนรู้และปฏิบัติได้ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นของตนเองนั้น สถานศึกษาจะต้องศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของท้องถิ่นและจะต้องศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นตามที่หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้ เพื่อที่จะได้ทำการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับระดับชั้นและกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามโครงสร้างของหลักสูตรที่สถานศึกษากำหนด

สำหรับการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดกตเกษษฐาราม ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ในกลุ่มสาระศิลปะ ดังนี้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจมีทักษะวิธีการทางศิลปะ เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะ เปิดโอกาสให้ผู้เรียน แสดงออกอย่างอิสระในศิลปะแขนงต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วยสาระสำคัญดังนี้

ทัศนศิลป์

มีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบศิลป์ ทัศนธาตุ สร้างและนำเสนอผลงาน ทางทัศนศิลป์ จากจินตนาการ โดยสามารถใช้อุปกรณ์ที่เหมาะสม รวมทั้งสามารถใช้เทคนิค วิธีการของศิลปินในการสร้างงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิพากษ์ วิจัยคุณค่างานทัศนศิลป์ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เห็นคุณค่างานศิลปะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล ชื่นชม ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ดนตรี

มีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบดนตรีแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจัยคุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ทางดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล ร้องเพลง และเล่นดนตรีในรูปแบบต่าง ๆ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเสียงดนตรี แสดงความรู้สึกที่มีต่อดนตรีในเชิงสุนทรีย์ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับประเพณีวัฒนธรรม และเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์

นาฏศิลป์

มีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบนาฏศิลป์ แสดงออกทาง นาฏศิลป์ อย่างสร้างสรรค์ ใช้ศัพท์เบื้องต้นทางนาฏศิลป์ วิเคราะห์วิพากษ์ วิจัยคุณค่านาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ สร้างสรรค์การเคลื่อนไหวในรูปแบบต่าง ๆ ประยุกต์ใช้นาฏศิลป์ในชีวิตประจำวัน เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์กับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 ทักษะศิลป์

มาตรฐาน ศ 1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจัยคุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่องานศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 1.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่างานทัศนศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล

สาระที่ 2 ดนตรี

มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจัยคุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

สาระที่ 3 นาฏศิลป์

มาตรฐาน ศ.3.1 เข้าใจ และแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์พากษ์วิจารณ์ คุณค่านาฏศิลป์ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ.3.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 1 – 2)

2. กรอบสาระการเรียนรู้ ท้องถิ่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1

กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศ โดยมีจุดมุ่งหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมาย และกรอบทิศทางในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีความสามารถในการแข่งขันในเวทีระดับโลก พร้อมทั้งปรับกระบวนการพัฒนาหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับเจตนารมณ์ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ซึ่งมุ่งเน้นการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาได้มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1. 2552: 1)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ร่วมกับองค์กรคณะบุคคล สถานศึกษา ชุมชน และผู้ทรงคุณวุฒิในท้องถิ่น จัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น ตามภารกิจที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดไว้ เพื่อใช้เป็นกรอบในการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา ที่สอดคล้องและสนองต่อความต้องการของท้องถิ่น ทั้งนี้ เพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับท้องถิ่น เกิดความรักความผูกพัน มีเจตคติที่ดี และภาคภูมิใจในถิ่นกำเนิดของตน นำสิ่งดีงามที่มีในท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง สังคม และดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1. 2552: 1) โดยมีการกำหนดกรอบหลักสูตรไว้ดังนี้

2.1 แนวคิด

เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับท้องถิ่น วิถีชีวิตประชาชนในจังหวัดสมุทรปราการในด้าน ประวัติความเป็นมา การเมือง การปกครอง วิถีชีวิต การทำมาหากิน ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา ท้องถิ่น ลักษณะภูมิอากาศ / ภูมิประเทศ บุคคลสำคัญ สิ่งแวดล้อม ที่มีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตในปัจจุบันโดยมุ่งเน้น ในประเด็นหลัก 3 ประการคือ

1. เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญและภาคภูมิใจในท้องถิ่น
2. เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนค้นพบความสามารถ ความถนัดและความสนใจของตนเอง
3. เป็นการศึกษาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว และเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ

นอกจากนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 1 ได้กำหนดกรอบหลักสูตร ระดับเขตพื้นที่ ตามภารกิจในการจัดทำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๕๑ โดยมีองค์ประกอบ 3 ส่วน ได้แก่

- องค์ประกอบที่ 1 จุดเน้น / เป้าหมายคุณภาพผู้เรียน
- องค์ประกอบที่ 2 สารการเรียนรู้ท้องถิ่น
- องค์ประกอบที่ 3 การประเมินคุณภาพผู้เรียน

2.2 เป้าหมายและจุดเน้นคุณภาพผู้เรียน

2.2.1 จุดเน้นคุณภาพนักเรียน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 1 กำหนดจุดเน้นคุณภาพของผู้เรียนทุกระดับไว้ ดังนี้

“อ่านออกเขียนได้ ภาคภูมิใจในท้องถิ่น รักธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จลาคใช้เทคโนโลยี มีทักษะการคิด ใช้ชีวิตอย่างพอเพียง”

อ่านออกเขียนได้ หมายถึง มีความสามารถในการอ่าน การเขียนหนังสือภาษาไทย และภาษาต่างประเทศได้อย่างถูกต้องคล่องแคล่ว สื่อสารกับบุคคลอื่นได้ถูกต้อง เหมาะสม ตามระดับชั้น

ภาคภูมิใจในท้องถิ่น หมายถึง เข้าใจวิถีชีวิต อาชีพ เศรษฐกิจ การเมือง สังคม ของคนในชุมชน มีส่วนร่วมในการแก้ไขและพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ตลอดจนสามารถนำเสนอเรื่องราวของท้องถิ่นสู่สาธารณชนด้วยความภาคภูมิใจ

รักธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง ตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติในจังหวัดสมุทรปราการ มีส่วนร่วมในการดูแล รักษาธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม

มีทักษะการคิดหมายถึง มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์คิดสังเคราะห์ คิดแก้ปัญหา คิดอย่างเป็นระบบคิดสร้างสรรค์และคิดอย่างมีวิจารณญาณได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม ตามระดับชั้น

ฉลาดใช้เทคโนโลยี หมายถึง มีความสามารถในการรู้จักเลือกใช้เทคโนโลยีต่างๆ ในชีวิตประจำวัน เพื่อพัฒนาตนเอง พัฒนาท้องถิ่นและพัฒนาสังคมทั้งในด้าน การเรียนรู้ การทำงาน อย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

ใช้ชีวิตอย่างพอเพียง หมายถึง ดำเนินชีวิตของตน และ ครอบครัว ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้ความรู้ ความสามารถอย่างมีคุณธรรม

2.2.2 เป้าหมายคุณภาพนักเรียน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 1 กำหนดเป้าหมายคุณภาพของผู้เรียนทุกระดับไว้ 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักเรียนร้อยละ 70 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ สูงขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 5 จากฐานคะแนนเดิมของตนเอง และนักเรียนร้อยละ 80 มีผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม การงานอาชีพและเทคโนโลยี ศิลปะศึกษา และสุขศึกษาและพลศึกษา สูงขึ้นเฉลี่ย ร้อยละ 5 จากฐานคะแนนเดิมของตนเอง

2. ด้านสมรรถนะที่สำคัญ นักเรียนร้อยละ 80 ผ่านเกณฑ์การประเมินสมรรถนะสำคัญ ทั้ง 5 สมรรถนะ ไม่น้อยกว่าระดับดี

3. ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ นักเรียนอย่างน้อยร้อยละ 80 มีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไม่น้อยกว่าระดับดีโดยเฉพาะอย่างยิ่งความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ความมีวินัย อยู่อย่างพอเพียง รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ

2.2.3 สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น แบ่งเป็น 2 ระดับ ดังนี้

1. สาระการเรียนรู้ระดับเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 1 เป็นสาระการเรียนรู้ระดับท้องถิ่น ที่ทุกโรงเรียนในสังกัด จัดการเรียนรู้เกี่ยวกับจังหวัดสมุทรปราการ ประกอบด้วย 10 สาระ ดังนี้

- 1.1 สาระการเรียนรู้ภูมิศาสตร์-ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น
- 1.2 สาระการเรียนรู้การเมืองการปกครองส่วนท้องถิ่น
- 1.3 สาระการเรียนรู้บุคคลสำคัญ
- 1.4 สาระการเรียนรู้สถานที่สำคัญ

- 1.5 สารระการเรียนรู้วัฒนธรรมและประเพณี
- 1.6 สารระการเรียนรู้อาหารพื้นถิ่น
- 1.7 สารระการเรียนรู้การประกอบอาชีพ
- 1.8 สารระการเรียนรู้ศิลปะและภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 1.9 สารระการเรียนรู้เกี่ยวกับสินค้าและผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น
- 1.10 สารระการเรียนรู้เกี่ยวกับทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

2. สารระการเรียนรู้ท้องถิ่นระดับสถานศึกษา เป็นสารระการเรียนรู้ที่โรงเรียนสามารถเลือกบรรจุไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาตามบริบทของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องโดยตรง ดังนี้

วิถีชีวิต ได้แก่ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม การละเล่น ความคิด ความเชื่อ ภาษา ฯลฯ

เศรษฐกิจ ได้แก่ อาชีพ การบริการ การท่องเที่ยว เกษตรกรรม หัตถกรรม ศิลปะ โบราณสถาน โบราณวัตถุ อาหาร ยาสมุนไพร

สังคม ได้แก่ บุคคลสำคัญ สถานที่สำคัญ สภาพปัญหาในชุมชน ธรรมชาติ ได้แก่ สัตว์และพืชพันธุ์ป่าชายเลน นกอพยพ พื้นที่บริเวณที่ถูกกัดเซาะชายฝั่ง ภัยธรรมชาติ (Strom Surge)

จากสารระการเรียนรู้ท้องถิ่นระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับสถานศึกษาสามารถนำไปเป็นแนวทางจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและจัดกระบวน การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกลุ่มสารระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสารระการเรียนรู้ โดยกำหนดกรอบสารระการเรียนไว้ดังนี้

กรอบสาระการเรียนรู้ระดับท้องถิ่น
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1

1. ภูมิศาสตร์

- ลักษณะภูมิประเทศ/ภูมิอากาศ/การคมนาคม/ประชากร

2. ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

- ประวัติความเป็นมาของจังหวัดสมุทรปราการ

3. ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น

- วัดทรงธรรม/วัดโปรดเกศเชษฐาราม/วัดไพชยนต์พลเสพ/วัดป่าเกิด
- การประกอบอาหารพื้นถิ่น
- การเล่นพื้นบ้าน(สะบ้า/มวยตบจาก/การแข่งขันเรือ)
- การเล่นปริศนาทวิ(ผะหมี่)
- ประเพณีตักบาตรน้ำผึ้ง/แข่งขันเรือหน้าเมือง/สร้างน้ำพระ/ก่อเจดีย์ทราย/ส่งข้าวสงกรานต์
- ประเพณีแห่หงส์-ธงตะขาบ/ประเพณีสงกรานต์ /รำมอญ ทะแยมอญ
- เพลงที่เกี่ยวกับจังหวัดสมุทรปราการ
- การเย็บจากและผลิตภัณฑ์จากพืชพันธุ์ป่าชายเลน

4. สถานที่สำคัญและแหล่งท่องเที่ยว

- องค์พระสมุทรเจดีย์
- สถานตากอากาศบางปูและศูนย์ศึกษาธรรมชาติบางปู
- พิพิธภัณฑ์ช้างเอราวัณ
- เมืองโบราณ
- ฟาร์มจระเข้
- ป้อมปราการต่างๆ(ป้อมปู่เจ้าสมิงพราย/ป้อมแฝงไฟฟ้า/ป้อมผีเสื้อสมุทร/ป้อมนาคราช/

ป้อมพระจุลจอมเกล้า)

- พิพิธภัณฑ์ใต้สะพานวงแหวนอุตสาหกรรม
- สะพานวงแหวนอุตสาหกรรมและสะพานกาญจนาภิเษก
- สนามบินสุวรรณภูมิ
- สวนศรีนครเขื่อนขันธ์
- ตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง

- ตลาดคลองสวน ๑๐๐ ปี / ตลาดศรีโสภณ
- วัดบางพลีใหญ่ใน/วัดบางพลีใหญ่กลาง/วัดพระอารามหลวง
- โรงเรียนนายเรือ /โรงเรียนลูกพระดาบส/มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ/มหาวิทยาลัยหัวเฉียว/

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

5.บุคคลสำคัญ

- นายธานินทร์ กรัยวิเชียร อดีตนายกรัฐมนตรี
- นายสุกิจ นิมมานเหมินทร์ อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
- นายเล็ก วิริยะพันธ์ ผู้สร้างพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติและเมืองโบราณ
- นายอุทัย ยังประภากร เจ้าของฟาร์มจระเข้
- นายวิชัย สวาทยานนท์ คหบดีผู้บริจาคเงินสร้างโรงเรียนและโรงพยาบาล
- นายสุวัฒน์ วรดิลก นักประพันธ์นามปากกา “รพีพร”
- นายวีระ จำตุ้ย ศิลปินแห่งชาติสาขาศาตดนตรีไทย
- นายศิริ นารถดิลก อดีตเจ้าของโรงโม่หินนวมัสการองค์พระสมุทรเจดีย์ (พะหมี่)
- นายชาญชัย ลิขิตจิตถะ อดีตประธานศาลฎีกาและองคมนตรี
- หลวงปู่เผือกวัดกิ่งแก้ว
- หลวงพ่อลีวัดอโศการาม
- พระครูวิจิตรวิหารการ (เจ้าอาวาสวัดทรงธรรมวรวิหาร) ภูมิปัญญาการแทงหยวก
- นางฉวีวรรณ ควรแสง คนดีศรีสมุทรปราการผู้อนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณีมอญ
- ดร.สายหยุด จำปาทอง อดีตอธิบดีกรมการฝึกหัดครู
- พลเรือตรีถวิล อยู่เย็น นักประวัติศาสตร์

6.การประกอบอาชีพ

- การเกษตร (การทำนา/การปลูกไม้ดอกไม้ประดับของชาวบางน้ำผึ้ง /การเลี้ยงปู/การเลี้ยงปลาสด /การเลี้ยงกุ้ง/นาบัว/นาผักกระเฉด/การเลี้ยงหอย)
- การอุตสาหกรรม
- การค้า
- การบริการ

7.สภาพปัญหาในชุมชนและสังคม

- มลภาวะทางอากาศ
- ปัญหาขยะมูลฝอย

- ปัญหายุทธศาสตร์
- ปัญหาอาชญากรรม
- ปัญหาการกัดเซาะแผ่นดิน
- สถานะน้ำทะเลยกตัวขึ้นสูง (Strom Surge)

8. ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

- ป่าชุมชนบริเวณเกาะพะงัน
- สัตว์และพืชพันธุ์ป่าชายเลน
- ดอนหอยหลอด

9. การเมืองการปกครองท้องถิ่น

- องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรปราการ
- องค์การบริหารส่วนตำบล
- เทศบาลนคร/เมือง/ตำบล

10. วิถีชีวิตในชุมชนกับเศรษฐกิจพอเพียงสินค้าและผลิตภัณฑ์ในชุมชน

- ปลาสดแห้ง
- ขนมจาก
- ฐปสมุนไพรร
- แสบัดยุงจากไหม้จาก
- คู่กักปลาสด
- ผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว
- กุ้งเหยียด
- ฐปสต๊าฟ
- การทำน้ำตาลมะพร้าว/น้ำตาลสด
- อาหารทะเลแปรรูป

(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1. 2552: 19-21)

2.2.4 แนวทางการนำสาระการเรียนรู้ระดับท้องถิ่นไปสู่หลักสูตรสถานศึกษา

สถานศึกษานำกรอบสาระการเรียนรู้ระดับท้องถิ่นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

สมุทรปราการ เขต 1 ไปพัฒนาเป็นหลักสูตรสถานศึกษาได้ใน 3 ลักษณะคือ

1. สอดแทรกในรายวิชาพื้นฐาน
2. จัดทำเป็นรายวิชาเพิ่มเติม
3. จัดในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2.2.5 แนวการจัดการเรียนการสอน

เพื่อให้การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ระดับท้องถิ่น ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายและจุดเน้นที่กำหนด จึงขอเสนอแนะแนวทางในการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. กิจกรรมการเรียนรู้ควรให้ผู้เรียนมีโอกาสเลือกและร่วมกิจกรรมอย่างหลากหลายตามความถนัดและความสนใจ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และสามารถแสวงหาแนวทางในการพัฒนาตนเอง
2. จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรโดยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถด้านการคิด การแก้ปัญหาและมีความสามารถในการสื่อสาร เช่น ศึกษา สืบค้น และเก็บข้อมูลจากแหล่งความรู้ที่แท้จริงเพื่อจะได้นำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันและสามารถนำเสนอข้อมูลเรื่องราวของท้องถิ่นสู่ชุมชนผ่านวิธีการต่างรวมทั้งผ่านระบบเทคโนโลยีได้
3. จัดการเรียนการสอนตามสภาพที่แท้จริง ควบคู่ไปกับการวัดผลประเมินผลอย่างหลากหลายตามสภาพที่แท้จริง เพื่อตรวจสอบความรู้ความสามารถและเจตคติของผู้เรียน
4. จัดกิจกรรมเน้นให้ผู้เรียนทุกคนได้มีโอกาสเรียนรู้แบบโครงงาน(Project Approach) เพื่อเป็นการฝึกสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง
5. ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครูผู้สอนควรประสานงานกับสถานประกอบการองค์กรส่วนท้องถิ่นและนักภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพยากรในท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง เพื่อให้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และได้รับการถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจจากแหล่งเรียนรู้ที่แท้จริง
6. ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ควรมีการปลูกฝังค่านิยม สอดแทรกคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ผ่านสมรรถนะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนตามหลักสูตร
7. ควรเลือกลำดับเนื้อหาที่จะนำมาจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับการเรียนรู้แบบบูรณาการร่วมกับเนื้อหากลุ่มวิชาอื่น ๆ เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงการเรียนรู้อย่างแท้จริงและเป็นการประหยัดเวลาในการแสวงหาความรู้ในกรณีที่มีจุดประสงค์หรือประเด็นการแสวงหาความรู้เดียวกันหรือคล้ายคลึงกัน

8. ในการจัดกิจกรรมครูผู้สอนจะต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน และเน้นให้ผู้เรียนแต่ละคนมีโอกาสพัฒนาตนเองตามศักยภาพ

9. ในการจัดกิจกรรมควรเตรียมแหล่งเรียนรู้ เพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้าได้อย่างเต็มศักยภาพ เช่น เอกสาร ข้อมูล สื่อเทคโนโลยี ห้องปฏิบัติการ ตลอดจนจัดบรรยากาศการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการแสวงหาความรู้ของผู้เรียน

สื่อการเรียนการสอน

สื่อการเรียนการสอนเป็นองค์ประกอบที่มีความจำเป็นและมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพครูผู้สอนจะต้องใช้สื่อการเรียนการสอนที่มีความหลากหลาย น่าสนใจ ซึ่งจะมีทั้งสื่อของจริงและสื่อประสม สื่อพื้นฐาน และสื่อที่เป็นเทคโนโลยีเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาการเรียนรู้ได้รวดเร็วและคงทนมากยิ่งขึ้น ครูผู้สอนควรเลือกใช้ สร้าง ปรับ และจัดการการใช้สื่อต่าง ๆ ให้เหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหา จุดประสงค์ของการเรียนรู้ในเรื่องที่จะเรียน

นอกจากนั้นปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้เรียน และกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย ก็ถือว่าเป็นสื่อที่มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าการใช้สื่อการเรียนการสอนเช่นเดียวกัน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1. 2552: 6-8)

2.2.5 แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 กำหนดกรอบแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลผู้เรียนระดับท้องถิ่น ดังนี้

ระดับชั้นเรียน

1. ศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล
2. วิเคราะห์ ตัวชี้วัด ผลการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และตามหลักสูตรสถานศึกษา
3. จัดทำเครื่องมือวัด เกณฑ์การวัด ตามระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา
4. ใช้วิธีวัด เครื่องมือวัด และประเมินให้สอดคล้องและครอบคลุมกับตัวบ่งชี้ด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ
5. กำหนดเกณฑ์การประเมินให้ชัดเจน มีความเป็นไปได้อย่างดีและเหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียนโดยเฉพาะการกำหนดระดับคุณภาพ (Rubrics)
6. วัดและประเมินผล ควบคู่ไปกับการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง

7. ให้มีผู้ประเมินหลายฝ่ายโดยสอดคล้องกับสถานการณ์และตัวชี้วัด ได้แก่ นักเรียน เพื่อนนักเรียน ครู ผู้ปกครอง ชุมชน เป็นต้น

8. จัดให้มีการนำผลการประเมินมาวิเคราะห์และซ่อมเสริมผู้เรียน

ระดับสถานศึกษา มีแนวปฏิบัติ ดังนี้

1. แต่งตั้งคณะกรรมการวัดและประเมินผลคณะกรรมการวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คณะกรรมการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คณะกรรมการ วัดและประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนสื่อความ คณะกรรมการวัดและประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ทั้งนี้ อาจแต่งตั้งคณะกรรมการวัดและประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนอีกคณะหนึ่งก็ได้

2. กำหนดขั้นตอนการสร้างวิีวัด เครื่องมือวัด เกณฑ์การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามมาตรฐาน / ตัวชี้วัด การเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ การอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

3. กำหนดเกณฑ์การวัดประเมินผลการเรียนรู้ ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา ตามภารกิจของโรงเรียน ได้แก่ การตัดสินผลการเรียน การให้ระดับผลการเรียน การเลื่อนชั้น การเรียนซ้ำชั้น การสอนซ่อมเสริมและการเปลี่ยนผลการเรียน การจบระดับชั้น เป็นต้น

ระดับเขตพื้นที่การศึกษา

1. แต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบระดับเขตพื้นที่การศึกษา

2. ประเมินคุณภาพผู้เรียนตามหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นระดับเขตพื้นที่

การศึกษา ตามเป้าหมาย / จุดเน้น คุณภาพผู้เรียนด้านสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

2.2.6 การวัดและประเมินผล

1. วัดและประเมินผล โดยนำตัวชี้วัดของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการอ่านคิด วิเคราะห์ เขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสมรรถนะสำคัญ มาวิเคราะห์กำหนดน้ำหนัก ระดับคุณภาพ แล้วนำไปสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผล โดยเน้นการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง อย่างเป็นรอบด้าน โดยผู้เรียน เพื่อน ครู และผู้ปกครอง

2. เครื่องมือวัดและประเมินผล ใช้เครื่องมือที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สมุทรปราการ เขต 1 สร้างขึ้น วัดครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย โดยใช้เครื่องมืออย่างหลากหลาย

3. สัดส่วนการกำหนดคะแนน การประเมินตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ กำหนด สัดส่วนคะแนนระหว่างเรียนมากกว่าคะแนนปลายปีหรือ ปลายภาค ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับธรรมชาติของ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และการพิจารณาของสถานศึกษา เช่น

สาระการเรียนรู้ภาษาไทย 60 : 40

สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ 70 : 30

สาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ 70 : 30

สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 60 : 40

สาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี 80 : 20

สาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา 80 : 20

สาระการเรียนรู้ศิลปะ 80 : 20

สาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ 60 : 40

(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1. 2552: 16)

2.2.7 เกณฑ์การประเมินผล

การประเมินผลการเรียนรู้ ควรดำเนินการ ดังนี้

สาระการเรียนรู้ ในระดับประถมศึกษา สถานศึกษาสามารถกำหนดเป็นระบบตัวเลข ระบบตัวอักษร ระบบร้อยละ หรือระบบที่ใช้คำสำคัญสะท้อนมาตรฐาน สำหรับระดับมัธยมศึกษา ให้ใช้ตัวเลขแสดงระดับผลการเรียน เป็น 8 ระดับ

สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ให้มีระดับผลการประเมิน เป็นระดับดีเยี่ยม ดี พอใช้ ผ่าน และไม่ผ่าน

เกณฑ์การประเมินเพื่อตัดสินให้ระดับผลการเรียนและระดับคุณภาพ ให้พิจารณา ความเหมาะสม ตามระดับชั้นเรียน ธรรมชาติวิชาของกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามแนวทางการวัดและประเมินผล ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1. 2552: 17) ตามตารางดังนี้

ตาราง 1 เกณฑ์การประเมินผลการเรียนและระดับคุณภาพ

คะแนน ร้อยละ	ระบบ ตัวเลข	ระบบ ตัวอักษร	ระบบคุณภาพ		
			แบบ 1	แบบ 2	แบบ 3
80-100	4.00	A	ดีเยี่ยม	ดีเยี่ยม	ผ่าน
75-79	3.50	B+	ดี	ดี	
70-74	3.00	B			
65-69	2.50	C+	พอใช้		
60-64	2.00	C			
55-59	1.50	D+	ผ่าน	ผ่าน	
50-54	1.00	D			
0-49	0	F	ไม่ผ่าน	ไม่ผ่าน	ไม่ผ่าน

จากแนวทางการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดกตเชษฐาราม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยจัดทำเป็นรายวิชาใหม่ที่เป็นสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม การดำเนินงานการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น จะประสบความสำเร็จหรือไม่ สิ่งที่จะบอกได้คือตัวชี้วัดความสำเร็จของการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ดังที่ ศิริพงษ์ ปุณประเสริฐ ตัสรุปเกี่ยวกับตัวชี้วัดความสำเร็จของการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น (ศิริพงษ์ ปุณประเสริฐ, 2555: ออนไลน์) ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 ตัวชี้วัดความสำเร็จของการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

ระดับ : หน่วยงาน / บุคคล	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	มีเอกสาร กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของเขตพื้นที่การศึกษาที่เหมาะสม สอดรับกับนโยบายของรัฐบาล ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ครอบคลุมสาระสนเทศที่สำคัญของท้องถิ่น / จุดเน้นของสถานศึกษาเป็นไปตามความต้องการของชุมชนและมีความยืดหยุ่นที่สถานศึกษาสามารถนำไปจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นได้
สถานศึกษา	มีเอกสารสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับกรอบสาระการเรียนรู้ของเขตพื้นที่การศึกษาและจุดเน้นของสถานศึกษา / ชุมชน ซึ่งครูผู้สอนสามารถนำไปวางแผนจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับนักเรียนได้
ครูผู้สอน	มีแผนการจัดการเรียนรู้ มีสื่อประกอบการสอน และมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่ปรากฏในแผนการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ
นักเรียน	มีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะการปฏิบัติในประเด็นสำคัญเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ตามมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่หลักสูตรสถานศึกษากำหนดไว้

3. แนวทางการจัดทำสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม

สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม หมายถึง สาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษาสร้างขึ้นให้นักเรียนได้เลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ ความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคล สถานศึกษาสามารถจัดทำได้ใน 2 มิติ ดังนี้

มิติที่ 1 จัดเป็นหน่วยการเรียนรู้ โครงการ กิจกรรมการเรียนรู้ แหล่งการเรียนรู้หรือสื่อการเรียนรู้ โดยจัดบูรณาการใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี / รายภาค นอกจากนี้ยังสามารถจัดบูรณาการในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้ด้วย

มิติที่ 2 จัดเป็นรายวิชา ได้แก่ รายวิชาใหม่ รายวิชาที่น่าสนใจ รายวิชาที่มีความยากระดับสูงขึ้นไป รายวิชาเลือกเฉพาะทาง รายวิชาที่มีความเข้มข้น

สถานศึกษาควรคำนึงถึงความถนัด ความสนใจ ความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียนเป็นฐานในการจัดทำสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม ทั้งนี้สมควรได้มีการสำรวจข้อมูลจากนักเรียน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย รวมทั้งพิจารณาข้อมูลประกอบการตัดสินใจ ดังนี้ วิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ปัญหาความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน วัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่ ฯลฯ

และในการจัดทำสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม มีกระบวนการ ขั้นตอนวิธีการคล้ายกับการจัดทำสาระการเรียนรู้พื้นฐาน คือพิจารณาข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง สำรวจข้อมูลสารสนเทศ จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สำหรับรูปแบบการจัดทำสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมควรให้เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง ซึ่งมีวิธีการจัดทำรูปแบบต่างๆ ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้

1. พิจารณาหน่วยการเรียนรู้
2. กำหนดหน่วยการเรียนรู้
3. บูรณาการใน 8 กลุ่ม / กิจกรรม
4. วัดและประเมินผล

โครงการ

1. พิจารณาสาระการเรียนรู้
2. จัดการเรียนรู้
3. กำหนดเป็นโครงการ
4. วัดและประเมินผล

กิจกรรมการเรียนรู้

1. พิจารณาสาระการเรียนรู้
2. กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้
3. จัดกิจกรรมโดยบูรณาการ

4. วัดและประเมินผล

แหล่งการเรียนรู้

1. พิจารณาสาระการเรียนรู้
2. จัดแหล่งการเรียนรู้
3. ศึกษาเรียนรู้

4. วัดและประเมินผล

รายวิชาใหม่

1. รายวิชาที่น่าสนใจ
2. มีความยากในระดับสูง
3. เลือกเฉพาะทาง

4. รายวิชาที่มีความเข้มข้น

สื่อการเรียนรู้

1. พิจารณาสาระการเรียนรู้
2. จัดทำและพัฒนาสื่อการเรียนรู้
3. ศึกษาเรียนรู้

4. วัดและประเมินผล

รายวิชาที่น่าสนใจ

1. กำหนดสาระการเรียนรู้ที่น่าสนใจ
2. กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้
3. กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
4. จัดทำคำอธิบายรายวิชา
5. จัดทำหน่วยการเรียนรู้
6. จัดกิจกรรมการเรียนรู้

7. วัดและประเมินผล

รายวิชาที่มีความยากในระดับสูง

1. วิเคราะห์มาตรฐานช่วงชั้น
2. กำหนดสาระการเรียนรู้ที่ยากขึ้น
3. กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้
4. กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
5. จัดทำคำอธิบายรายวิชา

6. จัดทำหน่วย / แผนการจัดการเรียนรู้
 7. จัดกิจกรรมการเรียนรู้
 8. วัดและประเมินผล
- รายวิชาเลือกเฉพาะทาง
1. พิจารณาความถนัด ความสามารถผู้เรียน
 2. กำหนดสาระการเรียนรู้ ตามความถนัด ความสามารถ
 3. กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้
 4. กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
 5. จัดทำคำอธิบายรายวิชา
 6. จัดทำหน่วย / แผนการจัดการเรียนรู้
 7. จัดกิจกรรมการเรียนรู้
 8. วัดและประเมินผล
- รายวิชาที่มีความเข้มข้น
1. วิเคราะห์มาตรฐานช่วงชั้น
 2. กำหนดสาระการเรียนรู้ที่เข้มข้น
 3. มีความนุ่มลึก สลับซับซ้อน
 4. มีความเฉพาะ เจาะจง เจาะลึก
 5. จัดทำคำอธิบายรายวิชา
 6. จัดทำหน่วยการเรียนรู้ / แผนการจัดการเรียนรู้
 7. จัดกิจกรรมการเรียนรู้
 8. วัดและประเมินผล วรณัน ปรีเปรม (2555: 18 – 21)

สถานศึกษาสามารถจัดทำสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมได้อย่างหลากหลาย ทั้งนี้ สถานศึกษาควรได้มีการสำรวจข้อมูลจากนักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อเป็นฐานในการจัดทำสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมต่อไป สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม หมายถึง สาระ การเรียนรู้ที่สถานศึกษาสร้างขึ้น เพื่อเพิ่มเติมให้นักเรียนได้เลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ คือ การพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดกตเชษฐาราม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยจัดทำเป็นรายวิชาใหม่ ที่เป็นสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม ซึ่งมีขั้นตอนการจัดทำสรุปได้ดังนี้

1. นำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่อง ศิลปกรรมวัดโปรดเกศเชษฐาราม เสนอต่อที่ประชุม โรงเรียนวัดโยธินประดิษฐ์ ประดิษฐ์ ซึ่งประกอบด้วย นางอุษณี ย์ ขำดวง ผู้อำนวยการโรงเรียน วัดโยธินประดิษฐ์ นางชนากา ล้นชัย หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และนายปฐมเมศร์ ทองโคม ครูผู้สอนกลุ่ม สาระการเรียนรู้ศิลปะ เพื่อพิจารณาความถูกต้องเหมาะสมและสอดคล้องคล้อยกับนักเรียน โดยสรุป มติที่ประชุมตามวาระการประชุมดังนี้

ผู้วิจัยได้รับอนุญาตให้ทำการวิจัย ในหัวข้อ การพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง ศิลปกรรมวัดโปรดเกศเชษฐารามได้ โดยผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นตรงกันว่า ถือเป็นการพัฒนาการเรียนการสอนที่ดี เนื่องจากในปัจจุบันทางโรงเรียนวัดโยธินประดิษฐ์ยังไม่ได้มีการจัดทำสาระการเรียนรู้อท้องถิ่น ซึ่งทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 ได้ให้ทาง สถานศึกษาจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นตามกรอบหลักสูตรการเรียนรู้ท้องถิ่น ทางโรงเรียนจึงมีความยินดีที่จะให้ผู้วิจัยทำการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นในสถานศึกษา หากการทำวิจัยครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ทางโรงเรียนสามารถนำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่ผู้ วิจัยพัฒนามาใช้ใน กระบวนการจัดการเรียนการสอนได้ต่อไป ซึ่งทางผู้อำนวยการและกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โรงเรียนวัดโยธินประดิษฐ์ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการเล็งเห็นว่าสาระการเรียนรู้ ท้องถิ่นมีความสำคัญที่ส่งผลให้การศึกษาามีคุณภาพ เป็นการจัดการเรียนการสอน ที่สอดคล้องกับ ความต้องการอันหลากหลายของท้องถิ่น ทำให้ผู้เรียนเกิดความรักและภาคภูมิใจเกี่ยวกับท้องถิ่น ของตน นอกจากนี้ยังได้เป็นการช่วยเผยแพร่สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานศิลปะ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นไม่ให้สูญหายไปจากสังคมไทย โดยให้จัดทำเป็นรายวิชาเพิ่มเติม โดยดูจาก หลักสูตรของโรงเรียน ในรายวิชาเพิ่มเติมของช่วงชั้นที่ 2 เป็นเวลาจำนวน 40 ชั่วโมง แต่เนื่องจาก รายวิชาเพิ่มเติม เป็นของวิชาคอมพิวเตอร์ ผู้เชี่ยวชาญ จึงแบ่งเวลา 20 ชั่วโมง จำนวน 1 หน่วยกิต เพื่อให้เปิดเป็นรายวิชาเพิ่มเติมใหม่ หัวหน้าฝ่าย วิชาการได้เทียบหน่วยการเรียนรู้ว่าต้องจัดการ เรียนการสอนในเทอมใด สรุปได้ว่าตรงกับมาตรฐาน ศ 1.2 ซึ่งสามารถจัดการเรียนการสอนได้ใน เทอมที่ 2 ของภาคเรียน ในเดือนพฤศจิกายน 2557 – กุมภาพันธ์ 2558 และผู้เชี่ยวชาญเสนอว่าให้ เริ่มทำได้และส่งให้ดูเพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขต่อไป

1. กำหนดสาระการเรียนรู้
2. กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้
3. กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
4. จัดทำคำอธิบายรายวิชา
5. จัดทำหน่วยการเรียนรู้
6. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้
7. นำไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้
8. วัดและประเมินผล

4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ในการดำเนิน การวางแผนจัดทำสาระการเรียนรู้ ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกศ เซชฐารามผู้วิจัยได้มีการศึกษาหลักทฤษฎีความร่วมมือและการมีส่วนร่วม ไว้ดังนี้

4.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

นักวิชาการได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม (participation) ดังนี้

กรณีกา ชมดี (2524: 9-10) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้ การมีส่วนร่วมหมายถึง ความร่วมมือ การมีส่วนร่วมในบางสิ่งบางอย่างรวมถึงความรับผิดชอบด้วย

นรินทร์ จงวุฒิเวศย์ (2527: 183-185) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า หมายถึง การเกี่ยวข้องกับด้านจิตใจและอารมณ์ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่ม ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าว เป็นเหตุเร้าใจให้กระทำการให้บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้นกับทำให้เกิดความรู้สึกร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มดังกล่าวด้วย นอกจากความหมายข้างต้นนี้แล้ว นรินทร์ จงวุฒิเวศย์ ยังได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมไว้อีกหนึ่งหนึ่งในรูปของสมการว่า

การมีส่วนร่วม = ความร่วมมือร่วมใจ + การประสานงาน + ความรับผิดชอบ

Participation = cooperation + coordination + responsibility

โดยให้ความหมายของความร่วมมือร่วมใจว่า หมายถึง ความตั้งใจของบุคคลที่จะมาทำงานร่วมกัน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่ม

การประสานงาน หมายถึง ห่วงเวลาและลำดับเหตุการณ์ที่มีประสิทธิภาพในการกระทำกิจกรรมหรือการงาน

ความรับผิดชอบ หมายถึง ความรู้สึกผูกพันในการกระทำและในการทำให้เชื่อถือว่าไว้วางใจ

องค์การยูนิเซฟ (UNICEF. 1982; อ้างอิงจาก Midgley. 1986: 27) ให้ความหมายเชิงปฏิบัติของการมีส่วนร่วมไว้ว่า หมายถึง ความเชื่อมั่นในตนเองความมีอิสระในตนเองและการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยโครงการนั้นจะประสบความสำเร็จ เมื่อชุมชนเป็นผู้กำหนดความต้องการและใช้ประโยชน์จากโครงการนั้นๆ อย่างมีประสิทธิภาพเมื่อบุคคลภายนอกที่เข้ามาเกี่ยวข้องได้ถอนตัวออกไปแล้ว โครงการนั้นก็ยังคงอยู่ต่อไปได้

กล่าวโดยสรุปว่า นักวิชาการได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้หลากหลาย แต่ข้อที่สำคัญของการมีส่วนร่วมก็คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชน ที่เป็นบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้ง เข้ามามีส่วนร่วมบริหารในกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ทั้งทางตรงและทางอ้อมในลักษณะของการร่วมรับรู้ , ร่วมทำ , ร่วมคิดและร่วมตัดสินใจ,ร่วมทำ ร่วมคิด และร่วมตัดสินใจ

4.2 ลักษณะการมีส่วนร่วม

นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึง ลักษณะของการมีส่วนร่วมแตกต่างกันในลักษณะต่าง ๆ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสนใจ เช่น

ยูวัฒน์ วุฒิเมธี (2526: 12) กล่าวถึงหลักการมีส่วนร่วมว่า หลักความร่วมมือของประชาชนที่สำคัญยิ่งคือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการดำเนินงานอย่างจริงจังและจริงจังทั้งนี้ด้วยการเปิดโอกาสให้มีการศึกษา (education) การร่วมพิจารณา (consensus) และการตกลงใจร่วมกัน (consent) ในการแก้ปัญหาหรือการวางโครงการต่าง ๆ การที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมก็เพื่อเป็นการให้ประชาชนได้มีสิทธิและความเสมอภาคกัน ในอันที่จะรับผิดชอบในสังคม ประชาชนจะมีโอกาสร่วมคิดร่วมตัดสินใจร่วมปฏิบัติ และร่วมรับผิดชอบ

ประภาพร ศรีตระกูล (2528: 19-30) ได้กล่าวถึงลักษณะการมีส่วนร่วมการทำงานของประชาชนในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนว่าการมีส่วนร่วมเกิดจากแนวคิดสำคัญ 3 ประการ คือ

1. ความสนใจและความห่วงกังวลร่วมกัน ซึ่งเกิดจากความสนใจและห่วงกังวลส่วนบุคคลซึ่งบังเอิญพ้องต้องกันกลายเป็นความสนใจและความห่วงกังวลร่วมกัน
2. ความเดือดร้อนและความไม่พึงพอใจร่วมกันที่มีต่อสถานการณ์ที่เป็นอยู่นั้นผลักดันให้มุ่งไปสู่การรวมกลุ่ม วางแผนและร่วมมือกระทำการร่วมกัน
3. การตกลงใจร่วมกันที่จะเปลี่ยนแปลงกลุ่มหรือชุมชนในทิศทาง ที่พึงปรารถนาซึ่งการตัดสินใจร่วมกันนี้จะต้องรุนแรงมากพอที่จะทำให้เกิดความคิดริเริ่มกระทำการที่สนองตอบความเห็นชอบของคนส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้น

กรมการพัฒนาชุมชน (2529: 16) ได้สรุปลักษณะต่าง ๆ ของการมีส่วนร่วมประชาชนออกเป็น 18 ลักษณะ ดังนี้

1. มีส่วนร่วมเป็นผู้ริเริ่ม
2. มีส่วนร่วมในการตัดสินใจดำเนินการ
3. มีส่วนร่วมในการตัดสินใจใช้ทรัพยากร
4. มีส่วนร่วมในการออกความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
5. มีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา
6. มีส่วนร่วมในการคิดหาวิธีในการแก้ปัญหา
7. มีส่วนร่วมในการวางแผน
8. มีส่วนร่วมในการประชุม
9. มีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม

10. มีส่วนร่วมในการออกเสียงสนับสนุน
11. มีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการหรือบริหารงาน
12. มีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิก
13. มีส่วนร่วมในการเป็นผู้ชักชวนหรือประชาสัมพันธ์
14. มีส่วนร่วมในการดำเนินตามกิจกรรมที่วางไว้
15. มีส่วนร่วมในการลงทุน หรือบริจาคเงิน/ ทรัพย์สิน
16. มีส่วนร่วมในการออกแรง หรือสละแรงงาน
17. มีส่วนร่วมในการออกวัสดุอุปกรณ์
18. มีส่วนร่วมในการดูแลรักษา

4.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของ วรูมและเยทตัน (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. 2537: 183-184; Vroom; & Yetton. 1973) ได้เสนอแนวทางในการกำหนดว่าเมื่อไรควรจะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและควรจะมีส่วนร่วมมากน้อยอย่างไรในการตัดสินใจ

ตัวแบบ (model) ของวรูม และ เยทตันได้เสนอกฎไว้ 2 กลุ่ม คือ

1. กฎกลุ่มแรกเป็นการส่งเสริมคุณภาพของการตัดสินใจ
2. กฎกลุ่มที่สองเป็นการส่งเสริมการยอมรับการตัดสินใจ

ในการตัดสินใจนั้นมีทางเลือกอยู่ 5 วิธี ตั้งแต่ผู้บริหารตัดสินใจคนเดียว (unilateral) ไปจนถึงการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอย่างเต็มที่ (shared) ทางเลือกในการตัดสินใจทั้ง 5 วิธีมีดังนี้

1. ผู้บริหารใช้ข้อมูลที่มีอยู่แล้วตัดสินใจเองตามลำพัง
2. ผู้บริหารแสวงหาข้อมูลจากผู้อื่นแล้วตัดสินใจเอง
3. ผู้บริหารหารือกับผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นรายคน แสวงหาความคิดและข้อเสนอแนะแล้ว

ตัดสินใจเอง

4. ผู้บริหารปรึกษากับผู้เกี่ยวข้องเป็นกลุ่ม แสวงหาความคิดเห็นร่วมกันโดย อภิปรายแล้ว
5. ผู้บริหารร่วมคิดกับกลุ่มเกี่ยวกับสถานการณ์และปัญหาแล้วให้กลุ่มตัดสินใจ

ตัดสินใจ

4.4 ปัจจัยที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วม

รีดเดอร์ (Reeder. 1974) ได้สรุปปัจจัยที่มีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนไว้ว่า

1. การปฏิบัติตนให้คล้อยตามความเชื่อพื้นฐาน กล่าวคือ บุคคลและกลุ่มบุคคลดูเหมือนจะเลือกแบบวิธีการปฏิบัติซึ่งสอดคล้องและคล้ายคลึงกับความเชื่อพื้นฐานของตนเอง

2. มาตรฐานคุณค่าบุคคลและกลุ่มบุคคลดูเหมือนจะ ปฏิบัติ ในลักษณะที่สอดคล้องกับ มาตรฐานคุณค่าของตนเอง
3. เป้าหมาย บุคคลและกลุ่มบุคคลดูเหมือนจะส่งเสริมปกป้องและรักษาเป้าหมายตนเอง
4. ประสบการณ์ที่ผิดปกติธรรมชาติพฤติกรรมของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลบางครั้งมีรากฐาน มาจากประสบการณ์ที่ผิดปกติธรรมดา
5. ความคาดหวัง บุคคลและกลุ่มบุคคลจะประพฤติ ตามแบบที่ตนคาดหวังว่าจะต้อง ประพฤติในสถานการณ์เช่นนั้น
6. การมองแต่ตัว บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะทำสิ่งต่างๆ ซึ่งคาดว่าตัวเองควรต้องกระทำ เช่นนั้น
7. การบีบบังคับบุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะทำสิ่งต่างๆ ด้วยความรู้สึกว่าตนถูกบังคับให้ ทำตาม
8. นิสัยและประเพณี บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะทำสิ่งต่างๆ ซึ่งเรานิสัยชอบกระทำเมื่อ อยู่ในสถานการณ์นั้นๆ
9. โอกาสบุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบ ปฏิบัติ ของสังคม โดยเฉพาะในทางที่เกี่ยวกับจำนวนและชนิดของโอกาส ซึ่งโครงสร้างของสังคมเอื้ออำนวยให้เข้ามา มีส่วนร่วมในการกระทำเช่นนั้น เท่าที่พวกเขาได้รับรู้มา
10. ความสามารถ บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมบางอย่างที่ตน เห็นว่าสามารถทำในสิ่งที่ต้องการให้เขาทำในสถานการณ์เช่นนั้น
11. การสนับสนุน บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะเริ่ม ปฏิบัติ เมื่อเขาารู้สึกว่าเขาได้รับการ สนับสนุนที่ดีพอให้กระทำเช่นนั้น

4.5 กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม

อรุณ รัชธรรม (2536: 86) ได้กล่าวถึงกระบวนการบริหารของสมาคมผู้บริหารการศึกษา สหรัฐอเมริกา (American Association of School Administrator เรียกย่อว่า AASA) ว่าได้เสนอ กระบวนการบริหารไว้ 5 ขั้นตอนได้แก่

1. การวางแผน (planning) หมายถึง การกำหนดวิธีการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้าและกำหนด เป้าประสงค์ที่แน่นอนหลักสำคัญของการวางแผนงานมี 3 ประการ ได้แก่ การวางแผนงานต้อง สอดคล้องกับนโยบาย การวางแผนต้องอาศัยหลักวิชาหรือความรู้ทางวิทยาการ การวางแผนต้อง อาศัยข้อมูล เพื่อช่วยให้กำหนดวิธีการได้ถูกต้องและมีเหตุผล

2. การจัดสรรทรัพยากร (allocating) หมายถึง วิธีการที่เหมาะสมในการจัดสรรทรัพยากรบริหารในหน่วยงาน เช่น การจัดสรรงบประมาณ การกำหนดอัตราตำแหน่งหน้าที่ การแสวงหาเครื่องมือเครื่องใช้ เพื่ออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน

3. การกระตุ้น (stimulating) หมายถึง การส่งเสริมประสิทธิภาพการทำงาน เช่น การบำรุงขวัญและให้กำลังใจผู้ปฏิบัติงาน การสร้างบรรยากาศการทำงานที่น่าพึงพอใจ การร่วมสร้างมนุษยสัมพันธ์ระหว่างบุคคลภายในองค์กร

4. การประสานงาน (coordinating) หมายถึง การประสานกิจการด้านต่างๆ เพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลของงาน การประสานงานเป็นกิจกรรมที่สำคัญอย่างหนึ่ง ของการจัดการและบริหารองค์กร การประสานงานที่ไม่มีประสิทธิภาพดีพอจะทำให้เกิดปัญหาหลายประการ เช่น การทำงานซ้ำซ้อน การแย่งงานกันทำ สูญเสียและสิ้นเปลืองทรัพยากรโดยไม่จำเป็น เป็นต้น

โทมัส เจ แอทชิสัน (ประจวบ สื่อประสาน . 2542: 43; อ้างอิงจาก Thomus J. Atchison. n.d.) ได้ระบุว่า การที่จะประสานงานสำเร็จได้ต้องอาศัยสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

4.1 เงื่อนไขทางวัฒนธรรม หมายถึง การที่บุคคลทำงานร่วมกันย่อมมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและกัน ไม่ว่าจะเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ตาม ย่อมมีการปรึกษาหารือกันอยู่ตลอดเวลา ลักษณะดังกล่าวเป็นการประสานงานกันไปในตัว โดยไม่ต้องอาศัยกลไกพิเศษอื่นๆ

4.2 ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม การพบปะกันเพื่อกิจกรรมทางสังคม ไม่ว่าจะเป็นเรื่องส่วนตัว ครอบครัว หรือเกี่ยวข้องกับงานขององค์กร ย่อมมีความสำคัญต่อการประสานงาน

4.3 กิจกรรมทางการจัดการ ได้แก่ กิจกรรมต่างๆ ในการดำเนินงาน เช่น การตัดสินใจ และร่วมวางแผน การติดต่อสื่อสาร การชี้แนะ ภาวะผู้นำ กิจกรรมต่างๆ เหล่านี้ เป็นตัวช่วยให้เกิดการประสานงาน

4.4 ลำดับขั้นของการบังคับบัญชา การรายงานต่อผู้บังคับบัญชา การรายงานในที่ประชุมให้ประธานและคณะกรรมการได้รับทราบ ถือเป็น การประสานงานที่เกิดขึ้นภายในองค์กร การประสานงาน เป็นกิจกรรมทางการจัดการอันหนึ่งที่พยายามจะประสานสัมพันธ์ วัสดุบุคคลและทรัพยากรต่างๆ เพื่อให้งานได้บรรลุเป้าหมายตามเวลาที่กำหนดไว้ และการประสานงานสามารถกระทำได้หลายวิธี

5. การประเมินผลงาน (evaluating) หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติงานจากหน่วยงาน รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ภายในหน่วยงาน การเสนอรายงาน ช่วยให้ทราบความก้าวหน้าของงานทุกระยะ

จากแนวคิดของนักการศึกษาและนักวิชาการต่างๆในเรื่องการมีส่วนร่วมศึกษารูปได้ กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการดำเนินงานที่มีระบบการทำงานเป็นทีม เปิดโอกาสให้บุคคลได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นร่วมปฏิบัติและร่วมตรวจสอบการทำงาน ด้วยความเต็มใจโดยมุ่งหวังให้บรรลุเป้าหมายหลักขององค์กร

5. การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

การจัดการการศึกษาระดับพื้นฐานมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่สมบูรณ์มีความสมดุลทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม สามารถพัฒนาตนเองและร่วมมือกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์ จึงต้องมีการจัดทำหลักสูตรการศึกษาระดับพื้นฐานซึ่งประกอบด้วยกลุ่มสาระที่จำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพ ชีวิตของผู้เรียน กรมวิชาการ ได้กล่าวถึงความสำคัญและวิสัยทัศน์ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สรุปได้ดังนี้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ มุ่งเน้นส่งเสริมให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการ ชื่นชมความงาม สุนทรียภาพ ความมีคุณค่า ซึ่งมีผลการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม ตลอดจนนำไปสู่การพัฒนาสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมผู้เรียนให้ มีความเชื่อมั่นในตนเอง และแสดงออกในเชิงสร้างสรรค์ อันเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพได้ การเรียนรู้ศิลปะมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ การคิดที่เป็นเหตุเป็นผลถึงวิธีการทางศิลปะ ความเป็นมาของรูปแบบ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและรากฐานทางวัฒนธรรม ค้นหาศักยภาพ ความสนใจส่วนตัว ผูกการเรียนรู้ การสังเกตที่ละเอียดอ่อนอันนำไปสู่ความรัก เห็นคุณค่าและเกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะและสิ่งรอบตัว ส่งเสริมให้ผู้เรียนตระหนักถึงบทบาทของศิลปกรรมในสังคม ช่วยให้มีมุมมองและโลกทัศน์กว้างไกล สะท้อนให้เห็นถึงมุมมองของชีวิต เสริมสร้างให้มนุษย์เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ช่วยให้มีจิตใจที่งดงาม สมานฉันท์ สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่มีความสมดุล เป็นรากฐานของการพัฒนาชีวิตที่สมบูรณ์ เป็นการยกระดับคุณค่าชีวิตของมนุษยชาติ โดยส่วนตัวและส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพชีวิตของสังคมโดยรวม (กรมวิชาการ. 2546: 1-2)

กรมการศึกษาระดับพื้นฐาน ได้กล่าวถึงคุณภาพของผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6) สรุปได้ดังนี้

1. สร้างและนำเสนอ ผลงานศิลปะจากจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ ให้เกิดผลตามความต้องการของตนเองและอธิบายให้ผู้อื่นรับรู้โดยใช้ศัพท์เบื้องต้นเกี่ยวกับศิลปะได้
2. รู้งาน ศิลปะ ซึ่งสามารถช่วยในการวิเคราะห์งานศิลปะและอธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจในความสวยงามของศิลปะได้

3. ระบุงานศิลปะที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมในท้องถิ่นและอธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจได้
4. นำความรู้ทางศิลปะสาขาต่างๆไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและการเรียนรู้กลุ่มสาระ

อื่น

5. สนใจสร้างงานศิลปะ มีความสุขกับการทำงาน มั่นใจในการแสดงออก ยอมรับความสามารถของผู้อื่น

6. ตระหนัก ชื่นชมในคุณค่าของศิลปะ ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม มรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยและสากล (ชมรมกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. ม.ป.ป.: 6)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ มีทักษะวิธีการทางศิลปะ เกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงออกอย่างอิสระในศิลปะแขนงต่างๆ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 1) ประกอบด้วยสาระสำคัญ คือ

ทัศนศิลป์ มีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบศิลป์ทัศนธาตุ สร้างและนำเสนอผลงานทางทัศนศิลป์จากจินตนาการ โดยสามารถใช้อุปกรณ์ที่เหมาะสม รวมทั้งสามารถใช้เทคนิค วิธีการของศิลปินในการสร้างงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจัยคุณค่างานทัศนศิลป์ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่างานศิลปะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากลชื่นชม ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ดนตรี มีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบดนตรีแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจัยคุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ทางดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล ร้องเพลง และเล่นดนตรีในรูปแบบต่างๆ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเสียงดนตรี แสดงความรู้สึกที่มีต่อดนตรีในเชิงสุนทรีย์ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับประเพณีวัฒนธรรม และเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์

นาฏศิลป์ มีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบนาฏศิลป์ แสดงออกทางนาฏศิลป์ อย่างสร้างสรรค์ ใช้ศัพท์เบื้องต้นทางนาฏศิลป์ วิเคราะห์วิพากษ์ วิจัยคุณค่านาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ สร้างสรรค์การเคลื่อนไหวในรูปแบบต่างๆ ประยุกต์ใช้นาฏศิลป์ ในชีวิตประจำวัน เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์กับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล

5.1 สารและมาตรฐานการเรียนรู้

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะได้กำหนด สารและมาตรฐานการเรียนรู้ และคุณภาพผู้เรียนไว้ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 2- 6)

สาระที่ 1 ทักษะศิลป์

มาตรฐาน ศ.1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจัยคุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อกันศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ. 1.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่างานทัศนศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และ สากล

5.2 คุณภาพผู้เรียน

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะได้กำหนด คุณภาพผู้เรียนไว้ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 2- 6)

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

1. รู้และเข้าใจเกี่ยวกับรูปร่าง รูปทรง และจำแนกทัศนธาตุของสิ่งต่างๆ ในธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและงานทัศนศิลป์ มีทักษะพื้นฐานการใช้วัสดุอุปกรณ์ในการสร้างงานวาดภาพระบายสี โดยใช้เส้น รูปร่าง รูปทรง สี และพื้นผิว ภาพปะติด และงานปั้น งานโครงสร้างเคลื่อนไหวอย่างง่ายๆ ถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกจากเรื่องราว เหตุการณ์ ชีวิตจริง สร้างงานทัศนศิลป์ตามที่ตนชื่นชอบ สามารถแสดงเหตุผลและวิธีการในการปรับปรุงงานของตนเอง

2. รู้และเข้าใจความสำคัญของงานทัศนศิลป์ในชีวิตประจำวัน ที่มาของงานทัศนศิลป์ ในท้องถิ่น ตลอดจนการใช้วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการสร้างงานทัศนศิลป์ในท้องถิ่น

3. รู้และเข้าใจแหล่งกำเนิดเสียง คุณสมบัติของเสียง บทบาทหน้าที่ ความหมาย ความสำคัญของบทเพลงใกล้ตัวที่ได้ยิน สามารถท่องบทกลอน ร้องเพลง เคาะจังหวะ เคลื่อนไหวร่างกาย ให้สอดคล้องกับบทเพลง อ่าน เขียน และใช้สัญลักษณ์แทนเสียงและเคาะจังหวะ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับดนตรี เสียงขับร้องของตนเอง มีส่วนร่วมกับกิจกรรมดนตรีในชีวิตประจำวัน

4. รู้และเข้าใจเอกลักษณ์ของดนตรีในท้องถิ่น มีความชื่นชอบ เห็นความสำคัญ และประโยชน์ของดนตรีต่อการดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่น

5. สร้างสรรค์การเคลื่อนไหวในรูปแบบต่างๆ สามารถแสดงท่าทางประกอบจังหวะเพลงตามรูปแบบนาฏศิลป์ มีมารยาทในการชมการแสดง รู้หน้าที่ของผู้แสดงและผู้ชม รู้ประโยชน์ของการแสดงนาฏศิลป์ในชีวิตประจำวัน เข้าร่วมกิจกรรมการแสดงที่เหมาะสมกับวัย

6. รู้และเข้าใจการเล่นของเด็กไทยและนาฏศิลป์ท้องถิ่น ชื่นชอบและภาคภูมิใจในการเล่นพื้นบ้าน สามารถเชื่อมโยงสิ่งที่พบเห็นในการเล่นพื้นบ้านกับการดำรงชีวิตของคนไทย บอกลักษณะเด่นและเอกลักษณ์ของนาฏศิลป์ไทยตลอดจนความสำคัญของการแสดงนาฏศิลป์ไทยได้

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1. รู้และเข้าใจการใช้ทัศนธาตุ รูปร่าง รูปทรง พื้นผิว สี แสงเงา มีทักษะพื้นฐานในการใช้วัสดุอุปกรณ์ ถ่ายทอดความคิด อารมณ์ ความรู้สึก สามารถใช้หลักการจัดขนาด สัดส่วน ความสมดุล น้ำหนัก แสงเงา ตลอดจนการใช้สีคู่ตรงข้ามที่เหมาะสมในการสร้างงานทัศนศิลป์ ๒ มิติ ๓ มิติ เช่น งานสื่อผสม งานวาดภาพระบายสี งานปั้น งานพิมพ์ภาพ รวมทั้งสามารถสร้างแผนภาพ แผนผัง และภาพประกอบเพื่อถ่ายทอดความคิดจินตนาการเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ และสามารถเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างงานทัศนศิลป์ที่สร้างสรรค์ด้วยวัสดุอุปกรณ์และวิธีการที่ต่างกันได้ เข้าใจปัญหาในการจัดองค์ประกอบศิลป์ หลักการลดและเพิ่มในงานปั้น การสื่อความหมายในงานทัศนศิลป์ของตน รู้วิธีการปรับปรุงงานให้ดีขึ้น ตลอดจน รู้และเข้าใจคุณค่าของงานทัศนศิลป์ที่มีผลต่อชีวิตของคนในสังคม
2. รู้และเข้าใจบทบาทของงานทัศนศิลป์ที่สะท้อนชีวิตและสังคม อิทธิพลของความเชื่อ ความศรัทธา ในศาสนา และวัฒนธรรมที่มีผลต่อการสร้างงานทัศนศิลป์ในท้องถิ่น
3. รู้และเข้าใจเกี่ยวกับเสียงดนตรี เสียงร้อง เครื่องดนตรี และบทบาทหน้าที่ รู้ถึงการเคลื่อนที่ขึ้น ลง ของทำนองเพลง องค์ประกอบของดนตรี ศัพท์สังคีตในบทเพลง ประโยคและอารมณ์ของบทเพลงที่ฟัง ร้องและบรรเลงเครื่องดนตรี ด้นสดอย่างง่าย ใช้และเก็บรักษาเครื่องดนตรีอย่างถูกวิธี อ่าน เขียนโน้ตไทยและสากลในรูปแบบต่างๆ รู้ลักษณะของผู้ที่จะเล่นดนตรีได้ดี แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึกของบทเพลงที่ฟัง สามารถใช้ดนตรีประกอบกิจกรรมทางนาฏศิลป์และ การเล่าเรื่อง
4. รู้และเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับวิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมต่างๆ เรื่องราวดนตรีในประวัติศาสตร์ อิทธิพลของวัฒนธรรมต่อดนตรี รู้คุณค่าดนตรีที่มาจากวัฒนธรรมต่างกัน เห็นความสำคัญในการอนุรักษ์

5. รู้และเข้าใจองค์ประกอบนาฏศิลป์ สามารถแสดงภาษาท่า นาฏยศัพท์พื้นฐาน สร้างสรรค์การเคลื่อนไหวและการแสดงนาฏศิลป์ และการละครง่าย ๆ ถ่ายทอดลีลาหรืออารมณ์ และสามารถออกแบบเครื่องแต่งกายหรืออุปกรณ์ประกอบการแสดงง่าย ๆ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์และการละครกับสิ่งที่ประสบในชีวิตประจำวัน แสดงความคิดเห็นในการชมการแสดง และบรรยายความรู้สึกของตนเองที่มีต่องานนาฏศิลป์

6. รู้และเข้าใจความสัมพันธ์และประโยชน์ของนาฏศิลป์และการละคร สามารถเปรียบเทียบการแสดงประเภทต่างๆ ของไทยในแต่ละท้องถิ่น และสิ่งที่การแสดงสะท้อนวัฒนธรรมประเพณี เห็นคุณค่าการรักษาและสืบทอดการแสดงนาฏศิลป์ไทย

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1. รู้และเข้าใจเรื่องทัศนธาตุและหลักการ ออกแบบและเทคนิคที่หลากหลายในการ สร้างงานทัศนศิลป์ 2 มิติ และ 3 มิติ เพื่อสื่อความหมายและเรื่องราวต่าง ๆ ได้อย่างมีคุณภาพ วิเคราะห์รูปแบบเนื้อหาและประเมินคุณค่างานทัศนศิลป์ของตนเองและผู้อื่น สามารถเลือกงานทัศนศิลป์โดยใช้เกณฑ์ที่กำหนดขึ้นอย่างเหมาะสม สามารถออกแบบรูปภาพ สัญลักษณ์ กราฟิกในการนำเสนอข้อมูลและมีความรู้ ทักษะที่จำเป็นด้านอาชีพที่เกี่ยวข้องกันกับงานทัศนศิลป์

2. รู้และเข้าใจการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการของงานทัศนศิลป์ของชาติและท้องถิ่น แต่ละยุคสมัย เห็นคุณค่างานทัศนศิลป์ที่สะท้อนวัฒนธรรมและสามารถเปรียบเทียบงานทัศนศิลป์ที่มาจากยุคสมัยและวัฒนธรรมต่าง ๆ

3. รู้และเข้าใจถึงความแตกต่างทางด้านเสียง องค์ประกอบ อารมณ์ ความรู้สึก ของบทเพลงจากวัฒนธรรมต่าง ๆ มีทักษะในการร้อง บรรเลงเครื่องดนตรี ทั้งเดี่ยวและเป็นวงโดยเน้นเทคนิคการร้องบรรเลงอย่างมีคุณภาพ มีทักษะในการสร้างสรรค์บทเพลงอย่างง่าย อ่านเขียน โน้ตในบันไดเสียงที่มีเครื่องหมาย แปลงเสียงเบื้องต้นได้ รู้และเข้าใจถึงปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบของผลงานทางดนตรี องค์ประกอบของผลงานด้านดนตรีกับศิลปะแขนงอื่น แสดงความคิดเห็นและบรรยายอารมณ์ความรู้สึกที่มีต่อบทเพลง สามารถนำเสนอบทเพลงที่ชื่นชอบได้อย่างมีเหตุผล มีทักษะในการประเมินคุณภาพของบทเพลงและการแสดงดนตรี รู้ถึงอาชีพต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับดนตรีและบทบาทของดนตรีในธุรกิจบันเทิง เข้าใจถึงอิทธิพลของดนตรีที่มีต่อบุคคลและสังคม

4. รู้และเข้าใจที่มา ความสัมพันธ์ อิทธิพลและบทบาทของดนตรีแต่ละวัฒนธรรมในยุคสมัยต่าง ๆ วิเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้งานดนตรีได้รับการยอมรับ

5. รู้และเข้าใจการใช้นาฏยศัพท์หรือศัพท์ทางการละครในการแปลความและสื่อสาร ผ่านการแสดง รวมทั้งพัฒนารูปแบบการแสดง สามารถใช้เกณฑ์ง่าย ๆ ในการพิจารณาคุณภาพ การแสดง วิเคราะห์เปรียบเทียบงาน นาฏศิลป์ โดยใช้ความรู้เรื่ององค์ประกอบทางนาฏศิลป์ ร่วมจัดการแสดง นำแนวคิดของการแสดงไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

6. รู้และเข้าใจประเภทละครไทยในแต่ละยุคสมัย ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลง ของนาฏศิลป์ไทย นาฏศิลป์พื้นบ้าน ละคร ไทย และละครพื้นบ้าน เปรียบเทียบลักษณะเฉพาะ ของการแสดงนาฏศิลป์จากวัฒนธรรมต่าง ๆ รวมทั้งสามารถออกแบบและสร้างสรรค์อุปกรณ์ เครื่องแต่งกายในการแสดงนาฏศิลป์และละคร มีความเข้าใจ ความสำคัญ บทบาทของนาฏศิลป์ และละครในชีวิตประจำวัน

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

1. รู้และเข้าใจเกี่ยวกับทัศนธาตุและหลักการออกแบบในการสื่อความหมาย สามารถใช้ ศัพท์ทางทัศนศิลป์ อธิบายจุดประสงค์และเนื้อหาของงานทัศนศิลป์ มีทักษะและเทคนิคในการใช้ วัสดุ อุปกรณ์และกระบวนการที่สูงขึ้นในการสร้างงานทัศนศิลป์ วิเคราะห์เนื้อหาและแนวคิด เทคนิค วิธีการ การแสดงออกของศิลปินทั้งไทยและสากล ตลอดจนการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ในการออกแบบ สร้างสรรค์งานที่เหมาะสมกับโอกาส สถานที่ รวมทั้งแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพสังคมด้วย ภาพล้อเลียนหรือการ์ตูน ตลอดจนประเมินและวิจารณ์คุณค่างานทัศน ศิลป์ด้วยหลักทฤษฎีวิจารณ์ ศิลปะ

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบงานทัศนศิลป์ในรูปแบบตะวันออกและรูปแบบตะวันตก เข้าใจอิทธิพลของมรดกทางวัฒนธรรมภูมิปัญญาระหว่างประเทศที่มีผลต่อการสร้างสรรค์ งานทัศนศิลป์ในสังคม

3. รู้และเข้าใจรูปแบบบทเพลงและวงดนตรีแต่ละประเภท และจำแนกรูปแบบ ของวงดนตรีทั้งไทยและสากล เข้าใจอิทธิพลของวัฒนธรรมต่อการสร้างสรรค์ดนตรี เปรียบเทียบ อารมณ์และความรู้สึกที่ได้รับจากดนตรีที่มาจากวัฒนธรรมต่างกัน อ่าน เขียน โน้ตดนตรีไทยและ สากล ในอัตราจังหวะต่าง ๆ มีทักษะในการร้องเพลงหรือเล่นดนตรีเดี่ยวและรวมวงโดยเน้นเทคนิค การแสดงออกและคุณภาพของการแสดง สร้างเกณฑ์สำหรับประเมินคุณภาพการประพันธ์ การเล่นดนตรีของตนเองและผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม สามารถนำดนตรีไปประยุกต์ใช้ในงานอื่น ๆ

4. วิเคราะห์ เปรียบเทียบรูปแบบ ลักษณะเด่นของดนตรีไทยและสากลในวัฒนธรรมต่าง ๆ เข้าใจ บทบาทของดนตรีที่สะท้อนแนวความคิดและค่านิยมของคนในสังคม สถานะทางสังคม ของนักดนตรีในวัฒนธรรมต่าง ๆ สร้างแนวทางและมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและอนุรักษ์ดนตรี

5. มีทักษะในการแสดงหลากหลายรูปแบบ มีความคิดริเริ่มในการแสดงนาฏศิลป์เป็นคู่ และเป็นหมู่ สร้างสรรค์ละครสั้นในรูปแบบที่ชื่นชอบ สามารถวิเคราะห์แก่นของการแสดงนาฏศิลป์ และละครที่ต้องการสื่อความหมายในการแสดง อิทธิพลของเครื่องแต่งกาย แสง สี เสียง ฉาก อุปกรณ์ และสถานที่ที่มีผลต่อการแสดง วิจารณ์การแสดงนาฏศิลป์และละคร พัฒนาและใช้เกณฑ์ การประเมินในการประเมินการแสดง และสามารถวิเคราะห์ท่าทางการเคลื่อนไหวของผู้คนในชีวิตประจำวัน และนำมาประยุกต์ใช้ในการแสดง

6. เข้าใจวิวัฒนาการของนาฏศิลป์และการแสดงละครไทย และบทบาทของบุคคลสำคัญ ในวงการนาฏศิลป์และการละครของประเทศไทยในยุคสมัยต่าง ๆ สามารถเปรียบเทียบ การนำการแสดงไปใช้ในโอกาสต่าง ๆ และเสนอแนวคิดในการอนุรักษ์นาฏศิลป์ไทย

จากการศึกษาสาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะดังกล่าว ผู้วิจัยได้ พัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง ศิลปกรรมวัดโปรดเกศเชษฐาราม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 ซึ่งอยู่ในกลุ่มสาระศิลปะ สาระที่ ทัศนศิลป์และสอดคล้องกับมาตรฐาน ศ.2 เข้าใจความสัมพันธ์ ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่างานทัศนศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

6. แนวทางการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

ในการวิจัยการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง ศิลปกรรม วัดโปรดเกศเชษฐารามนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษากระบวนการ ขั้นตอน วิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับ สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นโดยศึกษาข้อมูลดังนี้

6.1 ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้

มีนักการศึกษาหลายคนได้ให้ความหมายของแผนจัดการเรียนรู้ ดังนี้

รุจิรี ภูสาระ (2545: 189) กล่าวว่า แผนจัดการเรียนรู้เป็นเครื่องมือแนวทางในการจัด ประสพการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรในส่วนที่เป็นกิจกรรมการเรียนการสอน

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545: 29) ได้ให้ความหมายไว้ว่า แผนการสอน คือแผนการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน การวัดผลให้สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ที่ กำหนดไว้ในหลักสูตร หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า แผนการสอนเป็นแผนที่ผู้จัดทำขึ้นจากคู่มือครูหรือ แนวการสอนของกรมวิชาการ ทำให้ผู้สอนทราบว่าสอนเนื้อหาใด เพื่อจุดประสงค์ใด เพื่อจุดประสงค์ สอนอย่างไร ใช้สื่ออะไร และวัดผลประเมินผลโดยวิธีใด

สุนันทา สุทรประเสริฐ (2547: 1-2) ได้เสนอว่าแผนการจัดการเรียนรู้หมายถึงแนวทางที่ช่วยให้ครูผู้สอนสามารถดำเนินกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ให้เป็นไปตามหลักสูตรทั้งในด้านจุดประสงค์ ความคิดรวบยอด เนื้อหาสาระโดยเสนอแนะกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้อะไร และวิธีวัดผล ประเมินผลที่สอดคล้องกับเนื้อหาไว้ให้ผู้สอนเลือกใช้ตามความจำเป็นและความเหมาะสม

สรุปแผนการจัดการเรียนรู้หมายถึง แผนการสอนจากนักการศึกษาที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น สรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง แนวทางที่ผู้สอนได้จัดทำขึ้น เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนรู้อะไร วิธีการวัดพฤติกรรมของผู้เรียนที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรอย่างมีระบบ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ตามศักยภาพของตน

6.2 ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ ทำให้เกิดการวางแผนการจัดการเรียนการสอนที่มีความหมาย ซึ่งมีผู้กล่าวถึงความสำคัญของแผนการเรียนรู้ไว้หลายท่าน ดังนี้

วัฒนาพร ระดับทุภักข์ (2545: 11) ให้ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. ก่อให้เกิดการวางแผนและเตรียมการล่วงหน้า เป็นการนำเทคนิค วิธีการสอน สื่อ เทคโนโลยีและจิตวิทยาการเรียนการสอน มาผสมผสานประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม
2. ส่งเสริมให้ครูผู้สอนค้นคว้าความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร เทคนิคการเรียนการสอน การเลือกใช้สื่อ การวัดผลและประเมินผล ตลอดจนประเด็นต่างๆที่เกี่ยวข้อง
3. เป็นคู่มือการสอนสำหรับตัวผู้สอนและครูที่สอนแทนการนำไปใช้ปฏิบัติการสอนอย่างมั่นใจ
4. เป็นหลักฐานแสดงข้อมูลด้านการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนต่อไป
5. เป็นหลักฐานแสดงความเชี่ยวชาญของครูผู้สอน ซึ่งสามารถนำไปเสนอเป็นผลงานทางวิชาการได้

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2549: 311-312) เสนอแนวคิดว่าการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นงานที่ไม่ยาก แต่ผู้ที่ไม่คุ้นเคยจะรู้สึกว่าเป็นภาระหนัก ถ้าได้ฝึกเขียนอย่างสม่ำเสมอผลที่ได้ จะคุ้มค่ากับเวลาอย่างแท้จริงหลักการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ได้แก่

1. ชื่อเรื่อง หรือชื่อหัวข้อ เรื่องย่อย
2. จำนวนชั่วโมง

3. สาระสำคัญ
4. จุดประสงค์การเรียนรู้
5. เนื้อหา
6. สื่อการเรียนการสอน
7. กิจกรรมการเรียนรู้
8. การวัดผลประเมินผล

แต่ละหัวข้อควรมีหลักการดังนี้

1. ชื่อเรื่อง เป็นหัวข้อย่อยที่แยกออกมาจากหัวข้อใหญ่ หรือหน่วยใหญ่ ซึ่งหัวข้อย่อยนี้ ได้มาจากการอ่านคำอธิบายรายวิชาในหลักสูตรหรือหัวข้อปัญหาในชีวิตจริงตามที่ต้องการของชุมชนให้สอดคล้องกับวัยและความสามารถของผู้เรียนหรือจากแนวการสอนของกรมวิชาการ
2. จำนวนคาบ เป็น คาบเวลาที่ใช้สอนเรื่องย่อยนั้น โดยคำนวณจากจำนวนคาบของหัวข้อใหญ่ คำนวณคาบเวลาให้เหมาะสมกับน้ำหนักและปริมาณของหัวข้อย่อยนั้น
3. สาระสำคัญ คือแก่นความรู้ ทักษะและเจตคติที่ต้องให้ผู้เรียนได้รับหลังจากเรียนเรื่อง (หน่วย หัวข้อ) นั้นๆ แล้วจัดไว้เป็นหัวใจหรือตะกอน ของความรู้ความสามารถที่จะให้ติดกับนักเรียนไปในอนาคตและจัดกรอบกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ประจำหัวข้อหรือหัวเรื่องนั้น
 - 3.1 เป็นประโยคที่สมบูรณ์และได้ใจความ
 - 3.2 ใช้คำกะทัดรัดชัดเจนไม่ฟุ่มเฟือย
 - 3.3 มีใจความตรงกับเนื้อหา
4. จุดประสงค์ ต้องเขียนเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม โดยทั่วไปจะเขียนรวมโดยไม่แยกเป็นจุดประสงค์ปลายทางและจุดประสงค์นำทาง แต่ในหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 โดยเฉพาะระดับประถมศึกษาได้จัดแยกไว้เพื่อความสะดวกการวัดผลประเมินผล และการบันทึกผลการวัดลงในเอกสาร
5. เนื้อหา เป็นสาระของความรู้ที่ต้องการให้ผู้เรียนได้ศึกษาในคาบเวลาเรียนนั้น ในการเขียนอาจเป็นเพียงหัวข้อและเค้าโครงเท่านั้น ไม่ต้องลงรายละเอียดทั้งหมด ซึ่งผู้สอนต้องศึกษาหารายละเอียดเพิ่มเติมจากเอกสารต่างๆ
6. สื่อการเรียนการสอนหมายถึง วัสดุอุปกรณ์ต่างๆที่ครูและนักเรียนใช้ประกอบการเรียนการสอนในเรื่องนั้นๆ อาจจะเป็น Powerpoint รูปภาพ ของจริง ของจำลอง แผนภูมิเพลง หนังสือ นิตาน บัตรคำ สไลด์ แผ่นใส ฯลฯ ที่มีความสอดคล้องกับบทเรียนเพื่อช่วยเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น ผู้สอนเกิดความสะดวกในการสอน

หลักการใช้สื่อการสอนมี 6 ข้อได้แก่

- 1) เป้าหมาย หมายถึง เลือกจัดหาสื่อมาใช้ให้ตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้
- 2) ประโยชน์ หมายถึง เป็นสื่อที่มีประโยชน์ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีและช่วยให้ผู้สอนเกิดความสะดวกคล่องตัวในการสอน
- 3) ประสิทธิภาพ หมายถึง เป็นสื่อที่มีคุณภาพไม่ขาด ไม่เก่าเกินไปมีความชัดเจนและใช้งานได้ดี
- 4) ปลอดภัย หมายถึง การใช้สื่อให้คำนึงถึงความปลอดภัย ถ้าเป็นสื่อที่มีความต้องระมัดระวังมากหรืออาจจะเกิดอุบัติเหตุได้ก็ไม่ควรนำมาใช้
- 5) แปลกตา หมายถึง ควรเป็นสื่อที่นักเรียนไม่คุ้นเคยมีความ มสนใจและแปลกใหม่สำหรับนักเรียน
- 6) ประหยัด หมายถึง เป็นสื่อที่ไม่ต้องใช้งเงินมากเกินไป ถ้าเป็นสื่อที่ครูสามารถจัดทำเองได้จากเศษวัสดุที่มีในท้องถิ่น ย่อมมีค่ามากกว่าสิ่งที่จัดซื้อ
7. กิจกรรมการเรียนรู้ เป็นวิธีการจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียน ซึ่งต้อง จัดให้สอดคล้องกับเจตนาของหลักสูตร หลักสูตรปัจจุบันเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญใช้วิธีการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย
8. การวัดและประเมินผล เป็นความจำเป็นที่ผู้สอนต้องวัดและประเมินทุกครั้งที่สอน เพื่อให้ได้ทราบว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้บรรลุผลตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ว่าจะวัดได้ทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียนโดยใช้วิธีการต่างๆ เช่น การใช้แบบทดสอบก่อนเรียนใช้สังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน การซักถาม การสัมภาษณ์การให้ทำแบบฝึกหัด ให้ทำข้อสอบทางการเรียน ฯลฯ

6.3 ขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

ปราณี บุญชุ่ม (2535: 47) ได้อธิบายการทำแผนการสอนไว้ดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตร การศึกษาหลักสูตรการทำแผนการสอนนั้นจะต้องศึกษาตั้งแต่หลักการ โครงสร้าง จุดหมายของหลักสูตร จุดประสงค์ของรายวิชาและคำอธิบายรายวิชาเพื่อจะได้นำไป สู่การวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ได้
2. วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระและกิจกรรมเป็นรายวิชาต่างๆ นั้นจะต้องวิเคราะห์จากจุดประสงค์และคำอธิบายรายวิชาแล้วนำไปสัมพันธ์กับจุดหมายและหลักการของหลักสูตรเพื่อดูว่าจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ กิจ กรรม ครอบคลุมครบถ้วนตามที่หลักสูตร ต้องการหรือไม่

3. หากวิธีสอน การทำแผนการสอนคือ การเตรียมการสอน ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องศึกษา กลวิธีการสอน เพื่อให้สอนตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้โดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ พบคำตอบด้วยตนเอง มีการฝึกทักษะเป็นรายบุคคล เป็นกลุ่ม กระบวนการที่ใช้ในการเรียนการสอน และทฤษฎีเรียนรู้มีมากมายที่จะเลือกนำมาใช้สอยให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ รวมทั้ง กระบวนการที่ให้นักเรียนวางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเองด้วย

4. จัดสื่อการสอน การทำแผนการสอนจำเป็นต้องจัดหา สื่ออุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับกลวิธีที่คิดขึ้น ครูผู้สอนอาจคิดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสื่อที่มีอยู่แล้วก็ได้

5. จัดทำเครื่องมือและประเมินผลการทำแผนการสอนที่ดีจะต้องคิดวางแผนให้ครบวงจร คือจะต้องวางแผนหาแนวทางให้ครอบคลุมถึงการจัดทำเครื่องมือการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน เพื่อดูว่าการเรียนการสอนนั้นบรรลุผลหรือไม่ เครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนการสอนนั้น จะต้องทำทั้งประเมินผลระหว่างเรียนเพื่อปรับปรุงและประเมินผลสัมฤทธิ์ตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ด้วย

6. การกำหนดโครงสร้าง การทำแผนการสอน นั้นๆ โดยตลอดใน 1 ภาคเรียน โครงสร้าง ประกอบด้วย เวลา เนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้แนวการสอน สื่อและอุปกรณ์ ตลอดจนการวัดและการประเมิน

7. เขียนแผนการสอน เป็นแผนการสอนตามจุดประสงค์ที่เป็นรายละเอียดย่อลงมาเป็น รายคาบ

8. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี

ลักษณะของ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีควรประกอบด้วย (สถาบันราชภัฏมหาสารคาม . 2539: 121-122)

1. มีความมุ่งหมายดี ชัดเจนสำหรับเรื่องนั้นๆ เป็นความมุ่งหมายที่วัดได้
2. จัดประสบการณ์ให้นักเรียนได้รับอย่างเหมาะสม
3. จัดวิธีสอนและกิจกรรมได้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาและผู้เรียน
4. กำหนดวิธีวัดผลได้อย่างเหมาะสม
5. กำหนดสื่อการสอนเหมาะสมกับผู้เรียนและเนื้อหาวิชา
6. สอดคล้องและเหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน
7. มีความชัดเจน สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง
8. ช่วยให้ครูเกิดความเชื่อมั่นในการสอนและสามารถปรับปรุงให้เหมาะสมกับนักเรียนได้

9. เป็นแผนการสอนที่นำไปใช้ได้ สถานการณ์จริง ดังนั้น ในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้จึงส่งเสริมให้จัดทำและสอดคล้องกับจุดเน้นและแนวทางการใช้หลักสูตรฉบับปรับปรุง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีควรมีกิจกรรมการเรียนรู้

รูปแบบการจัดการเรียนสอนตามแผน คิดของ เป็นรูปแบบที่ครูสามารถนำไปปรับประยุกต์ให้เหมาะสมตามธรรมชาติวิชา โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มสาระการเรียนรู้ซึ่งเน้นกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และการปฏิบัติอันจะทำให้นักเรียนเข้าถึงความรู้ความจริงได้ด้วยตนเอง และนักเรียนได้รับการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข โดยครูคอยทำหน้าที่คอยช่วยเหลือ แนะนำ เอื้อเฟื้อและแบ่งปันประสบการณ์ นอกจากนี้ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถพื้นฐานของความสนใจ ความถนัด และความสามารถที่แตกต่างระหว่างบุคคลอันจะทำให้การจัดการเรียนรู้บรรลุสู่จุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (ประสาท เนิ่งเฉลิม. 2550: 25-30)

7. แนวทางในการทำแบบสอบถาม

แบบสอบถามเป็นเทคนิคที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ทำให้นักวิเคราะห์สามารถที่จะศึกษาทัศนคติ พฤติกรรมและคุณสมบัติของบุคคลที่มีความสำคัญกับองค์กร ผู้ซึ่งอาจอาจส่งผลกระทบต่อระบบทั้งในปัจจุบันและอนาคต ผลที่ได้รับจากการใช้แบบสอบถามสามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลเชิงปริมาณ ชนิดของข้อมูลที่สืบค้นได้โดยวิธีการออกแบบสอบถาม คือ ทัศนคติ หมายถึง สิ่งที่น่าสนใจ ความเชื่อ หมายถึง คนในองค์กรนั้นมีความเชื่อเรื่องอะไรบ้าง ความประพฤติ หมายถึง พฤติกรรมของคนในองค์กรนั้น คุณสมบัติ หมายถึง สิ่งที่ยกถึงคุณสมบัติของคนและสิ่งต่างๆ ในองค์กรนั้น

7.1 การวางแผนการใช้แบบสอบถาม

การออกแบบสอบถามดูเหมือนจะเป็นวิธีการที่รวดเร็ว ซึ่งจะทำให้นักวิเคราะห์สามารถรวบรวมข้อมูลได้ปริมาณมาก ดังนั้นการให้เวลาในการกำหนดรูปแบบของแบบสอบถาม จึงมีความสำคัญ นักวิเคราะห์จึงควรตัดสินใจ ให้ได้ว่าอะไรคือเป้าหมายหลักในการใช้แบบสอบถาม เช่น ถ้าคุณต้องการรู้เปอร์เซ็นต์ของผู้ที่ต้องการข้อมูลข่าวสารในการศึกษา โปรแกรมใหม่ๆ แล้ว การใช้แบบสอบถามจะเป็นวิธีที่ถูกต้อง แต่ถ้าต้องการวิเคราะห์ถึงขบวนการในการตัดสินใจของผู้บริหารแล้ว การสัมภาษณ์เป็นวิธีการที่ดีกว่า

ข้อเสนอแนะที่จะช่วยนักวิเคราะห์ตัดสินใจเลือกวิธีการใช้แบบสอบถามมีดังนี้

7.1.1 เมื่อคนที่เราต้องการสอบถามกระจายอยู่ตามสถานที่ต่างๆ เช่น ตามสาขาย่อยของบริษัท

7.1.2 เมื่อมีคนที่เกี่ยวข้องโครงการวิเคราะห์และออกแบบระบบจำนวนมาก และเราต้องการรู้สัดส่วนของกลุ่มคนแต่ละกลุ่ม

7.1.3 เมื่อต้องการนำแบบสอบถามนั้นไปใช้เพื่อการศึกษา และใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐานทางความคิดในการกำหนดทิศทางของโครงการระบบ

7.1.4 เมื่อต้องการสืบค้นปัญหาที่เกิดขึ้นกับระบบในปัจจุบัน และดูว่าต้องการข้อมูลเพิ่มเติม

7.2 ประเภทการเขียนคำถาม

มีการแตกต่างกันอย่างมากระหว่างการสัมภาษณ์กับการใช้แบบสอบถาม เนื่องจากในการสัมภาษณ์นั้นนักวิเคราะห์มีโอกาสในการทบทวนคำถาม หรือเปลี่ยนแปลงหัวข้อได้ แต่คำถามที่มาจากแบบสอบถามไม่สามารถจะทำได้ ดังนั้นควรต้องมีการวางแผนตั้งคำถามให้ดี ชนิดของคำถามแบ่งเป็น 2 ประเภท คือคำถามปลายเปิดและคำถามปลายปิด

7.2.1 การใช้คำถามปลายเปิด เป็นการตอบคำถามโดยผู้ตอบมีอิสระในการตอบ ซึ่งไม่มีการกำหนดขอบเขตของคำตอบแล้ว จะไม่สามารถเก็บข้อมูลได้ถูกต้องเป็นไปตามต้องการ ในการตั้งคำถามปลายเปิด จะต้องตั้งคำถามให้แคบเพียงพอเพื่อให้คำตอบได้ทันที สททางเฉพาะ คำถามปลายเปิดนั้นจะมีประโยชน์ในสภาพการณ์ที่เป็นการสำรวจ วินิจฉัย ซึ่งอาจเกิดขึ้นเมื่อนักวิเคราะห์ไม่สามารถกำหนดปัญหาที่เกิดขึ้นในระบบปัจจุบันได้ ผลที่ได้รับอาจทำให้เห็นปัญหาได้แคบลง

7.2.2 การใช้คำถามปิด เป็นคำถามที่กำหนดคำตอบให้ตอบ การใช้คำถามปิดควรจะใช้เมื่อนักวิเคราะห์ระบบสามารถที่จะกำหนดรายการคำตอบได้อย่างชัดเจน และเมื่อต้องการสำรวจกลุ่มคนจำนวนมาก ซึ่งถ้าใช้คำถามปลายเปิดเป็นการยากที่จะวิเคราะห์และสรุป

7.3 ภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม

ภาษาที่ใช้ควรมีมาตรฐานของกลุ่มคำถามที่ควรคำนึงถึงการพัฒนาระบบ ซึ่งควรเป็นศัพท์ที่ใช้เฉพาะที่ ชัดเจนในการเลือกภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม มีดังนี้

7.3.1 ใช้ภาษาที่ตบสนองได้ดี ใช้คำที่เข้าใจง่าย

7.3.2 หลีกเลี่ยงการใช้คำที่เป็นคำเฉพาะให้มากที่สุด เนื่องจากอาจเป็นคำที่มีความหมายไม่ชัดเจน

7.3.3 ใช้คำถามที่สั้น กระชับ ได้ใจความ

7.3.4 ไม่ใช้คำหยาบคาย

7.3.5 หลีกเลี่ยงการใช้คำที่มีความเอนเอียงต่างๆในคำถาม

7.3.6 คำถามที่ตั้งขึ้นมานั้นต้องแน่ใจว่าเป็นเทคนิคที่ถูกต้องก่อนที่จะใช้

7.3.7 คำถามนั้นต้องมีเป้าหมายที่ตอบสนองได้ตรงกับที่ต้องการอยากรู้

7.4 การออกแบบและการจัดการแบบสอบถาม

การออกแบบ แบบสอบถาม

การออกแบบแบบสอบถามเป็นสิ่งสำคัญ เพราะอาจมีผลต่อคำตอบ ที่จะได้รับ ถ้าคำถามมีจำนวนมากผู้ตอบมักจะไม่อยากตอบ หรือคำตอบที่ได้อาจไม่เป็นจริง และผู้ตอบส่วนใหญ่มักไม่ค่อยเต็มใจตอบมากนัก การออกแบบแบบสอบถามที่ดีจะมีส่วนช่วยจูงใจผู้ตอบ

รูปแบบของแบบสอบถาม (Questionnaire Format)

7.4.1 เว้นช่องว่างในการตอบคำถามให้พอเพียงกับการตอบ กรณีถ้าเป็นคำถามเปิด ควรจะมีช่องว่างในการตอบผู้แสดงความคิดเห็นด้วย

7.4.2 การจัดรูปแบบคำถามให้เป็นไปตามเป้าหมาย

7.4.3 การออกแบบแบบสอบถามให้มีรูปแบบสอดคล้องกัน

7.5 การเรียงคำถาม

ในการเรียงคำถามจะต้องคิดถึงเป้าหมายในการใช้แบบสอบถามและตัดสินใจว่าแต่ละคำถามมีหน้าที่ที่จะช่วยให้บรรลุถึงเป้าหมายอย่างไร สิ่งสำคัญในการตอบสนองของการใช้แบบสอบถาม คือ การกวาดสายตาของผู้ตอบ ซึ่งจะต้องมีการช่วยนำทางในการตอบคำถาม การเรียงคำถามจึงมีส่วนสำคัญ ควรมีการนำกลุ่มของคำถามให้ผู้ตอบมีความรู้สึกในลำดับของคำถามและตอบสนองกลับด้วยดี

7.5.1 คำถามที่สำคัญในการตอบสนองควรเป็นคำถามแรก คำถามแรกควรสอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนด และควรมีส่วนช่วยให้การตอบคำถามเป็นไปได้เร็ว กลุ่มของหัวข้อคำถามต่างๆ ควรเหมือนกันหรือสอดคล้องกัน

7.5.2 เมื่อสร้างรูปแบบของสิ่งอ้างอิงสำหรับผู้ตอบ จะมีประโยชน์มากถ้ามีการวางคำถาม ที่เกี่ยวข้องกัน ให้มีคำถามที่มีข้อโต้แย้งนำไปสู่ปัญหาที่น้อยที่สุด

7.5.3 ในขณะที่ศึกษาข้อมูลถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอาจค้นพบปัญหาที่เกิดจากคนบางกลุ่ม ถ้านักวิเคราะห์แน่ใจว่าสาเหตุนั้นจะต้องถูกตรวจสอบ พยายามไม่ใส่คำถามที่จะเป็นการชี้แนะให้เห็นความผิดพลาดนั้นก่อนการตรวจสอบ (ปรัชญา ศิริภูรี. 2554: 72 – 76)

8. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

8.1 ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพอสรุปได้ดังนี้ กระทรวงศึกษาธิการ (2542: 9) ได้ให้ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ว่า “เป็นแบบทดสอบที่มุ่งวัดว่านักเรียนมีความรู้ หรือความสามารถที่เกิดจากการเรียนการสอนมากน้อยปานใด”

วรพจน์ นวลสกุล (2540: 25) ได้กล่าวว่า แบบทดสอบที่ใช้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบที่ใช้วัดความรู้ ทักษะ และสมรรถภาพทางด้านวิทยาศาสตร์ที่เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน หลังจากที่ผู้เรียนศึกษาบทเรียนนั้นจบแล้ว แบบทดสอบที่ใช้วัดจะสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของวิชาวิทยาศาสตร์

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2542: 34) ได้ให้ความหมายแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ว่า เป็นแบบทดสอบที่วัดความรู้ความสามารถด้านต่าง ๆ เมื่อได้รับประสบการณ์เฉพาะอย่างไรแล้ว ซึ่งจะเป็นการวัดความสามารถทางวิชาการต่าง ๆ โดยมุ่งวัดว่านักเรียนมีความรู้หรือมีทักษะในวิชานั้นมากน้อยเพียงใด

จากที่กล่าวมาแล้วเกี่ยวกับแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สรุปได้ว่าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบที่ใช้วัดความรู้ความเข้าใจจาก การเรียนรู้อย่างไร ซึ่งเป็นการวัดผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียนที่ได้รับจากการเรียนรู้อันเนื้อหาวิชานั้น ๆ

8.2 ชนิดของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

นักการศึกษาหลายท่านได้แบ่งชนิดของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ไว้ดังนี้

ชวาล แพรัตกุล (2516:112 -115) แบ่งแบบทดสอบออกเป็น 2 ชนิดใหญ่ ๆ คือ

1. แบบทดสอบที่ผู้สอนสร้างขึ้นเอง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในวิชาต่าง เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ หรือภาษา เป็นต้น โดยแบ่งได้เป็น 2 แบบ คือ แบบให้ตอบสั้นและแบบจำกัดคำตอบ ซึ่งคุณประโยชน์ของแบบทดสอบชนิดนี้อยู่ที่สามารถพลิกแพลงให้เหมาะสมกับสภาพเหตุการณ์ได้

2. แบบทดสอบมาตรฐาน แบบทดสอบมาตรฐานเป็นตัวอย่างของการกระทำหรือความรู้ของบุคคลแต่ละคนของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ซึ่งรับมาภายใต้สภาพการณ์ที่กำหนด การให้คะแนนเป็นไปตามกฎเกณฑ์และการตีความหมายก็เป็นไปตามตารางเกณฑ์ปกติ แบบทดสอบมาตรฐานผู้สอนใช้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเป็นรายบุคคล หรือรายห้องได้อย่างมั่นใจและประหยัด ถูกต้องตามหลักวิชามากกว่าการวัดด้วยวิธีอื่น ๆ ใช้สำหรับวัดพิสัยความรู้ของผู้เรียนแต่ละชั้นและแต่ละกลุ่มว่ามีระดับความรู้ทัดเทียมกันหรือแตกต่างกัน เพื่อจะได้ปรับปรุงการสอนให้เหมาะสมกับสภาพการณ์นั้น ๆ ได้ ใช้สำหรับแยกประเภทผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ ตามความสามารถของเขา เพื่อจะได้เรียนอย่างมีความสุข ใช้ในการ วิจัยวิจัยสมรรถภาพว่าแต่ละคน เก่ง - อ่อนในวิชาใดบ้าง มากน้อยเพียงใดและเพราะสาเหตุใดใช้สำหรับเปรียบเทียบความองงาม ของผู้เรียนแต่ละคนแต่ละห้องว่ามีการพัฒนาการขึ้นจากเดิมในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ๆ มากน้อยเพียงใด ใช้ตรวจประสิทธิภาพของการเรียน ใช้ในการแนะแนวโดยพิจารณาผลสอบจากแบบทดสอบมาตรฐานหลายฉบับว่าเขามีสมรรถภาพทางสมองหรือหัวโน้มน้ำแข็งหรือมีความถนัดในด้านใด เพื่อจะได้แนะแนวอาชีพที่เหมาะสม

ใช้ในการประเมินการศึกษา ใช้ในการวิจัยในฐานะที่เป็นแบบทดสอบมาตรฐานที่มีประสิทธิภาพในการวัดสูงมาก การสำรวจค้นคว้าและการวิจัยต่างๆ จึงตั้ง องค์การแบบทดสอบชนิดนี้เป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับการเก็บข้อมูลในการทดลองและเปรียบเทียบความสามารถ

สมนึก ภัททิยธนี (2546: 78-82) ได้ให้ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า หมายถึง แบบทดสอบวัดสมรรถภาพทางสมองต่างๆ ที่นักเรียนได้รับการเรียนรู้ผ่านมาแล้ว ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ แบบทดสอบที่ครูสร้างกับแบบทดสอบมาตรฐาน แต่เนื่องจากครูต้องทำหน้าที่วัดผลนักเรียน คือเขียนข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ตนได้สอน ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับแบบทดสอบที่ครูสร้างและมีหลายแบบแต่ที่นิยมใช้มี 6 แบบ ดังนี้

1. ข้อสอบแบบอัตนัยหรือความเรียง ลักษณะทั่วไปเป็นข้อสอบที่มีเฉพาะคำถาม แล้วให้นักเรียนเขียนตอบอย่างเสรี เขียนบรรยายตามความรู้ และข้อคิดเห็นแต่ละคน

2. ข้อสอบแบบกาถูก-ผิด ลักษณะทั่วไป ถือได้ว่าข้อสอบแบบกาถูก-ผิด คือ ข้อสอบแบบเลือกตอบที่มี 2 ตัวเลือก แต่ตัวเลือกดั้งกล่าวเป็นแบบคงที่และมีความหมายตรงกันข้าม เช่น ถูก-ผิด ใช่-ไม่ใช่ จริง-ไม่จริง เหมือนกัน-ต่างกัน เป็นต้น

3. ข้อสอบแบบเติมคำ ลักษณะทั่วไปเป็นข้อสอบที่ประกอบด้วยประโยคหรือข้อความที่ยังไม่สมบูรณ์ให้ผู้ตอบเติมคำ หรือประโยค หรือข้อความลงในช่องว่างที่เว้นไว้นั้น เพื่อให้มีใจความสมบูรณ์และถูกต้อง

4. ข้อสอบแบบตอบสั้นๆ ลักษณะทั่วไป ข้อสอบประเภทนี้คล้ายกับข้อสอบแบบเติมคำ แต่แตกต่างกันที่ข้อสอบแบบตอบสั้นๆ เขียนเป็นประโยคคำถามสมบูรณ์ (ข้อสอบเติมคำเป็นประโยคที่ยังไม่สมบูรณ์) แล้วให้ผู้ตอบเป็นคนเขียนตอบ คำตอบที่ต้องการจะสั้นและกะทัดรัดได้ ใจความสมบูรณ์ไม่ใช่เป็นการบรรยายแบบข้อสอบอัตนัยหรือความเรียง

5. ข้อสอบแบบจับคู่ ลักษณะทั่วไป เป็นข้อสอบเลือกตอบชนิดหนึ่งโดยมีคำหรือข้อความแยกจากกันเป็น 2 ชุด แล้วให้ผู้ตอบเลือกจับคู่ว่า แต่ละข้อความในชุดหนึ่ง (ตัวยืน) จะคู่ กับคำ หรือข้อความใดในอีกชุดหนึ่ง (ตัวเลือก) ซึ่งมีความสัมพันธ์กันอย่างไรอย่างหนึ่งตามที่ผู้ออกข้อสอบกำหนดไว้

6. ข้อสอบแบบเลือกตอบ ลักษณะทั่วไป ข้อสอบแบบเลือกตอบนี้จะประกอบด้วย 2 ตอน ตอนนำหรือคำถามกับตอนเลือก ในตอนเลือกนี้จะประกอบด้วยตัวเลือกที่เป็นคำตอบถูกและตัวเลือกที่เป็นตัวลวง ปกติจะมีคำถามที่กำหนดให้นักเรียนพิจารณาแล้วหาตัวเลือกที่ถูกต้องมากที่สุดเพียงตัวเลือกเดียวจาก ตัวเลือกอื่นๆ และคำถามแบบเลือกตอบที่ดีนิยมใช้ตัวเลือกที่ใกล้เคียงกัน ดูเผินๆ จะเห็นว่าทุก ตัวเลือกถูกหมด แต่ความจริงมีน้ำหนักรวมกันน้อยต่างกัน

จากชนิดของแบบทดสอบสรุปได้ว่าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจำแนกตามรูปคำถามและวิธีเขียนตอบ สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ ประเภทเลือกคำตอบ เป็นแบบทดสอบที่ผู้ตอบไม่ต้องเขียนข้อความซึ่งเป็นคำตอบลงไป อาจเป็นการพิจารณาข้อความที่ให้มาว่าถูกหรือผิด หรือสัมพันธ์กับข้อความใด เมื่อเลือกได้แล้วก็เพียงทำเครื่องหมายอย่างใดอย่างหนึ่งลงไป และประเภทเขียนคำตอบ เป็นแบบทดสอบที่ผู้ตอบจะต้องเขียนข้อความที่เป็นคำตอบลงไป ซึ่งผู้วิจัยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประเภทเลือกคำตอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

8.3 ลักษณะของแบบทดสอบที่ดี

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2545: 135 – 161) ได้สรุปลักษณะของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ดีไว้ดังนี้

1. ความเที่ยงตรง (Validity) เป็นลักษณะที่สำคัญที่สุดที่ทำให้เครื่องมือวัดผลนั้นมีคุณภาพ เพราะเป็นการแสดงให้เห็นว่า เครื่องมือวัดนั้นสามารถวัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ นั่นคือวัดได้ตรง และครบถ้วนตามเนื้อหาที่ต้องการวัด วัดได้ตรงตามจุดประสงค์ วัดได้ตรงตามสภาพความเป็นจริง และวัดแล้วสามารถนำผลการวัดไปพยากรณ์หรือคาดคะเนอนาคตได้
2. มีความเชื่อมั่นสูง (Reliability) เครื่องมือวัดผลที่ดีวัดสิ่งเดียวกันหลาย ๆ ครั้ง ผลที่ได้จากการวัดจะเหมือนกันหรือแตกต่างกันน้อยมาก
3. มีความเป็นปรนัย (Objectivity) เครื่องมือที่มีความเป็นปรนัยจะมีความชัดเจนในตัวเอง เช่น ข้อสอบที่มีความเป็นปรนัย จะมีความชัดเจนอยู่ 3 ประการ คือ คำถามชัดเจนอ่านแล้วเข้าใจตรงกัน คำตอบแน่นอน ใครตรวจก็ให้คะแนนตรงกัน และประการสุดท้ายคือ แปลความหมายคะแนนได้ตรงกัน
4. มีความยากง่ายพอเหมาะ (Difficulty) ไม่ยากเกินไปและไม่ง่ายเกินไป ข้อสอบข้อใดที่มีคนตอบถูกมากแสดงว่าง่าย ข้อที่มีคนตอบถูกน้อยแสดงว่ายาก ค่าความยากง่ายของข้อสอบ (p) มีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1.00 ข้อสอบที่ดีมีค่า p อยู่ระหว่าง 0.20 ถึง 0.80 ซึ่งเป็นข้อสอบที่ค่อนข้างยากปานกลางและค่อนข้างง่าย
5. มีอำนาจจำแนก (Discrimination) หมายถึง สามารถแบ่งแยกคนออกเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ถูกต้อง ข้อสอบที่จำแนกได้ หมายถึง ข้อสอบที่คนเก่งตอบถูก คนอ่อนตอบผิด ข้อสอบที่จำแนกกลับ คนเก่งจะตอบผิดแต่คนอ่อนจะตอบถูก และข้อสอบที่จำแนกไม่ได้ คนเก่งและคนอ่อนจะตอบถูกและผิดพอ ๆ กัน ไม่ค่อยมีความแตกต่างกันมากนัก อำนาจจำแนกของข้อสอบมีค่า r อยู่ระหว่าง -1.00 ถึง +1.00 ค่า r เป็นเครื่องหมายลบ หมายความว่า จำแนกไม่ได้ คนเก่งตอบถูกน้อยกว่าคน

อ่อน r เป็นเครื่องหมายลบ หมายความว่า จำแนกได้ คนเก่งตอบถูกมากกว่าคนอ่อน ข้อสอบที่มีค่า r ใกล้ศูนย์ ($r = -0.19$ ถึง $+0.19$) เป็นข้อสอบที่จำแนกไม่ได้ เพราะคนเก่งตอบถูก พอ ๆ กับคนอ่อน ข้อสอบที่ดีควรมีค่า r อยู่ระหว่าง 0.20 ถึง 1.00

6. มีประสิทธิภาพ (Efficiency) คือ เครื่องมือที่สามารถทำให้ได้ข้อมูลที่ดีที่สุดเชื่อถือได้มากโดยใช้วิธีการที่สะดวก รวดเร็ว คล่องตัว แต่เสียเวลาน้อย ลงทุนน้อยและใช้แรงงานน้อย

7. มีความยุติธรรม (Fair) ไม่เปิดโอกาสให้มีการได้เปรียบเสียเปรียบกันระหว่าง ผู้ที่ถูกวัดด้วยกัน

8. ใช้คำถามถามลึก (Searching) ข้อสอบที่ดีต้องการให้ผู้ตอบใช้ความสามารถในการคิดค้นก่อนที่จะตอบ

9. ใช้คำถามยั่วๆ (Exemplary) มีลักษณะที่ทำให้ผู้สอบอยากคิดอยากตอบและทำด้วยความเต็มใจ

10. คำถามจำเพาะเจาะจง (Definite) ไม่ถามวงกว้างเกินไป หรือถามคลุมเครือให้คิดได้หลายแง่หลายมุม

จากที่กล่าวมาแล้วเกี่ยวกับลักษณะของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ดี สรุปได้ว่าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ดีจะต้องมีลักษณะดังนี้ มีความเที่ยงตรง มีความเชื่อมั่นสูง มีความเป็นปรนัย มีความยากง่ายพอเหมาะ มีอำนาจจำแนก มีประสิทธิภาพ มีความยุติธรรม ใช้คำถามถามลึก ใช้คำถามยั่วๆ และคำถามจำเพาะเจาะจง

สรุปได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นผลการวัด พฤติกรรมด้านความรู้ ความคิด ความสามารถทั้งหลายของผู้เรียน คุณลักษณะด้านจิตพิสัย ความสนใจ ทักษะคิดต่อเนื้อหาวิชาที่เรียนในโรงเรียนและระบบการเรียน ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง และลักษณะบุคลิกภาพ และคุณภาพการสอน การมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนและการเสริมแรงของครู การแก้ไขข้อผิดพลาด และรู้ผลว่าตนเองกระทำได้ถูกต้องหรือไม่

8.4 หลักเกณฑ์ในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

พิชิต ฤทธิ์จัญญ (2544: 99-100) และพร้อมพรรณ อุดมสิน(2545: 29-33) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งมีความสอดคล้องกัน พอสรุปได้ดังนี้

1. วิเคราะห์หลักสูตรและสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร การสร้างแบบทดสอบ ควรเริ่มต้นด้วยการวิเคราะห์หลักสูตร และสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อวิเคราะห์เนื้อหาสาระและพฤติกรรมที่ต้องการจะวัด ซึ่งเป็นการระบุจำนวนข้อสอบและพฤติกรรมที่ต้องการจะวัดไว้

2. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้เป็นพฤติกรรมที่เป็นผลการเรียนรู้ที่ผู้สอนมุ่งหวังจะให้เกิดกับผู้เรียน ซึ่งผู้สอนจะต้องกำหนดไว้ล่วงหน้าสำหรับเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนและสร้างข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์

3. กำหนดชนิดของข้อสอบและศึกษาวิธีสร้าง โดยการศึกษาดารงวิเคราะห์หลักสูตรและจุดประสงค์การเรียนรู้ ผู้ออกข้อสอบต้องพิจารณาและตัดสินใจเลือกใช้ชนิดของข้อสอบที่จะใช้วัดว่าจะใช้แบบใด โดยต้องเลือกให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้และเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน แล้วศึกษาวิธีการเขียนข้อสอบชนิดนั้นให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักและวิธีการเขียนข้อสอบ

4. เขียนข้อสอบ ผู้ออกข้อสอบลงมือเขียนข้อสอบตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ในตารางวิเคราะห์หลักสูตร และให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยอาศัยหลักและวิธีการเขียนข้อสอบที่ได้ศึกษามาแล้วในขั้นที่ 3

5. ตรวจสอบข้อสอบ เพื่อให้ข้อสอบที่เขียนไว้แล้วในขั้นที่ 3 มีความถูกต้องตามหลักวิชา มีความสมบูรณ์ครบถ้วน ตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ในตารางวิเคราะห์หลักสูตร ผู้ออกข้อสอบต้องพิจารณาทบทวนตรวจสอบข้อสอบอีกครั้งก่อนที่จะจัดพิมพ์และนำไปใช้ต่อไป

6. จัดพิมพ์แบบทดสอบฉบับทดลอง เมื่อตรวจสอบข้อสอบเสร็จแล้วให้พิมพ์ข้อสอบทั้งหมดจัดทำเป็นแบบทดสอบฉบับทดลองโดยมีคำชี้แจงหรือมีคำอธิบายวิธีตอบแบบทดสอบ(Direction) และจัดวางรูปแบบการพิมพ์ให้เหมาะสม

7. ทดสอบและวิเคราะห์ข้อสอบเป็นวิธีการตรวจคุณภาพของแบบทดสอบก่อนนำไปใช้จริง โดยนำแบบทดสอบไปทดลองสอบกับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มที่ต้องการสอนจริง แล้วนำผลการสอบมาวิเคราะห์และปรับปรุงข้อสอบให้มีคุณภาพ โดยสภาพการปฏิบัติจริงของการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในโรงเรียนมักไม่ค่อยมีการทดลองและวิเคราะห์ข้อสอบ ส่วนใหญ่นำแบบทดสอบไปใช้ทดสอบแล้วจึงวิเคราะห์ข้อสอบ เพื่อปรับปรุงข้อสอบและนำไปใช้ครั้งต่อไป

8. จัดทำแบบทดสอบฉบับจริง จากการวิเคราะห์ข้อสอบ หากพบว่าข้อสอบข้อใดไม่มีคุณภาพ หรือคุณภาพไม่ดี อาจจะต้องตัดทิ้งหรือปรับปรุงแก้ไขข้อสอบให้มีคุณภาพดีขึ้น แล้วจึงจัดทำเป็นแบบทดสอบฉบับจริง ที่จะนำไปทดสอบกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

ในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุรินทร์ พิมมงละ (2555: 32) กล่าวถึงหลักเกณฑ์ไว้สอดคล้องกันและได้ลำดับเป็นขั้นตอนดังนี้

1. เนื้อหาหรือทักษะที่ครอบคลุมในแบบทดสอบนั้น จะต้องเป็นพฤติกรรมที่สามารถวัดผลสัมฤทธิ์ได้

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ใช้ แบบทดสอบวัดนั้นถ้านำไปเปรียบเทียบกันจะต้องให้ทุกคนมีโอกาสเรียนรู้ในสิ่งต่างๆ เหล่านี้ได้ครอบคลุมและเท่าเทียมกัน

3. วัดให้ตรงกับจุดประสงค์ การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนควรจะวัดตามวัตถุประสงค์ทุกอย่างของการสอนและจะต้องมั่นใจว่าได้วัดสิ่งที่ต้องการจะวัดได้จริง

4. การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นการวัดความเจริญงอกงามของนักเรียน การเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าไปสู่วัตถุประสงค์ที่วางไว้ดังนั้น ครูควรจะทราบมาก่อนเรียนนักเรียนมีความรู้ความสามารถอย่างไร เมื่อเรียนเสร็จแล้วมีความรู้แตกต่างจากเดิมหรือไม่ โดยการ ทดสอบก่อนเรียนและทดสอบหลังเรียน

5. การวัดผลเป็นการวัดผลทางอ้อม เป็นการยากที่จะใช้ข้อสอบแบบเขียนตอบวัดพฤติกรรมตรง ๆ ของบุคคลได้ สิ่งที่วัดได้ คือ การตอบสนองต่อข้อสอบ ดังนั้น การเปลี่ยนวัตถุประสงค์ให้เป็นพฤติกรรมที่จะสอบจะต้องทำอย่างรอบคอบและถูกต้อง

6. การวัดการเรียนรู้ เป็นการยากที่จะวัดทุกสิ่งทุกอย่างที่สอนได้ภายในเวลาจำกัด สิ่งที่วัดได้เป็นเพียงตัวแทนของพฤติกรรมทั้งหมดเท่านั้นดังนั้นต้องมั่นใจว่าสิ่งที่วัดนั้นเป็นตัวแทนที่จริงได้

7. การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นเครื่องช่วยพัฒนาการสอนของครูและเป็นเครื่องช่วยในการเรียนของเด็ก

8. ในการศึกษาที่สมบูรณ์นั้น สิ่งสำคัญไม่ได้อยู่ที่การทดสอบแต่เพียงอย่างเดียวการทบทวนการสอนของครูก็เป็นสิ่งสำคัญยิ่ง

9. การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ควรจะเน้นในการวัดความสามารถในการใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์หรือการนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่

10. ควรใช้คำถามให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาและวัตถุประสงค์ที่วัด

11. ให้ข้อสอบมีความเหมาะสมกับนักเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น ความยากง่ายพอเหมาะ มีเวลาพอสำหรับนักเรียนในการทำข้อสอบ

จากที่กล่าวข้างต้นสรุปได้ว่าในการสร้างแบบทดสอบให้มีคุณภาพวิธีการสร้างแบบทดสอบที่เป็นคำถาม เพื่อวัดเนื้อหาและพฤติกรรมที่สอนไปแล้วต้องตั้งคำถามที่สามารถวัด พฤติกรรมการเรียนการสอนได้อย่างครอบคลุมและตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้

9. เอกสารที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ

9.1 ความหมายของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่มีผลต่อความสำเร็จของงานที่บรรลุเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ อันเป็นผลจากการได้รับการตอบสนองต่อแรงจูงใจหรือความต้องการของแต่ละบุคคลในแนวทางที่เขาประสงค์ ความพึงพอใจโดยทั่วไปตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Satisfaction และยังมีผู้ให้ความหมายคำว่า “ความพึงพอใจ” พอสรุปได้ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542: 775) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจ หมายถึง พอใจ ชอบใจ พฤติกรรมเกี่ยวกับความพึงพอใจของมนุษย์ คือ ความพยายามที่จะขจัดความตึงเครียด หรือ ความกระวนกระวาย หรือภาวะไม่ได้ดุลยภาพในร่างกาย ซึ่งเมื่อมนุษย์สามารถขจัดสิ่งต่าง ๆ ดังกล่าว ได้แล้ว มนุษย์ย่อมได้รับความพึงพอใจในสิ่งที่ตนต้องการ

คีโรรัตน์ พลไชย (2546: 54) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดหรือเจตคติของบุคคลที่มีต่อการทำงานหรือการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอน และต้องการดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ จนบรรลุผลสำเร็จ

ธำรง อุดมไพจิตรกุล (2546: 73) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกที่แสดงออกและสามารถสังเกตเห็นได้ (Overt Behavior) และเป็นปัจจัยประเภทหนึ่งที่ สะท้อนประสิทธิภาพของการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด ความพึงพอใจเกิดขึ้นได้เมื่อความต้องการได้รับการตอบสนอง ทำให้มีความรู้สึกทางบวก เป็นผลให้มีความสุข เพราะสำเร็จตามที่มุ่งหวัง

วิวัฒน์ กุศล (2547: 33) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ดีหรือทัศนคติ ที่ดีของบุคคล ซึ่งมักเกิดจากการได้รับการตอบสนองตามที่ตนเองต้องการก็จะเกิดความรู้สึกดีใน สิ่งนั้น

จากความหมายที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานเป็นเรื่องของความรู้สึกของบุคคลที่มีต่องานที่ปฏิบัติอยู่และความพึงพอใจจะส่งผลต่อขวัญในการปฏิบัติงาน อย่างไรก็ตาม ความพึงพอใจของแต่ละบุคคลไม่มีวันสิ้นสุด เปลี่ยนแปลงได้เสมอ ตามกาลเวลาและสภาพแวดล้อม บุคคลจึงมี โอกาสที่จะไม่พึงพอใจในสิ่งที่เคยพึงพอใจมาแล้ว ฉะนั้นผู้สอนจำเป็นจะต้องสำรวจ ตรวจสอบความพึงพอใจในการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของ นักศึกษา จะได้มีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป

9.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

นักวิชาการได้พัฒนาทฤษฎีที่อธิบายองค์ประกอบของความพึงพอใจ และอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจกับปัจจัยอื่น ๆ ไว้หลายทฤษฎี สรุปได้ดังนี้

โคร์แมน (Korman, A.K. 1977) จำแนกทฤษฎีความพึงพอใจในงานออกเป็น 2 กลุ่มคือ

1. ทฤษฎีการสนองความต้องการ กลุ่มนี้ถือว่าความพึงพอใจในงานเกิดจากความต้องการส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์ต่อผลที่ได้รับจากงานกับการประสบความสำเร็จตามเป้าหมายบุคคล

2. ทฤษฎีการอ้างอิงกลุ่ม ความพึงพอใจงานมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ คุณลักษณะของงานตามความปรารถนาของกลุ่ม ซึ่งสมาชิกให้กลุ่มเป็นแนวทางในการประเมินผลการทำงาน

อับราฮัม มาสโลว์ (A.H.Maslow. n.d.) ค้นหาวิธีที่จะอธิบายว่าทำไมคนจึงถูกผลักดันโดยความต้องการบางอย่าง ณ เวลานั้น ทำไมคนหนึ่งจึงทุ่มเทเวลาและพลังงานอย่างมากเพื่อให้ได้มาซึ่งความปลอดภัยของตนเองแต่อีกคนหนึ่งกลับทำสิ่งเหล่านั้น เพื่อให้ได้รับการยกย่องนับถือจากผู้อื่น คำตอบของมาสโลว์ คือ ความต้องการของมนุษย์จะถูกเรียงตามลำดับจากสิ่งที่กด ดันมากที่สุดไปถึงน้อยที่สุด ทฤษฎีของมาสโลว์ได้จัดลำดับความต้องการตามความสำคัญ คือ

1. ความต้องการทางกายภาพ (physiological needs) เป็นความต้องการพื้นฐานคือ อาหาร ที่พัก อากาศ ยารักษาโรค

2. ความต้องการความปลอดภัย (safety needs) เป็นความต้องการที่เหนือกว่า ความต้องการเพื่อความอยู่รอด เป็นความต้องการในด้านความปลอดภัยจากอันตราย

3. ความต้องการทางสังคม (social needs) เป็นการต้องการการยอมรับจากสังคม ต้องการอยู่ร่วมกับผู้อื่นรวมทั้งต้องการที่จะมีสถานภาพทางสังคมที่สูงขึ้น

4. ความต้องการการยกย่อง (esteem needs) เป็นความต้องการการยกย่องส่วนตัว ความนับถือและสถานะทางสังคม

5. ความต้องการให้ตนประสบความสำเร็จ (self – actualization needs) เป็นความต้องการสูงสุดของแต่ละบุคคล ความต้องการทำทุกสิ่งทุกอย่างได้สำเร็จ

บุคคลพยายามที่สร้างความพึงพอใจให้กับความต้องการที่สำคัญที่สุดเป็นอันดับแรกก่อน เมื่อความต้องการนั้นได้รับความพึงพอใจ ความต้องการนั้นก็หมดลงและเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลพยายามสร้างความพึงพอใจให้กับความต้องการที่สำคัญที่สุดลำดับต่อไป ตัวอย่าง เช่น คนที่อดอยาก (ความต้องการทางกาย) จะไม่สนใจต่องานศิลปะชั้นล่าสุด (ความต้องการสูงสุด) หรือไม่ต้องการยกย่องจากผู้อื่น หรือไม่ต้องการแม้แต่อากาศที่บริสุทธิ์ (ความปลอดภัย) แต่เมื่อความต้องการแต่ละขั้นได้รับความพึงพอใจแล้วก็จะมีความต้องการในขั้นลำดับต่อไป

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจมีสาเหตุมาจากความต้องการ เมื่อความต้องการได้รับการตอบสนอง ความพึงพอใจก็จะตามมาในทางบวก เช่นเดียวกับการเรียนการสอนถ้านักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ มีความชัดเจนในการเรียนการปฏิบัติ เมื่อเกิดการปฏิบัติเป็นผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายก็จะเกิดความพึงพอใจมีความรู้ สึกในทางบวก ซึ่งจะเป็นแรงกระตุ้นที่อยากจะเรียนอยากปฏิบัติด้วยความพอใจ

10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น สรุปได้ดังนี้

ศศิธร วิศพันธ์ ได้พัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีจุดมุ่งหมายเฉพาะดังนี้ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนกับหลังเรียนสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องหัตถกรรมกรงนกเขาชวา 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังจากใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องหัตถกรรมกรงนกเขาชวา ขั้นตอนดำเนินการวิจัยมี 3 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) การพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น และ 3) การทดลองใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนา อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ย ของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และนักเรียนมีความคิดเห็นว่ามี ความรู้เกี่ยวกับหัตถกรรมกรงนกเขาชวาเพิ่มขึ้น ภาคภูมิใจในภูมิปัญญาของท้องถิ่นตนเอง สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและส่งเสริมเป็นอาชีพ(ศศิธร วิศพันธ์ 2551)

รุ่งเพชร ยืนเพ็ง ได้พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่องออกแบบกระเป๋าสตรีสำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเด็นในการสร้างหลักสูตรมีดังนี้ 1) รูปแบบ ลักษณะ และชนิดของกระเป๋าสตรี 2) แนวความคิดในการออกแบบกระเป๋าสตรี 3) เลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ 4) การใช้เครื่องมือ เครื่องจักรและ 5) ประโยชน์ใช้สอยและการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นปี 3 สาขาอุตสาหกรรมเครื่องหนัง จำนวน 10 คน เครื่องมือเครื่องใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบทดสอบแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ได้แก่ แบบทดสอบหลังจากจบแต่ละบทรวม 5 บท รวม 35 ข้อ และแบบทดสอบภายหลังเสร็จสิ้นการฝึกอบรมจำนวน 35 ข้อ และแบบสอบถามความคิดเห็นหลังการฝึกอบรม ผลการวิจัยพบว่าหลักสูตรเรื่องการ ออกแบบกระเป๋าสตรีในงานอุตสาหกรรม ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพและสามารถนำไปใช้ฝึกอบรมนักเรียนในสาขาอุตสาหกรรมเครื่องหนัง ให้เป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจดียิ่งขึ้นในการออกแบบกระเป๋าสตรี (รุ่งเพชร ยืนเพ็ง. 2552)

เรวดี วงค์แสง ได้ศึกษาการพัฒนา หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การเล่นเกมพื้นบ้านล้านนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านปางคี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 1 พบว่า 1) ได้หลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง การเล่นเกมพื้นบ้านล้านนา ชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านปางคี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 1 ที่มีความเหมาะสมกับสภาพบริบท ปัญหาความต้องการของท้องถิ่น ส่วนประกอบของสาระการเรียนรู้มีความสัมพันธ์กันดี มีขั้นตอนการเรียนรู้ที่ชัดเจน สามารถปฏิบัติได้เหมาะสมกับวัยที่จะเรียนรู้ 2) การตรวจสอบคุณภาพหลัก สูตรท้องถิ่น โดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า โครงร่างหลักสูตรสอดคล้องตามความต้องการของนักเรียนและท้องถิ่น ความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง 3) หลังการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง การเล่นพื้นบ้าน ลานนา พบว่า คะแนนทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเล่นพื้นบ้าน ลานนา หลังใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนใช้หลักสูตร 4) ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การเล่นพื้นบ้าน ลานนา อยู่ในระดับมาก โดยสรุปหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การเล่นพื้นบ้าน ลานนา ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเป็นหลักสูตรที่มีคุณภาพและมีความเหมาะสมสำหรับนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับนักเรียนได้ (เรวดี วงศ์แสง. 2552)

บุรินทร์ พิมมงละ ได้สร้างหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่องทัศนศิลป์ในวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ราชวรมหาวิหาร ในการวิจัยมีจุดมุ่งหมายดังนี้ 1) เพื่อสร้างหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่องทัศนศิลป์ในวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ราชวรมหาวิหาร 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียน 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่องทัศนศิลป์ในวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ราชวรมหาวิหารกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนราชินี กรุงเทพมหานคร จำนวน 1 ห้องเรียน 40 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีจับฉลากเลือกห้องเรียน เครื่องมือเครื่องใช้ คือ แบบสัมภาษณ์ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น แผนการจัดการเรียนรู้ท้องถิ่นจำนวน 4 แผน แบบประเมินหลักสูตรท้องถิ่น แบบวัดความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรท้องถิ่น แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำทัศนศิลป์วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ราชวรมหาวิหารมาใช้ในการเรียนการสอนและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลักสูตรท้องถิ่น แบบแผนการวิจัยเป็นแบบกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียวมีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้ค่าสถิติดังนี้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องทัศนศิลป์วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ราชวรมหาวิหาร อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 4.27 (บุรินทร์ พิมมงละ. 2555)

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้สรุปขั้นตอนในการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 ขั้นตอนในการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

สรุปขั้นตอนการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น			
ศศิธร วิศพันธ์ุ	รุ่งเพชร ยืนเพ็ง	เรวดี วงศ์แสง	บุรินทร์ พิมมงละ
1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน	1) การพัฒนาหลักสูตร ฝึกอบรมการออกแบบ	1)ขั้นข้อมูลพื้นฐาน	1) การกำหนด
2) การพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น	กระเป๋าสตรีในงาน อุตสาหกรรม	2) การพัฒนา หลักสูตร	ประชากรและการ เลือกกลุ่มตัวอย่าง
3) การทดลองใช้ สาระการเรียนรู้ ท้องถิ่น	2) การหาประสิทธิภาพ ของหลักสูตรฝึกอบรม การออกแบบกระเป๋าสตรี ในงานอุตสาหกรรม	3) การตรวจสอบ คุณภาพหลักสูตร	2) เครื่องมือเครื่องใช้ ในการเก็บรวบรวม ข้อมูล
	3) การประเมินผล หลักสูตรฝึกอบรมการ ออกแบบกระเป๋าสตรี	4) การทดลองใช้ หลักสูตร	3) การสร้างเครื่องมือ เครื่องใช้ในการวิจัย
		5) การประเมินและ ปรับปรุงหลักสูตร	4) การเก็บรวบรวม ข้อมูล
			5) การจัดทำและ วิเคราะห์ข้อมูล
			6) สถิติที่ใช้ในการ วิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ผู้วิจัยได้กำหนด
ขั้นตอนในการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นในการวิจัยครั้งนี้ มี 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน และการศึกษาความคิดเห็น เกี่ยวกับการนำศิลปกรรมวัด
โปรดเกตเซษฐารามมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนจากผู้เกี่ยวข้อง ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่
เกี่ยวข้องกับศิลปกรรมวัดโปรดเกตเซษฐาราม และจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

ขั้นที่ 2 การพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เป็นการนำสาระการเรียนรู้ เรื่องศิลปกรรมวัด
โปรดเกตเซษฐารามมาจัดทำเป็นรายวิชาใหม่ ที่เป็นสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม มีการกำหนดสาระการ
เรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง คำอธิบายรายวิชา และแผนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 3 การทดลองใช้สาระการเรียนรู้เป็นการ นำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรม
วัดโปรดเกตเซษฐาราม ที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดโยธิน
ประดิษฐ์ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 40 คน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าซึ่งมีรายละเอียดตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. ขั้นตอนดำเนินการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดโยธินประดิษฐ์ จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 2 ห้อง 40 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดโยธินประดิษฐ์ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการจำนวน 40 คน ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sample)

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

การพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดกศเกษรธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

ขั้นตอนการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น และเพื่อศึกษาความรู้เรื่องศิลปกรรมในวัดโปรดกศเกษรธรรม เพื่อกำหนดสาระการเรียนรู้ให้เหมาะสมสอดคล้องกับนักเรียนซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีประเด็นที่ศึกษาดังนี้ แนวทางการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น แนวทางการจัดทำสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม การจัดการเรียนรู้สาระท้องถิ่นเรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตศเชษฐาราม จากเอกสารต่างๆ และจากการสอบถามสัมภาษณ์จากผู้รู้ในท้องถิ่น

1.2 ในเรื่องของสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ได้นำความรู้เกี่ยวกับเรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตศเชษฐาราม มาวิเคราะห์เรียบเรียง ตามประเด็นดังนี้

1.2.1 ด้านสถาปัตยกรรม

- พระอุโบสถ
- วิหาร
- มณฑป
- เจดีย์

1.2.2 ด้านจิตรกรรม

- ภาพจิตรกรรมขรัวอินโข่ง
- ภาพสีฝุ่น
- ลายรดน้ำ

1.2.3 ด้านประติมากรรม

- ลายปูนปั้นหน้าบันพระอุโบสถและวิหาร

1.3 นำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตศเชษฐาราม ให้ผู้เชี่ยวชาญและครูในโรงเรียนมาร่วมวิพากษ์ ตรวจสอบเพื่อพิจารณาความถูกต้องของสาระการเรียนรู้ เวลาเรียนและความเหมาะสมสอดคล้องกับนักเรียน ผู้เชี่ยวชาญมีดังนี้

1. นางชนภา ลั่นซ้าย หัวหน้าฝ่ายวิชาการโรงเรียนวัดโยธินประดิษฐ์
2. รองศาสตราจารย์เกริก ยุ้นพันธ์ อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์โชคก เก่งเชตรกิจ ครูเชี่ยวชาญ

1.4 ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตศเชษฐาราม ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญในส่วนของสาระการเรียนรู้และเวลาเรียน

1.5 นำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตศเชษฐาราม เสนอต่อที่ประชุมโรงเรียนวัดโยธินประดิษฐ์ ซึ่งประกอบด้วย นางอุษณี ย์ ขำดวง ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดโยธินประดิษฐ์ นางชนภา ลั่นซ้าย หัวหน้าฝ่ายวิชาการ นางนันทนา บัวสุข หัวหน้ากลุ่มสาระศิลปะและนายปฐเมศร์ ทองโฉม ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เพื่อร่วมพิจารณาทบทวนความเหมาะสมสอดคล้องกับนักเรียนและเวลาเรียน

ขั้นที่ 2 การพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

การนำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตศเชษฐาราม ผู้วิจัยจัดทำเป็นรายวิชาใหม่ ที่เป็นสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

2.1 กำหนดสาระการเรียนรู้ เมื่อนำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตศเชษฐาราม ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของสาระการเรียนรู้ เวลาเรียนและความเหมาะสมสอดคล้องกับนักเรียนแล้ว ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะให้เพิ่มเติมสาระการเรียนรู้ในเรื่องราวของประวัติและความสำคัญของวัดโปรดเกตศเชษฐารามและแนวทางการในการอนุรักษ์ศิลปะภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้วิจัยจึงเพิ่มเติมจากข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้สาระการเรียนรู้ดังนี้

1. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับงานทัศนศิลป์
2. ประวัติและความสำคัญของวัดโปรดเกตศเชษฐาราม
3. งานด้านสถาปัตยกรรมในวัดโปรดเกตศเชษฐาราม
4. งานด้านจิตรกรรมวัดโปรดเกตศเชษฐาราม
5. งานด้านประติมากรรมวัดโปรดเกตศเชษฐาราม
6. แนวทางการอนุรักษ์และเผยแพร่

2.2 กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ร่วมกับนายปฐมเมศร์ ทองโฉม ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะโรงเรียนวัดโยธินประดิษฐ์ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ เกี่ยวกับสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตศเชษฐาราม

2.3 กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ผู้วิจัยได้กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังร่วมกับนายปฐมเมศร์ ทองโฉม ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะโรงเรียนวัดโยธินประดิษฐ์ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยวิเคราะห์จากมาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ช่วงขั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6) สาระที่ 1 ทัศนศิลป์ มาตรฐาน ศ.1.1 และมาตรฐาน ศ.1.2 ดังแสดงในตาราง

ตาราง 4 มาตรฐาน ศ 1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์
วิเคราะห์ วิพากษ์ วิวิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อ
งานศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐานการ เรียนรู้ช่วงชั้น ป.6	สาระการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
<p>1.สามารถอธิบาย ความคิด จินตนาการ ความรู้สึก ความประทับใจ ต่องานทัศนศิลป์ หรือศิลปะ ด้วยวิธีการต่าง ๆ ได้</p> <p>2.สามารถสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ หรือศิลปะต่างๆ ตามความสนใจ</p> <p>3.สามารถเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ในการทำกิจกรรมทัศนศิลป์ได้อย่างเหมาะสม ปลอดภัยและมีความรับผิดชอบ</p> <p>4.สามารถแสดงออกถึงความรู้สึกในการรับรู้ความงามของงานทัศนศิลป์ หรือศิลปะด้วยวิธีการต่างๆ</p> <p>5.สามารถอธิบาย แสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับงานทัศนศิลป์ และความงามของศิลปะ</p> <p>6.สามารถนำความรู้และวิธีการทางทัศนศิลป์ไปใช้กับชีวิตประจำวัน</p>	<p>1.ถ่ายทอดความคิด จินตนาการ ความประทับใจ ด้วยวิธีการต่างๆ อย่างอิสระ</p> <p>2.การเลือกสร้างสรรค์โดยใช้ทัศนธาตุ ร่วมกับเทคนิควิธีการทำงานทัศนศิลป์ ตามความสนใจ</p> <p>3.การเลือกและการประยุกต์ใช้วัสดุ อุปกรณ์สร้างสรรค์งานศิลปะที่หลากหลาย</p> <p>4.การสร้างสรรค์งานศิลปะจากประสบการณ์ที่ได้รับรู้ตามความสนใจ</p> <p>5.เทคนิควิธีการแสดง ความคิดเห็น และอธิบาย ความหมายของผลงาน ทัศนศิลป์โดยใช้หลักทัศนธาตุกับ ความงาม</p> <p>6.การนำความรู้ทางศิลปะมาใช้กับกลุ่มสาระอื่น</p> <p>7. การนำความรู้ทางศิลปะมาใช้เลือกใช้ วัสดุอุปกรณ์เครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน</p>	<p>1.ถ่ายทอดความคิด จินตนาการ ความรู้สึกประทับใจ โดยใช้ทัศนธาตุ และเทคนิคทางศิลปะ</p> <p>2.สร้างสรรค์งานศิลปะ 2 มิติ 3 มิติ ให้มีรูปแบบตามความถนัดและความสนใจ</p> <p>3.สำรวจ/ทดลอง เลือกใช้วัสดุ อุปกรณ์ในการทำกิจกรรม ทัศนศิลป์ ได้อย่างเหมาะสม ปลอดภัย</p> <p>4.สร้างสรรค์ทัศนศิลป์ตาม ความรู้สึก การรับรู้ความงามของ ทัศนธาตุตามธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม</p> <p>5.อธิบายความรู้สึก ในการรับรู้ ความงามด้วยวิธีต่าง ๆ</p> <p>6.แสดงความคิดเห็นวิเคราะห์ และ แสดงความรู้ ความเข้าใจที่มีต่อ งานศิลปะอย่างมีขั้นตอน</p> <p>6.แสดงความคิดเห็นวิเคราะห์ และ แสดงความรู้ ความเข้าใจที่มีต่อ งานศิลปะอย่างมีขั้นตอน</p>

ตาราง 5 มาตรฐาน ศ1.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์กับประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม
เห็นคุณค่างานทัศนศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นภูมิปัญญาไทยและสากล

มาตรฐานการ เรียนรู้ช่วงชั้น ป.6	สาระการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
1.สามารถบอกความเป็นมาและความสำคัญของศิลปะในท้องถิ่นและศิลปะไทย 2.มีความพึงพอใจและยอมรับในภูมิปัญญาของการสร้างงานทัศนศิลป์ การสืบทอดการทำงานทางศิลปะที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและ ภูมิปัญญาไทย	1.การถ่ายทอดความรู้จากประสบการณ์และความประทับใจออกมาเป็นงานศิลปะอย่างสร้างสรรค์ 2.คุณค่าของงานศิลปะที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล 3.การถ่ายทอดศิลปะเพื่อเป็นการสืบสานวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทย	1.รู้เข้าใจ ความเป็นมาและความสำคัญของผลงานศิลปะท้องถิ่นและศิลปะไทย 2.ชื่นชม สนใจ และสืบทอดมรดกทางศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

2.4 จัดทำคำอธิบายรายวิชา ผู้วิจัยได้นำผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและเวลาเรียนที่กำหนดมาเขียนเป็นคำอธิบายรายวิชา

2.5 จัดทำหน่วยการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้นำสาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้มาจัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้ โดยนำสาระการเรียนรู้นั้นมาวิเคราะห์แยกแยะเป็นหัวข้อเรื่อง แล้วนำหัวข้อเรื่องมาเขียนเป็นหน่วยการเรียนรู้ ตั้งชื่อหน่วยการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ และกำหนดเวลาของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ตามความเหมาะสม มีรายละเอียดดังแสดงในตาราง

ตาราง 6 หน่วยการเรียนรู้ เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตไชยาราม

หน่วยการเรียนรู้ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
1	ทัศนศิลป์ศึกษา	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับทัศนศิลป์ - ความหมายของศิลปกรรม - ประเภทและคุณค่าของงานศิลปกรรม	2
2	ความเป็นมานำรู้	- ประวัติและความสำคัญของวัดโปรดเกตไชยาราม - ศิลปกรรมในวัดโปรดเกตไชยาราม	4
3	สถาปัตยกรรม	สถาปัตยกรรมวัดโปรดเกตไชยาราม - ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสถาปัตยกรรม - พระอุโบสถ - วิหาร - มณฑป - เจดีย์	3
4	จิตรกรรม	จิตรกรรมวัดโปรดเกตไชยาราม - ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับงานจิตรกรรมไทย - ภาพจิตรกรรมขรัวอินโข่ง - ภาพสีฝุ่น - ลายรดน้ำ	6
5	ประติมากรรม	ประติมากรรมวัดโปรดเกตไชยาราม - ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับงานประติมากรรม - ลายปูนปั้นหน้าบันพระอุโบสถและวิหาร	3
6	สืบสานงานศิลป์	แนวทางการอนุรักษ์เผยแพร่และการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	2
		รวม	20

2.6 นำหน่วยการเรียนรู้จำนวน 6 หน่วย เวลา 20 ชั่วโมง เสนอต่อฝ่ายวิชาการ โรงเรียนวัดโยธินประดิษฐ์ ซึ่งประกอบด้วยนางอุษณี ย์ ขำดวง นางชนาภา ลั่นชัย และ นางจันทนา แหม่มคำ พิจารณาความเหมาะสมของสาระการเรียนรู้และเวลาเรียน เพื่อนำไปจัดทำ แผนการเรียนรู้ต่อไป

2.7 ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขเวลาเรียน

2.8 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์จากคำอธิบายรายวิชา และนำ หน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้มาพิจารณาจัดทำรายละเอียดเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้ในแต่ละ แผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการ เรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้การวัดและการประเมินผล สื่อและแหล่งเรียนรู้ จำนวน 6 แผน เวลา 20 ชั่วโมง

2.9 ผู้วิจัยนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อประเมินความเหมาะสมและ ความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่องศิลปกรรมวัดโกรดเกศ เชษฐาราม

2.10 ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ศิลปกรรมวัดโปรดกตเชษฐาราม ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ในส่วนของมาตรฐานการเรียนรู้ ปรับการใช้คำให้เป็นสากล ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เขียนให้มีความสอดคล้องกับตัวชี้วัดและ ครอบคลุม ปรับการเรียบเรียงประโยคและแผนการจัดการเรียนรู้ เพิ่มจุดประสงค์การเรียนรู้ สาระ การเรียนรู้ ปรับกระบวนการจัดการเรียนรู้ กระบวนการวัดและประเมินผลก่อนนำไปทดลองใช้กับ กลุ่มตัวอย่าง

ขั้นที่ 3 การทดลองใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

ขั้นตอนนี้เป็นการดำเนินการทดลองใช้หลักสูตรการเรียนรู้ท้องถิ่น โดยนำสาระการเรียนรู้ ท้องถิ่นเรื่องศิลปกรรมวัดโปรดกตเชษฐารามไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้กระบวนการวิจัย เชิงทดลอง ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ ยึดความสำคัญของการ นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามขั้นตอนดังนี้

3.1 ทำการทดสอบก่อนเรียน (pretest) กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แล้วบันทึกผลการสอบไว้เป็นคะแนนทดสอบก่อนเรียน

3.2 ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 โรงเรียนวัดโยธินประดิษฐ์ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 40 คน โดยผู้วิจัยดำเนินการสอน โดยดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3.3 เมื่อสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทำการทดสอบหลังเรียน (posttest) กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดโยธินประดิษฐ์ อำเภอ พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 40 คน โดยใช้แบบวัด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชุดเดียวกันกับที่ใช้ในการทดสอบก่อนเรียนและศึกษาความคิดเห็นของ นักเรียนหลังจากใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่องศิลปกรรมวัดโปรดกตเชษฐาราม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้
2. แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. แบบประเมินสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น
4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน หลังจากใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่อง

ศิลปกรรมวัดโปรดเกศเชษฐาราม

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างดังนี้

1.1 วิเคราะห์คำอธิบายรายวิชาและนำหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้มาพิจารณาจัดทำรายละเอียดเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ กระบวนการวัดและประเมินผล สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1.2 นำแผนการเรียนรู้จำนวน 6 แผน เวลา 20 ชั่วโมง ที่สร้างขึ้นเสนอต่อประธานและกรรมการควบคุมปริญญาโท เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ในส่วนของผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1.3 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้แก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมและความสอดคล้องของรายละเอียดในแผนการจัดการเรียนรู้

1.4 ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญในส่วนของจุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล จนได้แผนการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ จำนวน 6 แผน เวลา 20 ชั่วโมง แล้วจึงนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

2. แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้วิจัยดำเนินการสร้างดังนี้

2.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบ จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2.2 ศึกษาและวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ ขอบเขตสาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้แล้วกำหนดค่าน้ำหนักจำนวนข้อทดสอบในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ร่วมกับนายปฐมเมษฐ์ ทองโฉมครูผู้สอนสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดโยธินประดิษฐ์ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อกำหนดจำนวนข้อสอบในแต่ละหน่วยการเรียนรู้

2.3 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก มีวิธีตรวจให้คะแนนแบบถูกให้ 1 คะแนนผิดให้ 0 คะแนน จำนวน 30 ข้อ ตามโครงสร้างตารางวิเคราะห์จำนวนข้อสอบ ดังแสดงในตาราง

ตาราง 7 คำนวณจำนวนข้อสอบในแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่	เรื่อง	น้ำหนัก จำนวนข้อสอบ	จำนวนข้อสอบ ที่สร้างขึ้น
1	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับทัศนศิลป์ - ความหมายของทัศนศิลป์ - ประเภทและคุณค่าของงานศิลปกรรม	2	3
2	ประวัติและความสำคัญของวัดโปรดเกต เชษฐาราม - ศิลปกรรมในวัดโปรดเกตเชษฐาราม	4	4
3	สถาปัตยกรรมวัดโปรดเกตเชษฐาราม - ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสถาปัตยกรรม - พระอุโบสถ - วิหาร - มณฑป - เจดีย์	3	6
4	จิตรกรรมวัดโปรดเกตเชษฐาราม - ความรู้เกี่ยวกับงานจิตรกรรมไทย - ภาพจิตรกรรมขรัวอินโข่ง - ภาพสีฝุ่น - ลายรดน้ำ	6	8
5	ประติมากรรมวัดโปรดเกตเชษฐาราม - ความรู้เกี่ยวกับงานประติมากรรม - ลายปูนปั้นหน้าบันพระอุโบสถและ วิหาร	3	5
6	แนวทางการอนุรักษ์เผยแพร่และการ ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	2	4
	รวม	20	30

2.4 นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สร้างขึ้นเสนอต่อประธานและ
คณะกรรมการควบคุมปริญญาโท เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและปรับปรุงแก้ไขตาม
ข้อเสนอแนะ

2.5 นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ ให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์ การเรียนรู้(IOC) โดยใช้สูตรดังนี้

$$IOC = \frac{\sum^R}{N}$$

เมื่อ **IOC** คือ ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้

\sum^R คือ ผลรวมของคะแนนที่ผู้เชี่ยวชาญลงคะแนน

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

กำหนดระดับความคิดเห็นไว้ดังนี้

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อสอบไม่ได้วัดความรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ข้อนั้น

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อสอบวัดความรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ข้อนั้น

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อสอบได้วัดความรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ข้อนั้น

ศศิธร วิศพันธุ์ (2551: 41)

ถ้าค่าดัชนีความสอดคล้องของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญในข้อใดมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 ถือว่ามีความสอดคล้องสามารถนำไปใช้ได้ แต่ถ้าค่าดัชนีความสอดคล้องตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในข้อใดมีค่าน้อยกว่า 0.50 ถือว่าไม่มีความสอดคล้อง ผู้วิจัยจะดำเนินการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้

2.6 จากผลการพิจารณาความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน พบว่า ค่าดัชนีมีความสอดคล้องของข้อสอบมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 ขึ้นไป จำนวน 27 ข้อ ผู้วิจัยจึงคัดเลือกข้อสอบจำนวน 20 ข้อจึงได้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3. แบบประเมินสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น มีขั้นตอนการดำเนินการสร้างดังนี้

3.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมิน จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมิน และศึกษาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้น

3.2 กำหนดกรอบในการสร้างแบบประเมิน ซึ่งประกอบด้วย 2 ตอน คือความเหมาะสมและความสอดคล้องของสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นและความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3.3 สร้างแบบประเมินสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มีความเหมาะสมมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุดในแต่ละตอนมีประเด็นดังนี้

ตอนที่ 1 ความเหมาะสมและความสอดคล้องของสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น จำนวน 12 ข้อ ในประเด็นดังนี้ คือ มาตรฐานการ เรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง คำอธิบายรายวิชา หน่วย การเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์ การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ กระบวนการวัดและประเมินผล สื่อและแหล่งการเรียนรู้

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ในประเด็นดังนี้ คือ มาตรฐานการ เรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการ เรียนรู้ กระบวนการวัดและประเมินผล สื่อและแหล่งการเรียนรู้

3.4 การวิเคราะห์ค่าคะแนนจากการประเมินสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น โดยการคำนวณ คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีระดับความเหมาะสมและการแปลความหมายของคะแนน ดังนี้

คะแนน 5	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
คะแนน 4	หมายถึง	เหมาะสมมาก
คะแนน 3	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
คะแนน 2	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
คะแนน 1	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย คะแนนความเหมาะสมและความสอดคล้องของ แผนการจัดการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตเกษษฐาราม แบ่งออกเป็น 5 ระดับดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายถึง	เหมาะสมมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

3.5 นำแบบประเมินที่สร้างขึ้น เสนอต่อประธานและกรรมการควบคุมปริญญาโท เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม แล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.6 นำแบบประเมินที่แก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณา ความเหมาะสมของประเด็นการประเมิน

3.7 นำแบบประเมินที่เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ในส่วนของภาษาที่ใช้ จนได้แบบประเมินที่สมบูรณ์ แล้วจึงนำไปใช้ในการวิจัย

4. แบบทดสอบวัดความพึงพอใจของนักเรียน หลังจากใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง ศิลปกรรมวัดโปรดกศเชษฐาราม มีขั้นตอนดำเนินการสร้างดังนี้

4.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามวัดความพึงพอใจ จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถาม

4.2 กำหนดกรอบในการสร้างแบบสอบถามความ พึงพอใจของนักเรียน หลังจากใช้ สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดกศเชษฐาราม

4.3 สร้างแบบสอบถามความ พึงพอใจ ของนักเรียน หลังจากใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดกศเชษฐาราม จำนวน 15 ข้อ

4.4 นำแบบสอบถามความ พึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการใช้ สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดกศเชษฐาราม เสนอต่อประธานและกรรมการ ควบคุมปริญญาโทเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม แล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

4.5 นำแบบสอบถามความ พึงพอใจของนักเรียนหลังการใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดกศเชษฐารามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 เพื่อตรวจพิจารณา ความเหมาะสมของข้อคำถามและภาษาที่ใช้

4.6 ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน หลังการใช้สาระ การเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดกศเชษฐาราม ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญใน ส่วนของ ภาษาที่ใช้จนได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ แล้วจึงนำไปใช้ในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล ก่อนจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เป็นการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำศิลปกรรมวัดโปรดกศเชษฐารามมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดย การสอบถามความต้องการจากครูโรงเรียนวัดโยธินประดิษฐ์และนำเสนอต่อที่ประชุม

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับศิลปกรรม วัดโปรดกศเชษฐาราม จากเอกสารต่าง ๆ และเก็บรวบรวมภาคสนามโดยวิธีการสัมภาษณ์ สังเกต ถ่ายภาพ บันทึกเสียงและจดบันทึก

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล จากการประเมินสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นก่อนนำไปใช้โดยใช้แบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
4. การเก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างการทดลองใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เก็บรวบรวมข้อมูลในขณะที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอน
5. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังจากใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดกตเศษฐาราม โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยอาศัยการวิจัยทดลอง แบบ One Group Pretest – Posttest Design มาปรับให้เหมาะสมกับงานวิจัยนี้

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นก่อนนำไปใช้ โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน โดยใช้สถิติ t – test แบบ dependent และค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 1.1 หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. 2545)

เมื่อ \bar{X} แทน คะแนนเฉลี่ย

$$\sum x$$
 แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

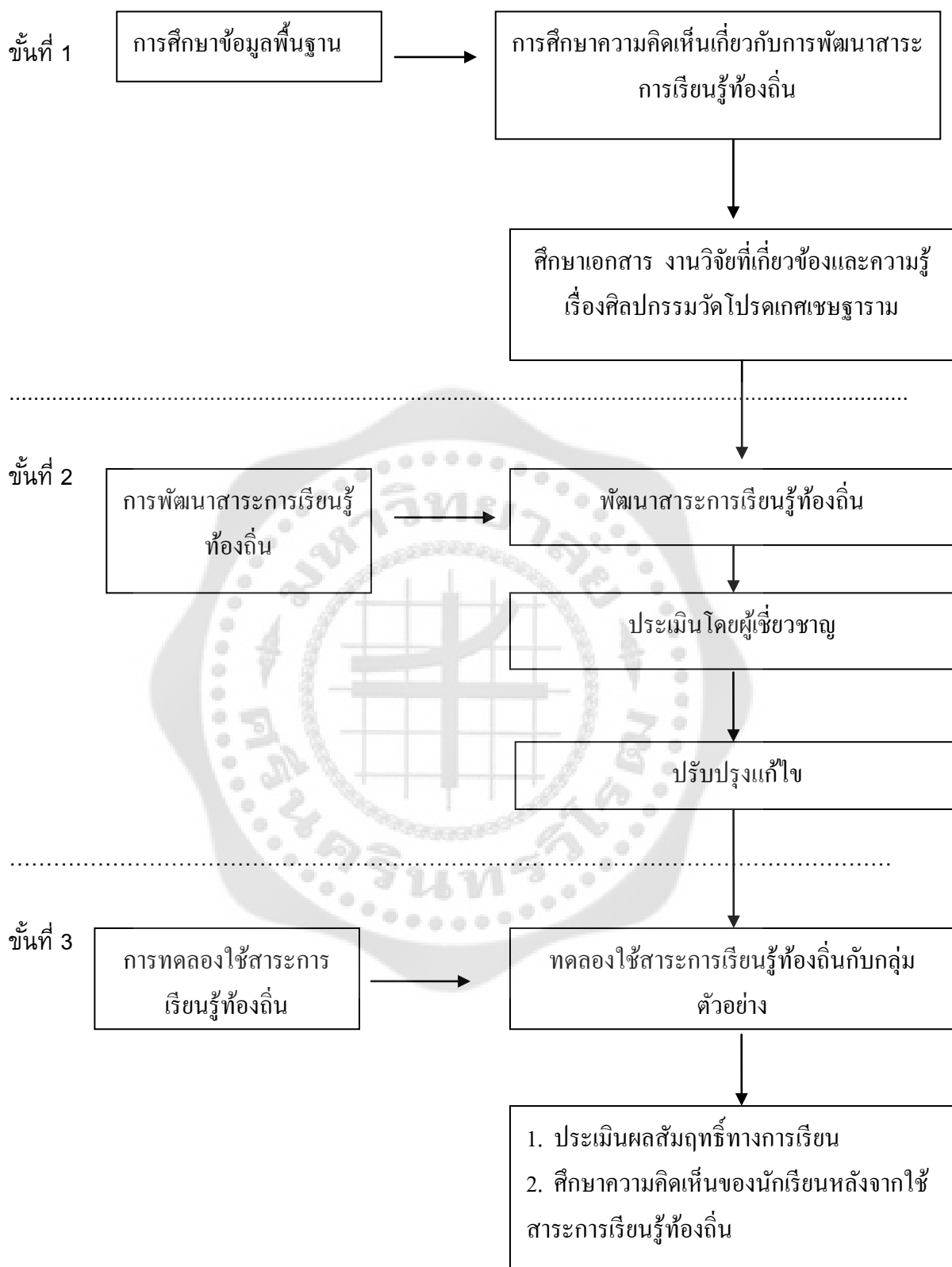
N แทน จำนวนนักเรียน

1.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: S.D.) (บุญเชิด ภิญโญอินตพงษ์. 2545)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
	N	แทน	จำนวนนักเรียน
	$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

ภาพประกอบ 4 กระบวนการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดกศเชษฐาราม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกศ
เชษฐาราม กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้เสนอผลการ
วิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษากระบวนการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น
2. ผลการประเมินแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. ผลการประเมินแบบวัด ความพึงพอใจในการเรียนรู้ด้วยสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง
ศิลปกรรมวัดโปรดเกศเชษฐาราม

1. ผลการศึกษากระบวนการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

ผู้วิจัยได้ศึกษากระบวนการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกศเชษฐาราม
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยแบ่งเป็นขั้นตอนดังนี้

1.1 การวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง

ผู้วิจัยได้เสนอการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกศเชษฐาราม
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ร่วมกับทางสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดย ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูล
จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมกับกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะของโรงเรียนวัด
โยธินประดิษฐ์ เพื่อความต้องการและสอดคล้องของมาตรฐานการเรียนรู้ มีการจัดทำคำอธิบาย
รายวิชาอันประกอบด้วย ส่วนสาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับ
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ . 2541: 25 –
116) ที่กล่าวว่า

การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทยมาเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษาโดยให้ท้องถิ่นมี
ส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น บำรุงรักษาศิลปะ
ภูมิปัญญา ท้องถิ่นและวัฒนธรรม

ผลปรากฏว่าจากการวิเคราะห์ข้อมูลทำให้ทางโรงเรียนวัดโยธิน นประดิษฐ์ได้อนุญาตให้มีการจัดทำออกแบบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดกตเศษฐาราม โดยจัดทำเป็นรายวิชาใหม่ ในรายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ที่มีความสอดคล้องกับ ความต้องการของโรงเรียนและชุมชน การจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นครั้งนี้ได้ อาศัยความร่วมมือกันระหว่าง ผู้วิจัย ผู้บริหารและกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะในการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อให้ได้สาระการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ตามที่หลักสูตรแกนกลางกำหนด เพื่อจะได้ทราบถึงจุดเน้นและแนวทางการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นว่าควรอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ใด ชั้นปีใด เป็นรายวิชาพื้นฐาน หรือรายวิชาที่ต้องการเรียนเพิ่มเติม จากนั้นร่วมกันศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนและชุมชน เพื่อนำมาเป็นข้อมูลจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น สุดท้ายคือนำมาจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นให้สอดคล้องกับบริบทและจุดเน้นของโรงเรียนและสภาพชุมชน ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้อาศัยความร่วมมือกัน ก่อให้เกิดผลสำเร็จ เป็นไปได้ด้วยดี สอดคล้องกับ เจ แอทชิสัน (ประจวบ สื่อประสาน . 2542: 43; อ้างอิงจาก Thomus J. Atchison. n.d.) ที่กล่าวว่า

กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการดำเนินงานที่มีระบบการทำงานเป็นทีมเปิดโอกาสให้บุคคลได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นร่วมปฏิบัติและร่วมตรวจสอบการทำงานด้วยความเต็มใจ โดยมุ่งหวังให้บรรลุเป้าหมายหลักขององค์กร

ซึ่งผลของการดำเนินการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง ผู้วิจัย ผู้บริหารและครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะได้ให้ความเห็นตรงกันว่า สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดกตเศษฐารามที่ผู้วิจัยได้เสนอไปนั้น เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน มีความสอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษาและสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการประถมศึกษา จึงมีความเห็นเหมาะสมตรงกันว่าให้มีการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดกตเศษฐารามเพื่อนำมาใช้ในโรงเรียนวัดโยธินนประดิษฐ์ได้

1.2 การวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ /ตัวชี้วัด ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และคำอธิบายรายวิชา

สำหรับการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดกตเศษฐาราม ผู้วิจัยและกลุ่มผู้พัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดกตเศษฐาราม มีความสนใจที่จะศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและคุณภาพผู้เรียน กลุ่มสาระศิลปะ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ . 2551: 2- 6)โดยผู้วิจัยเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียบเรียงข้อมูลทางวิชาการ โดยประมวลข้อมูลต่างๆ ดังนี้

1.2.1 สารและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ สอนสาระการเรียนรู้ศิลปะได้ร่วมกันศึกษาและทำความเข้าใจ จาก มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ว่าตัวชี้วัดแต่ละตัว มีองค์ประกอบเนื้อหาย่อยอะไรบ้าง พฤติกรรมที่ ผู้เรียนจะแสดงออกถึงการพัฒนาทางปัญญาอยู่ในระดับใด ซึ่งร่วมกันวิเคราะห์หามาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดจากหลักสูตรของโรงเรียนวัดโยธินประดิษฐ์กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะและจากหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยศึกษาจากข้อมูลดังนี้

สาระที่ 1 ทักษะศิลป์

มาตรฐาน ศ 1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิวิจารณ์ คุณค่างานทัศนศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่องานศิลปะอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 1.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และ วัฒนธรรม เห็นคุณค่างานทัศนศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล

จากการวิเคราะห์ มาตรฐานการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ร่วมกับ ครูผู้สอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะโรงเรียนวัดโยธินประดิษฐ์ อำเภอพระประแดง จังหวัด สมุทรปราการ เกี่ยวกับสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดกตเชษฐาราม ทำให้ได้ผล การวิเคราะห์ซึ่งมีรายละเอียดของมาตรฐานการเรียนรู้ดังนี้

เข้าใจความเป็นมาและความสำคัญของงานศิลปกรรมวัดโปรดกตเชษฐาราม เห็น คุณค่าของภูมิปัญญาและสืบทอดศิลปกรรมวัดโปรดกตเชษฐารามที่ควรอนุรักษ์และเผยแพร่ต่อไป จากการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6)

ทั้งนี้ผลของการร่วมกันวิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัด ทำให้ทราบถึง รายละเอียดว่า ผู้เรียนต้องเรียนรู้ในเรื่องอะไรในสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรม วัดโปรดกตเชษฐาราม รวมทั้งคุณลักษณะของผู้เรียน ในแต่ละระดับชั้นว่าสาระท้องถิ่นนี้เหมาะสมกับผู้เรียนในระดับชั้นปีใด สำหรับนำไป กำหนดเนื้อหา จัดทำหน่วย การเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้และเป็นเกณฑ์สำคัญ สำหรับการวัดและประเมินผล เพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียนว่ามีพัฒนาการเป็นไปตามมาตรฐานการ เรียนรู้ / ตัวชี้วัด มากน้อยเพียงใด ซึ่งจะเป็นข้อมูลนำมาปรับปรุงผลการเรียนของผู้เรียน และเป็น แนวทางไปสู่การออกแบบ สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดกตเชษฐารามในชั้นตอนต่อไป

1.2.2 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

เมื่อได้มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดกาศเชษฐารามตามที่ระบุไว้ข้างต้นและ ผู้วิจัยและกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะได้ร่วมกับกำหนด ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ดังนี้ของสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดกาศเชษฐาราม

การกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรม วัดโปรดกาศเชษฐารามนี้ ต้องกำหนดผลการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัด และตรง ตามวัตถุประสงค์ โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลจากเอกสารและลงพื้นที่เพื่อทำการ เก็บข้อมูล รายละเอียดต่างๆ เพื่อให้ได้ผลการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนและผู้สอนต้องทราบว่าเมื่อผู้เรียน ได้รับการเรียนการสอนตามสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดกาศเชษฐารามแล้ว ผู้เรียนได้ทำอะไร ผู้สอนควรจัดกิจกรรมแบบใด โดยการวิจัยในครั้งนี้ ผู้ วิจัยเป็นผู้สอนเองจึงเป็นสิ่ง สำคัญอย่างยิ่งที่ต้องกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่มีคุณภาพและเข้าใจเนื้อหาข้อมูลเป็นอย่างดี เมื่อได้ข้อมูล และรายละเอียดจากการไปศึกษาที่วัดโปรดกาศเชษฐารามเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ทำ การเรียบเรียงข้อมูลทางวิชาการ และร่วมปรึกษาร่วมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ทำให้ได้ผลการ เรียนรู้ที่คาดหวังตามหัวข้อดังนี้

1. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับทัศนศิลป์
2. รู้เรื่องราวความเป็นมาและความสำคัญของวัดโปรดกาศเชษฐาราม
3. รู้เกี่ยวกับศิลปกรรมในวัดโปรดกาศเชษฐาราม ซึ่งแบ่งออกเป็น ด้านสถาปัตยกรรม

จิตรกรรมและประติมากรรม

4. การเขียนลายรดน้ำและจิตรกรรมสีฝุ่นวัดโปรดกาศเชษฐาราม
5. สามารถวาดลวดลายดอกไม้ในงานจิตรกรรมไทยและนำไปประยุกต์ใช้ในรายวิชา

อื่นๆได้

6. เกิดความภาคภูมิใจค้นพบแนวทางอนุรักษ์และสืบสานงานศิลปะ

จากการกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังนี้ ทำให้เกิดประโยชน์และแนวทางต่อการ กำหนดหน่วยการเรียนรู้ การกำหนดเนื้อหาสาระและการจัดทำแผนการเรียนรู้ต่อไป

1.2.3 คำอธิบายรายวิชา

ผู้วิจัยและกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะได้ศึกษาคำอธิบายรายวิชา โดยทำการศึกษาตั้งนี้ ศึกษาพิจารณาความ สำคัญจากมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดและผลการเรียนรู้ที่ คาดหวังของสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดกาศเชษฐาราม ข้างต้น เพื่อให้ทราบว่า ผู้เรียนและผู้สอนจะต้องเรียนรู้และสอนในเนื้อหาสาระใดบ้าง รวมทั้งคุณลักษณะที่ต้องการปลูกฝังให้ เกิดแก่ผู้เรียนเพื่อให้บรรลุมาตรฐานที่กำหนด ทำให้ได้คำอธิบายรายวิชาของสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดกาศเชษฐารามโดยมีรายละเอียดดังนี้

ศึกษาความเป็นมาและความสำคัญของวัดโปรดเกศเชษฐาราม และรูปแบบงาน ศิลปกรรมในด้านสถาปัตยกรรม งานจิตรกรรมและงานประติมากรรมของวัดโปรดเกศเชษฐารามที่เป็นวัดสำคัญวันหนึ่งที่มีงานด้านศิลปกรรมอันทรงคุณค่า ที่มีความงดงามและมีการรับเอารูปแบบ ศิลปกรรมจากชาติตะวันตกและชาติตะวันออกมาใช้ จนเกิดเป็นรูปแบบศิลปกรรมที่มีความแตกต่าง และโดดเด่น และเพื่อให้นักเรียนมีคัมภีร์ ความเข้าใจ ปลูกฝังให้เกิดความรักในท้องถิ่น เห็นความสำคัญ ของศิลปะและภูมิปัญญาในท้องถิ่นที่ควรอนุรักษ์และเผยแพร่ รวมไปถึงสามารถถ่ายทอดความรู้ด้าน ศิลปะ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

เมื่อได้มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและคำอธิบายรายวิชา ของสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกศเชษฐารามแล้ว ผู้วิจัยได้นำไปให้ผู้ฝ่าย วิชาการโรงเรียนวัดโยธินประดิษฐ์ร่วมตรวจสอบและนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความ เหมาะสม โดยผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความเห็นว่ามาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และคำอธิบายรายวิชาของสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกศเชษฐารามมีความ เหมาะสมสามารถนำไปใช้และนำไปเป็นแนวทางในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการ เรียนการสอนได้

1.3 การกำหนดหน่วยการเรียนรู้

การจัดทำหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกศเชษฐาราม ผู้วิจัยและกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะโรงเรียนวัดโยธินประดิษฐ์ร่วมกัน นำสาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ มาจัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพอย่าง แท้จริง องค์ประกอบของหน่วยการเรียนรู้จึงต้องสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ผู้วิจัย และกลุ่มสาระจึงต้องทำการวิเคราะห์ว่าสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้รู้และปฏิบัติคืออะไร มีการตั้งชื่อ หน่วยการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ และกำหนดเวลาของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ตาม ความเหมาะสม โดยผู้วิจัยได้เรียบเรียงขั้นตอนการวางแผนจัดทำหน่วยการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. ระบุมหาฐานและตัวชี้วัด โดยในแต่ละหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง ศิลปกรรมวัดโปรดเกศเชษฐารามนี้ มีมาตรฐานและตัวชี้วัดไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้ทราบถึงเป้าหมาย ในการพัฒนาผู้เรียนสำหรับหน่วยการเรียนรู้นั้นๆ

2. มีกำหนดสาระสำคัญหรือเนื้อหาการเรียน ว่าในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ผู้เรียนจะเรียนใน เนื้อหาอะไร ผู้สอนจะสอนเรื่องอะไร เพื่อที่ผู้วิจัยจะได้นำไปจัดทำแผนการสอนต่อไป

3. มีการกำหนดเวลาในการเรียนการสอนของแต่ละหน่วย โดยพิจารณาจากสาระสำคัญของหน่วยนั้นๆ เพื่อให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน

จากการวางแผนการกำหนดหน่วยการเรียนรู้ ทำให้ได้หน่วยการเรียนรู้จำนวน 6 หน่วย รวมเวลา 20 ชั่วโมง โดยมีสาระการเรียนรู้ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ทศนศิลป์ศึกษา เวลา 2 ชั่วโมง

- ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับทศนศิลป์

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ความเป็นมานาฏศิลป์ เวลา 4 ชั่วโมง

- ประวัติและความสำคัญของวัดโปรดเกศเชษฐาราม
- ศิลปกรรมในวัดโปรดเกศเชษฐาราม

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 สถาปัตยกรรมวัดโปรดเกศเชษฐาราม เวลา 3 ชั่วโมง

- งานสถาปัตยกรรมในวัดโปรดเกศเชษฐาราม

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 จิตรกรรมวัดโปรดเกศเชษฐาราม เวลา 6 ชั่วโมง

- งานจิตรกรรมในวัดโปรดเกศเชษฐาราม

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 ประติมากรรมวัดโปรดเกศเชษฐาราม เวลา 3 ชั่วโมง

- งานประติมากรรมในวัดโปรดเกศเชษฐาราม

หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 สืบสานงานศิลป์ เวลา 2 ชั่วโมง

- การเห็นคุณค่า แนวทางการอนุรักษ์เผยแพร่งานศิลปะและการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

เมื่อกำหนดหน่วยการเรียนรู้ข้างต้นแล้ว เสนอต่อฝ่ายวิชาการโรงเรียนวัดโยธินประดิษฐ์ และให้ผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาความเหมาะสม เพื่อนำไปจัดทำแผนการเรียนรู้ต่อไป

1.4 การกำหนดเนื้อหาสาระการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้

ผู้วิจัยและครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ ได้จัดทำเนื้อหาสาระการเรียนรู้และ แผนการจัดการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกศเชษฐาราม โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลโดยมีการวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา เพื่อประโยชน์ในการกำหนดหน่วยการเรียนรู้และรายละเอียดของแต่ละหัวข้อของแผน การจัดการเรียนรู้ มีการนำจุดประสงค์รายวิชาและมาตรฐานรายวิชา เพื่อนำมาเขียนเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยให้ครอบคลุมพฤติกรรมทั้งด้านความรู้ ทักษะ / กระบวนการ เจตคติและค่านิยม ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับศิลปกรรมวัดโปรดเกศเชษฐารามจากเอกสารและการลงพื้นที่เก็บข้อมูลเพื่อนำพัฒนาเป็นเนื้อหากิจกรรมการเรียนการสอนให้กับ

ผู้เรียนตามความเหมาะสมของตัวผู้เรียนและขยายสาระที่เรียนรู้ให้สอดคล้องกับผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น รวมทั้งเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน โดยเลือกรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รูปแบบการเรียน รู้จากประสบการณ์พร้อมทั้งมีการสร้างเครื่องมือวัด กระบวนการประเมินผล การใช้แผนการสอน โดยเลือกใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับ จุดประสงค์ โดยผู้วิจัยมีขั้นตอนในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และสอดคล้องกับแนวคิดการ พัฒนาสาระการเรียนรู้ของใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2537: 25) ดังนี้

1. มีการวิเคราะห์หลักสูตร โดยวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา หรือวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ จัดทำหน่วยการเรียนรู้

2. มีการวิเคราะห์ผู้เรียน โดย วิเคราะห์ผู้เรียนตาม ความสามารถ ความสนใจ แล้วนำไป เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามศักยภาพของผู้เรียนเพื่อเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3. มีการกำหนดเนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่ คาดหวัง ศักยภาพของผู้เรียน และความต้องการของท้องถิ่น

4. มีการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เหมาะสมและสอดคล้องกับศ กยภาพ ของผู้เรียน มีการฝึกทักษะ การปฏิบัติจริง และการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

5. แหล่งเรียนรู้ในชุมชน เพื่อให้ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และ ผลการเรียนรู้ที่ คาดหวัง โดยใช้แหล่งการเรียนรู้นอกสถานที่ นอกจากชั้นเรียนแล้วได้มีการพาผู้เรียนไปทัศนศึกษา แหล่งเรียนรู้วัดโปรดกษेत्रฐารามเพื่อ ก ระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และได้เรียนรู้จาก ประสบการณ์ตรงและเป็นการสร้างบรรยากาศใหม่ ๆ ในการเรียน

6. มีการกำหนดการวัดผลและประเมินผล เพื่อวัดความรู้และทักษะของผู้เรียนให้เป็นตาม ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและจุดประสงค์ของสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกร รมวัดโปรดกษेत्रฐาราม

7. แผนการจัดการเรียนรู้มีความสมบูรณ์ถูกต้อง เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนได้ พัฒนาด้านความรู้ มีทักษะและเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนการสอน

ซึ่งผลจากการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรด กษेत्रฐารามข้างต้น ทำให้ได้แนวทางที่ช่วยให้ผู้สอนสามารถดำเนินกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ให้ เป็นไปตามสาระเรียนรู้ทั้งในด้านจุดประสงค์ และเนื้อหาสาระ และได้แผนการจัดการเรียนรู้ที่มี ประสิทธิภาพ สอดคล้อง กับมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะและเหมาะสมกับผู้ เรียน ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ดีนั้น ควรตอบสนอง ต่อจุดประสงค์การเรียนรู้ และจุดมุ่งหมายของ หลักสูตร มีการวัดและการประเมินการเรียน มีคำอธิบายในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ ซึ่งระบุเนื้อหาที่ ต้องการให้นักเรียนได้เรียน มีกิจกรรมที่หลากหลายและเป็นระบบ และมุ่งเน้นศักยภาพผู้เรียนเป็น สำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2544: 7)

จากการศึกษาขั้นตอนการกระบวนการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำ สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดกาศเชษฐาราม ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดกาศเชษฐาราม ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 8

ตาราง 8 ความเหมาะสมและความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดกาศเชษฐาราม

ข้อ	ประเด็นการประเมิน	\bar{x}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1	ความเหมาะสมของมาตรฐานการเรียนรู้	4.33	0.58	มาก
2	ความเหมาะสมของผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	3.67	0.58	มาก
3	ความเหมาะสมของคำอธิบายรายวิชา	4.33	0.58	มาก
4	ความเหมาะสมของสาระการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้	4.67	0.58	มากที่สุด
5	ความเหมาะสมของมาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง คำอธิบายรายวิชาและการจัดหน่วยการเรียนรู้	4.67	0.58	มากที่สุด
6	ความเหมาะสมและความสอดคล้องของผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลของหน่วยการเรียนรู้ที่ 1	4.33	0.58	มาก
7	ความเหมาะสมและความสอดคล้องของผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลของหน่วยการเรียนรู้ที่ 2	4.33	0.58	มาก
8	ความเหมาะสมและความสอดคล้องของผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลของหน่วยการเรียนรู้ที่ 3	4.00	1.00	มาก

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อ	ประเด็นการประเมิน	\bar{x}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
9	ความเหมาะสมและความสอดคล้องของผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ สารการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลของหน่วยการเรียนรู้ที่ 4	4.33	0.58	มาก
10	ความเหมาะสมและความสอดคล้องของผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ สารการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลของหน่วยการเรียนรู้ที่ 5	4.00	1.00	มาก
11	ความเหมาะสมและความสอดคล้องของผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ สารการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลของหน่วยการเรียนรู้ที่ 6	4.33	0.58	มาก
12	ความเหมาะสมของระยะเวลาที่ใช้ในการเรียนการสอน	4.33	0.58	มาก
รวมเฉลี่ย		4.28	0.16	มาก

จากตาราง 8 ผลการประเมินสารการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกศเชษฐาราม กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า มีความเหมาะสมและความสอดคล้องของสารการเรียนรู้ ในหน่วยการเรียนรู้มีระดับความเหมาะสมมากที่สุดและสามารถนำไปใช้ทดลองได้

2. ผลการประเมินแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เมื่อสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 2 ห้องเรียน 40 คน และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ผลปรากฏดังตาราง 9

ตาราง 9 ผลการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน
สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตศเชษฐาราม

การประเมิน	ผลการวิเคราะห์คะแนนผลสัมฤทธิ์				
	N	\bar{x}	S.D.	t-test	p
ผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน (20 คะแนน)	40	9.58	2.43	28.52	0.00
ผลสัมฤทธิ์หลังเรียน (20 คะแนน)	40	14.43	2.22		

P<0.05

จากตาราง 9 ผลการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังเรียนสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตศเชษฐาราม นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ผลการประเมินแบบวัดความพึงพอใจในการเรียนรู้ด้วยสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตศเชษฐาราม

แบบวัดความพึงพอใจ เมื่อสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ทำการวัดความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 2 ห้องเรียน 40 คน ผลปรากฏดังตาราง 10

ตาราง 10 ความพึงพอใจที่มีต่อสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตศชชฐาราม

ข้อ	ประเด็นการประเมิน	\bar{x}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1	นักเรียนสามารถนำความรู้จากสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตศชชฐารามไปปรับใช้ในการเรียนและชีวิตประจำวันได้	4.75	0.44	มากที่สุด
2	นักเรียนสามารถนำความรู้จากสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตศชชฐาราม มาสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะตามต้นแบบได้	4.68	0.47	มากที่สุด
3	นักเรียนสามารถนำความรู้จากสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตศชชฐาราม มาสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะตามจินตนาการได้	4.53	0.68	มากที่สุด
4	นักเรียนสามารถนำความรู้จากสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตศชชฐาราม ไปถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้	4.78	0.42	มากที่สุด
5	สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตศชชฐาราม ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และสืบสานศิลปะในท้องถิ่นของตน	4.65	0.48	มากที่สุด
6	สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตศชชฐาราม ทำให้นักเรียนเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาไทย	4.68	0.57	มากที่สุด
7	สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตศชชฐาราม สะท้อนให้เห็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมไทยในด้านต่างๆ	4.65	0.48	มากที่สุด
8	สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตศชชฐาราม ทำให้นักเรียนเห็นความสัมพันธ์ระหว่างศิลปะกับประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม	4.58	0.50	มากที่สุด
9	การจัดกระบวนการเรียนรู้กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน	4.68	0.47	มากที่สุด
10	การจัดกระบวนการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนสามารถเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	4.65	0.48	มากที่สุด

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อ	ประเด็นการประเมิน	\bar{x}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
11	การจัดการเรียนรู้ช่วยสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียน	4.68	0.47	มากที่สุด
12	การจัดการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น	4.45	0.68	มาก
13	การจัดการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้ขึ้นเองได้	4.48	0.75	มาก
14	การจัดกระบวนการเรียนรู้ทำให้นักเรียนมีความสนุกสนานในการเรียนและการทำกิจกรรม	5.00	0.00	มากที่สุด
15	การจัดกระบวนการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนเกิดความรักและชื่นชมในศิลปกรรมวัดโปรดกษेत्रฐาราม	4.95	0.22	มากที่สุด
	รวมเฉลี่ย	4.68	0.18	มากที่สุด

จากตาราง 10 ผลการวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มี ต่อสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่อง ศิลปกรรมวัดโปรดกษेत्रฐาราม นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 4.68

เกณฑ์ในการพิจารณาการแปลความหมายของคะแนนค่าเฉลี่ย

4.50 – 5.00 หมายความว่า มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด

3.50 – 4.49 หมายความว่า มีความพึงพอใจระดับมาก

2.50 – 3.49 หมายความว่า มีความพึงพอใจระดับปานกลาง

1.50 – 2.49 หมายความว่า มีความพึงพอใจระดับน้อย

1.00 – 1.49 หมายความว่า มีความพึงพอใจระดับน้อยที่สุด

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกต
เชษฐาราม กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีการดำเนินการวิจัย
และพัฒนาสาระการเรียนรู้ สรุปได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตเชษฐาราม กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีจุดมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกต
เชษฐาราม กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนกับหลังการเรียนรู้ตามแผนการ
พัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตเชษฐาราม
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังจากใช้สาระการเรียนรู้
ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตเชษฐาราม

ความสำคัญของการวิจัย

1. สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตเชษฐาราม สำหรับจัดการเรียนรู้
ให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่พัฒนาขึ้นนี้ โรงเรียนในพื้นที่สามารถนำไปใช้ในการ จัดการ
เรียนการสอนได้สอดคล้องกับบริบทและสภาพชุมชนในพื้นที่
2. เป็นการสร้างความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับศิลปกรรมในวัดโปรดเกตเชษฐาราม
อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ที่แบ่งออกเป็นงานด้านสถาปัตยกรรม จิตรกรรมและ
ประติมากรรม เป็นการปลูกฝังให้นักเรียนเกิด ความตระหนัก ภาคภูมิใจ เกิดความรัก และเห็น
ความสำคัญของศิลปะในท้องถิ่นที่ควรอนุรักษ์และเผยแพร่ต่อไป
3. เป็นแนวทางสำหรับโรงเรียนในการนำเอาศิลปะ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นมา
พัฒนาเป็นสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เพื่อตอบสนองความต้องการตามหลักสูตรสถานศึกษาต่อไป

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดโยธินประดิษฐ์ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการจำนวน 40 คน ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sample)

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

ขั้นที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เป็นการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดกศเชษฐาราม มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่องศิลปกรรมวัดโปรดกศเชษฐาราม ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบพิจารณาความถูกต้อง ของสาระการเรียนรู้ เวลาเรียน และความเหมาะสมสอดคล้องกับนักเรียน ปรับปรุงแก้ไข แล้วนำเสนอต่อที่ประชุมโรงเรียนวัดโยธินประดิษฐ์เพื่อร่วมกันพิจารณาทบทวนความเหมาะสมสอดคล้องกับนักเรียนและเวลาเรียน

ขั้นที่ 2 การพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เป็นการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่องศิลปกรรมวัดโปรดกศเชษฐาราม มาจัดทำเป็นรายวิชาใหม่ ที่เป็นสาระเพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีการกำหนดสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 6 แผน เวลา 20 ชั่วโมง แล้วนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่องศิลปกรรมวัดโปรดกศเชษฐาราม แล้วปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้

ขั้นที่ 3 การทดลองใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เป็นการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่องศิลปกรรมวัดโปรดกศเชษฐาราม ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดโยธินประดิษฐ์ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา 2557 จำนวน 2 ห้องเรียน 40 คน ดำเนินการทดลองโดยทดสอบก่อนเรียน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้และเมื่อสิ้นสุดกิจกรรมการเรียนการสอนทำการทดสอบหลังเรียนและศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนจากการใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดกศเชษฐาราม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้
2. แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. แบบประเมินสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น
4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน หลังจากใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่อง

ศิลปกรรมวัดโปรดเกศเชษฐาราม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเป็นการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกศเชษฐารามมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน กลุ่มเป้าหมายคือครูและนักเรียน

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกศเชษฐาราม จากเอกสารต่างๆและเก็บรวบรวมภาคสนามโดยวิธีการสัมภาษณ์ สังเกต ถ่ายภาพ และจดบันทึก

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล จากการประเมินสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ก่อนนำไปใช้โดยใช้แบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4. การเก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างการทดลองใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เก็บรวบรวมข้อมูลในขณะที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอน

5. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน หลังจากใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกศเชษฐาราม โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

การกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นก่อนนำไปใช้โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติ t-test แบบ dependent และค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษากระบวนการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตเซษฐาราม กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นรายวิชาใหม่ ที่เป็นสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ มีการกำหนดสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 6 แผน เวลาเรียน 20 ชั่วโมง และจากการประเมินสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นพบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการทดลองใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตเซษฐาราม พบว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 9.58 และเมื่อได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 14.43 และเมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังจากใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตเซษฐาราม จากการไปทัศนศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ ตามสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตเซษฐาราม ทำให้นักเรียน ได้รับความรู้จากประสบการณ์ตรง ได้สัมผัสกับสถานที่จริง ทำให้เห็นถึงความงามของงานศิลปกรรมในแต่ละประเภท ทั้งทางด้าน งานจิตรกรรม งานประติมากรรมและงานสถาปัตยกรรม มีบรรยากาศ การเรียนรู้ที่ดี สร้างความกระตือรือร้นในการเรียน นักเรียนเกิด องค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง นักเรียนเรียนรู้ด้วยความสุข นักเรียนมีส่วนร่วมและสามารถตอบคำถามได้เป็นอย่างดี สามารถสร้างสรรค์ผลงานศิลปะตามกิจกรรมในแต่ละแผนด้วยความสนุกสนานเพลิดเพลิน ให้ความร่วมมือในการทำ กิจกรรมอย่างเต็มที่ มีการนำเสนอผลงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความเข้าใจ เห็นคุณค่าเกิดความรักและความชื่นชม งานศิลปกรรมในท้องถิ่นของตนเองและเมื่อสิ้นสุดเรียนรู้ด้วยสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตเซษฐารามแล้วพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจ โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.68

อภิปรายผล

การวิจัยเพื่อพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกศเชษฐาราม กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นโดยกำหนดขั้นตอนในการพัฒนา 3 ขั้นตอน คือการศึกษากระบวนการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนกับหลังการเรียนรู้ตามแผนการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกศเชษฐารามและศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังจากใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกศเชษฐาราม ซึ่งการดำเนินการในแต่ละขั้นตอนมีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปรายดังนี้

การศึกษากระบวนการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ในการศึกษากระบวนการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกศเชษฐาราม ผู้วิจัยได้ร่วมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะนำองค์ความรู้ความรู้อันมีอยู่ในท้องถิ่นมาจัดทำเป็นสาระการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะของโรงเรียนวัดโยธินประดิษฐ์ โดยผู้วิจัยได้เรียบเรียงและทำการสรุปการศึกษากระบวนการพัฒนาสาระท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกศเชษฐารามไว้ดังนี้

มีการดำเนินการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง ผู้วิจัย ผู้บริหารและครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะได้ให้ความเห็นตรงกันว่า สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกศเชษฐาราม เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน มีความสอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษาและสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษา โดยจัดทำเป็นรายวิชาใหม่ ในรายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ที่มีความสอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนและชุมชน การจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นครั้งนี้ได้อาศัยความร่วมมือกันระหว่างผู้วิจัย ผู้บริหารและกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะในการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อให้ได้สาระการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ตามที่หลักสูตรแกนกลางกำหนด

ทั้งนี้ผลของการดำเนินการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางเป็นไปด้วยดี เพราะการให้ความร่วมมือกันระหว่างผู้วิจัยและสถานศึกษา มีการประชุมวางแผน มีการประสานงานในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมกันปรึกษาหารือ ร่วมกันตัดสินใจ และแก้ไขปัญหา และมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน การมีส่วนร่วมจึงก่อให้เกิดผลการดำเนินงานมีคุณภาพและสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ซึ่งสอดคล้องกับเฮิลวิน (ยุพาพร รูปงาม. 2545: 6; อ้างอิงจาก Erwin. n.d.) ที่ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมไว้ว่า คือกระบวนการให้บุคคลเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ตัดสินใจ แก้ไขปัญหา ด้วยตนเอง เน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างแข็งขัน ของ บุคคล แก้ไขปัญหาร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสมและสนับสนุน ติดตามการ ปฏิบัติงานขององค์กรและบุคคลที่เกี่ยวข้อง

มีการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด คำอธิบายรายวิชาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง โดยผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ร่วมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ทำให้ได้มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด คำอธิบายรายวิชาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สำหรับนำไปกำหนดเนื้อหา จัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดทำแผนการเรียนรู้และเป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการวัดและประเมินผล เพื่อตรวจสอบคุณภาพ ผู้เรียนว่ามีพัฒนาการที่ดีขึ้นหรือไม่

ผลของการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด คำอธิบายรายวิชาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง มีผลไปในทิศทางที่ดี สาเหตุเพราะ ผู้วิจัยได้ร่วมมือกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะโดยมี วัตถุประสงค์ประสงค์ในการทำงานเดียวกัน มีความตั้งใจในการคิดการวิเคราะห์ข้อมูล ร่วมกันประมวลผล การวิเคราะห์หรือออกมา แล้วร่วมกันพิจารณาถึงความเหมาะสม เป็นผลทำให้การทำงานบรรลุผลตาม เป้าหมายที่กำหนดไว้

การจัดทำหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดกตเชษฐาราม ผู้วิจัยและกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะโรงเรียนวัดโยธินประดิษฐ์ร่วมกันนำสาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ มาจัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพอย่าง แท้จริง ซึ่งผลจากการจัดทำหน่วยการเรียนรู้สาระท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดกตเชษฐาราม มีความสอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัดและผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ซึ่งการกำหนดหน่วยการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้มีวางแผนไว้ดังนี้ 1)ระบุมาตรฐานและตัวชี้วัด โดยในแต่ละหน่วยการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ ท้องถิ่นเรื่องศิลปกรรมวัดโปรดกตเชษฐารามนี้ มีมาตรฐานและตัวชี้วัดไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้ทราบ ถึงเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนสำหรับหน่วยการเรียนรู้นี้ 2)มีกำหนดสาระสำคัญหรือเนื้อหา การเรียน ว่าในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ผู้เรียนจะเรียนในเนื้อหาอะไร ผู้สอนจะสอนเรื่องอะไร เพื่อที่ ผู้วิจัยจะได้นำไปจัดทำแผนการสอนต่อไป 3)มีการกำหนดเวลาในการเรียนการสอนของแต่ละหน่วย โดยพิจารณาจากสาระสำคัญของหน่วยนั้นๆเพื่อให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับกิจกรรมการ เรียนการสอน จากการวางแผนการกำหนดหน่วยการเรียนรู้ทำให้ได้หน่วยการเรียนรู้จำนวน 6 หน่วย รวมเวลา 20 ชั่วโมง

เมื่อกำหนดหน่วยการเรียนรู้แล้ว ผู้วิจัยและกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะได้มีการร่วมกัน กำหนดเนื้อหาและแผนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดกตเชษฐาราม โดยทำการศึกษาข้อมูลโดยมีการวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา นำจุดประสงค์รายวิชาและมาตรฐาน รายวิชามาเขียนเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับศิลปกรรมวัดโปรดกต เชษฐารามจากเอกสารและการลงพื้นที่เก็บข้อมูลเพื่อนำพัฒนาเป็นเนื้อหากิจกรรมการเรียนการสอน ให้กับผู้เรียนตามความเหมาะสมของตัวผู้เรียนและขยายสาระที่เรียนรู้ให้สอดคล้องกับผู้เรียน ชุมชน

และท้องถิ่น รวมทั้งเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน โดยเลือกรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เห็น ผู้เรียนเป็นสำคัญรูปแบบการเรียนรู้จากประสบการณ์พร้อมทั้งมีการสร้างเครื่องมือวัดกระบวนการประเมินผลการใช้แผนการสอน ซึ่งผลจากการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดกาศเชษฐารามข้างต้น ทำให้ได้แนวทางที่ช่วยให้ผู้สอนสามารถดำเนินกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ให้เป็นไปตามสาระเรียนรู้ทั้งในด้านจุดประสงค์ และเนื้อหาสาระ และได้แผนการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะและเหมาะสมกับผู้เรียน ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีนั้น ควรตอบสนองต่อจุดประสงค์การเรียนรู้ และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีการวัดและการประเมินการเรียนรู้ มีคำอธิบายในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ ซึ่งระบุเนื้อหาที่ต้องการให้นักเรียนได้เรียน มีกิจกรรมที่หลากหลายและเป็นระบบ และมุ่งเน้นศักยภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2544: 7)

สุดท้าย จากการศึกษาขั้นตอนการกระบวนการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดกาศเชษฐาราม มีแนวทางที่ดี บรรลุผลตามจุดประสงค์ ทำให้ได้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดกาศเชษฐารามที่มีคุณภาพ มีความสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและผู้เรียน สามารถนำไปทดลองใช้ได้ ผู้วิจัยได้สรุปการศึกษากระบวนการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดกาศเชษฐารามที่ ทำให้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดกาศเชษฐารามประสบผลสำเร็จและมีคุณภาพที่ดี มีความสอดคล้องกับการมีส่วนร่วมในขั้นตอนของการพัฒนา 5 ขั้นตอนที่สำคัญมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2545: 116) ดังนี้

1. ขั้นมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา โดยผู้วิจัยและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีการปรึกษาหารือ ประชุมและวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง เพื่อหาความสอดคล้องของสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ให้เหมาะสมกับความต้องการกับบริบทของชุมชน โรงเรียนและผู้เรียน
2. ขั้นมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา โดย ผู้วิจัย และกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ร่วมกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ของโครงการ กำหนดวิธีการและแนวทางการดำเนินงาน กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด คำอธิบายรายวิชา ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง กำหนดหน่วยการเรียนรู้ และร่วมกันจัดทำแผนการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดกาศเชษฐาราม
3. ขั้นมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ ผู้วิจัยได้รับการสนับสนุนจากทางสถานศึกษาและวัดโปรดกาศเชษฐารามในการเก็บข้อมูล เพื่อนำมาร่วมพัฒนาเนื้อหาการเรียนรู้ร่วมกันกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

4. ขั้นการมีส่วนร่วมในการ รับผลประโยชน์จากการพัฒนา เมื่อได้มีการร่วมกันวิเคราะห์ หลักสูตรแกนกลาง มีการกำหนดมาตรฐานตัวชี้วัด มีการจัดทำคำอธิบายรายวิชาและผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง กำหนดหน่วยการเรียนรู้และร่วมกันจัดทำแผนการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ทำให้ได้ สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตศเชษฐาราม ที่จะนำไปพิจารณา ความถูกต้อง เหมาะสม คุณภาพในขั้นต่อไป

5. ขั้นการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนา นำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง ศิลปกรรมวัดโปรดเกตศเชษฐาราม เสนอต่อที่ประชุม เพื่อพิจารณาประเมินผลร่วมกันถึงความ สอดคล้อง ความเหมาะสม จนได้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตศเชษฐาราม ที่ดี และมีคุณภาพ

ด้วยเหตุนี้ผลจากการกระบวนการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรด เกตศเชษฐารามตามขั้นตอนข้างต้น ส่งผลให้ได้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ที่มีคุณภาพที่ดี มี กระบวนการพัฒนาเป็นลำดับขั้นตอนและมีแผนในการดำเนินงาน อีกทั้งยังได้รับความร่วมมือจากผู้ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานแต่ละขั้นเป็นอย่างดี เมื่อมีการร่วมมือ การปรึกษา การนำความคิด เห็นของแต่ละฝ่ายมาวิเคราะห์จึงทำให้ได้ผลที่ตรงกันว่า สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรม วัดโปรดเกตศเชษฐารามนี้มีความเหมาะสมมากและสามารถนำไปใช้ได้จริง

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนกับหลังการเรียนรู้ตามแผนการ พัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตศเชษฐาราม

การทดลองใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตศเชษฐาราม ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น นำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดโยธินประดิษฐ์ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 40 คน ปรากฏผลดังนี้

ก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เฉลี่ยเท่ากับ 9.58 และเมื่อได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 14.43 และเมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สาเหตุที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้นก็ทั้งนี้ เพราะนักเรียนได้รับการเรียนรู้ด้วย แผนการเรียนรู้ที่มีการจัดกิจกรรม ที่หลากหลาย โดยผ่านการ จัดการเรียนการสอน ในรูปแบบประสบการณ์ (Experiential Learning) ที่มีการจัดประสบการณ์ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. **ขั้นประสบการณ์ (Experiencing)** เป็นขั้นลงมือทำกิจกรรมจากสภาพจริง นักเรียนได้ไปเรียนรู้ทัศนศึกษาจากสถานที่จริง ได้สอบถามสัมภาษณ์จากผู้รู้ในท้องถิ่น ได้เรียนรู้จากสิ่งใกล้ตัวที่เป็นแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่นที่สำคัญทางด้านศิลปกรรม ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ได้รับบรรยากาศการเรียนรู้ใหม่ๆ ก่อให้เกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่ที่สร้างได้ด้วยตนเอง ตัวอย่างเช่น ในการจัดการเรียนการสอนตามแผนการเรียนรู้ที่ความเป็นมานำรู้ โดยในกระบวนการจัดกิจกรรม ครูได้พานักเรียนไปทัศนศึกษาที่วัดโปรดกเทศเชษฐาราม ทำให้นักเรียนได้รับการเรียนรู้จากประสบการณ์ เกิดแรงจูงใจในการศึกษาหาความรู้ เมื่อได้รับประสบการณ์ตรงทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจที่ได้ค้นพบความรู้ข้อมูลในการเรียนรู้ที่เกิดจากการสอบถาม การจดบันทึก การสัมภาษณ์ผู้รู้ การสำรวจ และเป็นองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นจากตัวผู้เรียนเอง โดยมีครูเป็นผู้คอยแนะนำ อีกทั้งการทำทัศนศึกษาทำให้นักเรียนได้รับความแปลกใหม่ ได้สัมผัสกับงานศิลปกรรมทั้งทางด้านสถาปัตยกรรม จิตรกรรมและประติมากรรม จากของจริง ผู้เรียนจึงเกิดความสนใจในการทำกิจกรรมเป็นอย่างมาก มีความเพลิดเพลินในการเดินสำรวจพื้นที่และงานศิลปกรรมรูปแบบต่างๆที่นักเรียนไม่เคยเห็น เกิดความตื่นตาตื่นใจพร้อมกับการซึมซับในเรื่องของการเห็นคุณค่า ความประทับใจของ ความงามในศิลปกรรมวัดโปรดกเทศเชษฐารามที่เป็นแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของตนเอง

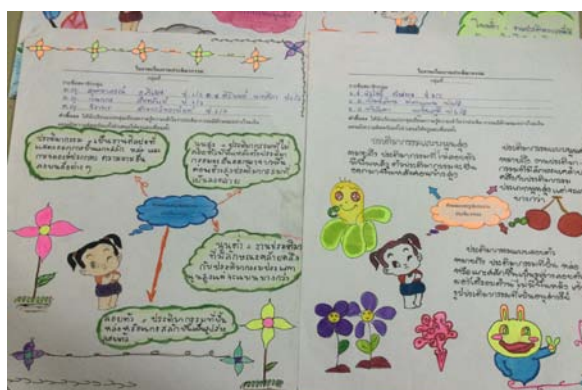
ภาพประกอบ 5 การศึกษาข้อมูลจากการไปทัศนศึกษา ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

2. ชี้นำเสนอและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ (Publishing) เป็นขั้นของการพูด การเขียน และมีการนำเสนอผลงานแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ก่อให้เกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลินพร้อม ทั้งสอดแทรกความรู้ จากนั้นก็มีการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการศึกษา การสอบถามและการสัมภาษณ์ มาร่วมกันสรุปโดยการจัดทำ เป็นโครงการ การเขียนแผนผังความคิด พร้อมทั้งร่วมกันนำเสนอ ทำให้นักเรียนเกิดการมีส่วนร่วมมีความร่วมมือกันในการดำเนินงาน เกิดสังคมนร่วมมือและมีความ กระตือรือร้นในการทำกิจกรรมตัวอย่างเช่นการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 ที่นักเรียน ได้ฝึกปฏิบัติในการวาดภาพจากสถานที่จริง ซึ่งเป็นการฝึกการสังเกต จดจำจากสิ่งแวดล้อมรอบตัว เป็นการวาดภาพอย่างรวดเร็วด้วยระยะเวลาที่มีอย่างจำกัด นักเรียนเกิดการคิดการวางแผน ว่าวาด อย่างไรให้งานออกมาสวยและทันเวลา เกิดความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำงาน มีการเลือกมุมมอง สถานที่ที่ชื่นชอบในการวาดภาพ มีอิสระในการปฏิบัติกิจกรรม เกิดการพูดคุยศึกษาแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น ชื่นชมในผลงานของตนเองและเพื่อน ๆ

ภาพประกอบ 6 กิจกรรมวาดภาพจากสถานที่จริง ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

และในการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่องประติมากรรมวัดโปรดกศเชษฐารามมี กระบวนการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนแบ่งกลุ่มการทำงาน โดยร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อมูลการ เรียนรู้จากประสบการณ์ในเรื่องของงานประติมากรรมในวัดโปรดกศเชษฐารามที่ได้ไปทัศนศึกษา มา แล้วนำข้อมูลความรู้ของแต่ละคนในกลุ่มมาร่วมกันสรุป ลงในแผนผังความคิด ทำให้นักเรียนเกิด การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เกิดการร่วมมือกันในการทำงาน มีความสามัคคี รู้จักการวางแผนในการ ทำงานอย่างเป็นระบบ พร้อมทั้งนักเรียนเกิดความกล้าในการพูดนำเสนอของงานของกลุ่มตนเอง ในการ นำเสนอครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามข้อสงสัยได้ ทำให้นักเรียนเกิดความเป็นกันเอง มี บรรยากาศการเรียนที่ไม่กดดัน สนุกสนาน ส่งผลให้ผลงานออกมาประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี

ภาพประกอบ 7 แผนผังความคิดเรื่องงานประติมากรรม แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5

3. ขั้นอภิปรายผล (Discussing) เป็นขั้นของการอภิปรายซักถามเพื่อความเข้าใจที่แจ่มชัด และให้ได้แนวคิดในการประยุกต์ใช้ ในขั้นนี้ทั้งผู้เรียนและผู้สอนมีการ ใช้การซักถาม ข้อสงสัยและ อภิปรายร่วมกันอย่างเป็นกันเอง ทำให้ผู้เรียนมีความกล้าที่จะตอบและถาม และเกิดความเป็นกันเอง ระหว่างผู้สอนและผู้เรียนก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ได้รับความรู้เพิ่มขึ้น ซึ่งในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ครูผู้สอน มีการอภิปรายแลกเปลี่ยนข้อซักถามทุกครั้งหลังการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียน เกิดการเชื่อมโยงความรู้ทั้งจากความรู้เดิมและความรู้ใหม่

4. ขั้นสรุปพาดพิง (Generalizing) เป็นขั้นสรุปผลการเรียนรู้จากทั้ง 3 ขั้นข้างต้น โดยสรุป สู่หลักการ จุดประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ในครั้งนี้ ตัวอย่างเช่นในการจัดกิจกรรมตามแผนการ จัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่องสืบสานงานศิลป์ โดยมีการจัดกระบวนการเรียนการสอนแบบโครงการ โดย ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามใจชอบแล้วร่วมกันอภิปรายผลในหัวข้อเรื่อง การ เห็นคุณค่าและแนว ทิศทางการอนุรักษ์ศิลปะ ภูมิปัญญาในท้องถิ่น หลังจากที่ได้มีการจัดการเรียนการสอนตามแผนการ เรียนรู้ที่ 5 แผน จัดทำเป็นโครงการนำเสนอต่อครู เพื่อเป็นการสรุปผลการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนรู้จัก การคิดทบทวนความรู้ และนำความรู้ของเพื่อนแต่ละคนมาเรียบเรียง สรุปความเข้าใจ มีการแบ่ง หน้าที่ในการทำงาน ร่วมแรงร่วมใจเพื่อให้งานออกมาดี โดยครูผู้สอนคอยแนะนำให้ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจ แนะนำและชื่นชม นักเรียนจึงเกิดกำลังใจในการทำงาน และร่วมกันทำงานอย่างเต็มที่

ภาพประกอบ 8 กิจกรรมการทำโครงการสรุปการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6

5. ขั้นประยุกต์ใช้ (Applying) เป็นขั้นของการนำสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ไปสู่การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน นำไปใช้ปรับใช้ในการเรียนกิจกรรมอื่นๆและนำไปใช้ในการเรียนในรายวิชาอื่นได้ต่อไปตัวอย่างเช่น ในการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 จิตรกรรมวัดโปรดเกตเซษฐาราม ที่มีกระบวนการจัดกิจกรรมการวาดภาพที่มีการนำเอาข้อมูล ความรู้ที่ได้จากการไปทัศนศึกษาที่วัดโปรดเกตเซษฐารามมาใช้ในการทำกิจกรรมครั้งนี้ โดยให้นักเรียนศึกษาลวดลายดอกไม้บนเพดานของวัดโปรดเกตเซษฐาราม แล้วนำมาประยุกต์ ออกแบบลวดลายดอกไม้ที่เป็นรูปแบบของนักเรียนในแต่ละคน ในการจัดการเรียนรู้ครั้งนี้เป็นการฝึกให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ ฝึกการจินตนาการโดยศึกษาจากภาพต้นแบบ นักเรียนเกิดความสุขสานผลิตผลกับการทำงานมีการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับการทำงาน มีอิสระทางความคิด นักเรียนมีความกระตือรือร้นและชื่นชอบในกิจกรรม ทำงานด้วยความตั้งใจ ก่อให้เกิดผลงานที่สวยงามและนักเรียนสามารถนำไปใช้ในการเรียนรายวิชาอื่นได้อีกด้วย

ภาพประกอบ 9 การออกแบบดอกไม้จากการจิตรกรรมไทย แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

ซึ่งผลจากการจัดการเรียนรู้ตามสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่อง ศิลปกรรมวัดโปรดเกศเชษฐารามนี้ จะเห็นได้ว่าการใช้รูปแบบประสบการณ์ ส่งผลทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน ดังจะเห็นได้จากผลงานจากกิจกรรมการออกแบบลวดลายดอกไม้จากงานจิตรกรรมไทย โดยนักเรียน มีการจัดองค์ประกอบของภาพที่สวยงาม มีความสมดุล มีการนำต้นแบบมาประยุกต์สร้างสรรค์เกิดเป็นผลงานของตนเอง มีการเลือกใช้สี การจัดวางภาพ การไล่ระดับสีและแสงเงาทำให้นักเรียนเกิดทักษะทางศิลปะและเกิดความคิดสร้างสรรค์ เช่นเดียวกับงานวิจัยของศศิธร วิศพันธ์ุ ที่พัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่องหัตถกรรมกรงนกเขาชวา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น เหตุผลที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นเพราะนักเรียนได้เรียนรู้จากผู้รู้เรียนรู้จากประสบการณ์ ได้สัมผัสได้ วยตนเองและได้เรียนรู้จากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวนักเรียนได้เรียนรู้จากครูภูมิปัญญาท้องถิ่น เกิดความเข้าใจและเกิดทักษะในการทำหัตถกรรมกรงนกเขาชวาและนักเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้และเป็นอาชีพต่อไปได้ในอนาคต (ศศิธร วิศพันธ์ุ . 2551: 72)และสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่เน้นให้มีแนวการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งกล่าวถึงการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติหรือลงมือกระทำ และสนับสนุนให้เด็กสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งการจัดการเรียนรู้ตามแผนการเรียนรู้สาระท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกศเชษฐารามดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดที่สนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยการลงมือปฏิบัติหรือการกระทำ กล่าวคือ ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้จากประสบการณ์จริง มีการปฏิบัติ มุ่งให้เด็กได้คิดเป็น ทำเป็น ด้วยกระบวนการสืบค้นฝึกทักษะการคิดตามความสนใจ มีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก และมีชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับหมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 24 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติเป็นสำคัญ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2542: 21)

ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังจากใช้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกศเชษฐาราม

จากการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน หลังจากได้เรียนสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกศเชษฐาราม กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และจากการนำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกศเชษฐารามมาจัดกระบวนการเรียนการสอน พบว่า นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับศิลปกรรมที่มีอยู่ในท้องถิ่นของตนเอง นักเรียนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และสืบสานศิลปะในท้องถิ่น เห็นคุณค่าและเกิดความรักความหวงแหนในแหล่งเรียนรู้ที่เป็นท้องถิ่นของตนเอง สิ่งเหล่านี้ช่วยให้นักเรียนสามารถเกิดกระบวนการเรียนรู้ นอกจากการเรียนภายในห้องเรียน นักเรียนได้ไปสัมผัสกับสถานที่

จริง ทำให้เห็นถึงความงามของงานศิลปกรรมในแต่ละประเภททั้งทางด้าน งานจิตรกรรม งานประติมากรรมและงานสถาปัตยกรรม เกิดความชื่นชม ความซาบซึ้งในมรดกที่สืบทอดมาตั้งแต่บรรพบุรุษ นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้ ซึ่งถือเป็นมีส่วนร่วมการเผยแพร่ศิลปะประจำชาติไทยด้วย ซึ่งสาเหตุที่ทำให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจในระดับมากที่สุดคล้องกับทฤษฎีความพึงพอใจของโคร์แมน (สมศักดิ์ คงเที่ยง; และอัญชลี โพธิ์ทอง. 2542: 161-162; อ้างอิงจาก Korman, A.K. 1977) ดังนี้

1. ทฤษฎีการสนองความต้องการ นักเรียนได้รับการจัดการเรียนการสอนตามสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดกศเชษฐารามที่ตอบสนองกับความต้องการของผู้เรียน มีความชัดเจนในการเรียนการปฏิบัติ นักเรียนมีความชอบในงานและเต็ม ที่ในการทำกิจกรรมที่ได้รับตามสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เมื่อหลังสิ้นสุดการจัดการเรียนการสอนก็ทำให้ประสบผลสำเร็จเป็นไปตามจุดประสงค์ นักเรียนจึงเกิดความชอบความพึงพอใจในด้านบวก ซึ่งจะเป็นแรงกระตุ้นที่อยากจะเรียนอยากปฏิบัติด้วยความพอใจ

2. ทฤษฎีการอ้างอิงกลุ่ม นักเรียนมีความพึงพอใจในการทำกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งการไปทัศนศึกษาที่วัดโปรดกศเชษฐาราม ทำให้นักเรียนเกิดการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เกิดการมีส่วนร่วมการค้นคว้าหาความรู้เป็นกลุ่ม มีการวางแผนการทำกิจกรรมร่วมกัน ทุกคนมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของตนเองได้อย่างอิสระ และมีบรรยากาศการเรียนการทำงานที่ก่อให้เกิดความสุข

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นไปใช้

1. โรงเรียนสามารถนำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดกศเชษฐารามไปเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรสถานศึกษาที่เป็นสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม เพื่อให้นักเรียนได้เลือกเรียนตามความถนัดความสนใจหรืออาจไปใช้ในการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการและการบูรณาการในลักษณะของการทำโครงการ

2. ครูผู้สอนสามารถนำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดกศเชษฐารามกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไปประยุกต์ใช้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ได้โดยปรับกิจกรรมการเรียนการสอน จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และเลือกใช้สื่อการสอนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และเวลาเรียนอาจมีการปรับขยายให้มากขึ้นได้ โดยอยู่ในดุลพินิจของผู้นำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นไปใช้

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นในกลุ่มสาระอื่นๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของนักเรียน ชุมชน ให้สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน
2. ควรมีการพัฒนาสาระการเรียนรู้ ท้องถิ่นที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและผู้เรียนในระดับช่วงชั้นอื่นๆ

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2542). รายงานการวิจัยเรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- (2546). การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระศิลปะ. กรุงเทพฯ: ร.ส.พ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- เกษกรินทร์ ปัญญาคำ. (2553). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องหนึ่งประมัตย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1: การวิจัยแบบผสมวิธี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย มหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- เกรียงไกร โตประเทศ. (ม.ป.ป.). ประวัติจังหวัดสมุทรปราการ. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- กำธร ดิษธรรม. (2556). การพัฒนาสาระการเรียนรู้ศิลปะเพิ่มเติม เรื่องจิตรกรรมวาดทัศนศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนปลวกแดงพิทยาคม จังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (ศิลปศึกษา). กรุงเทพฯ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถ่ายเอกสาร.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). การพัฒนาหลักสูตร: หลักการและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: อีสันเพรส.
- ชมรมการศึกษาศึกษาขั้นพื้นฐาน (ชกฐ.). (ม.ป.ป.). แนวทางการจัดทำสาระการเรียนรู้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มศิลปะ. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย.
- ชวลิต ดาบแก้ว; และสุภาวดี เหมทานนท์. (2525). วิธีการสอนศิลปศึกษา ภาคทฤษฎีและปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: โอ เอส พรินต์ติ้งเฮาส์.
- ชัชวาล ช่อไสว. (2523). ศิลปะสำหรับครูประถม. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ณัฐญาพร ดอกจันทร์. (2555). การพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องการแสดงพื้นบ้าน เรือมอ้มเร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (ศิลปศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิคม ชมพูหลง. (2545). วิธีการและขั้นตอนพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา. มหาสารคาม: อภิชาติการพิมพ์.

- นุชลี คล้ายวันเพ็ญ. (2552). การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนของครู
โรงเรียนมัธยมในเขตพระนคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุรินทร์ พิมมงคล. (2555). การสร้างหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่องทัศนศิลป์ในวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ราชวรมหาวิหาร.
ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (ศิลปศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2545). ในเอกสารการสอนชุดวิชา การพัฒนาเครื่องมือสำหรับกร
ประเมินการศึกษา. หน่วยที่3. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิชิต ฤทธิ์จัญญ. (2545). การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อื่น: ปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน.
(พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ:
นานมีบุ๊คพับลิเคชันส์.
- รุ่งเพชร ยืนเพ็ง. (2552). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่องการออกแบบกระเป๋าสตรีในงาน
อุตสาหกรรม สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ(ปวช.) สาขางานอุตสาหกรรม
เครื่องหนัง. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (อุตสาหกรรมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วรรณ ปรีเปรม. (2555). การพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้อื่นกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่อง
หัตถกรรมจากกะลามะพร้าวสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาล 1
(เยี่ยมเกษสุวรรณ) อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.
(ศิลปศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิชัย ดิสระ. (2535). การพัฒนาหลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ: เซ็นเตอร์ดิสคัฟเวอรี.
- วิชัย วงศ์ใหญ่. (2521). การพัฒนาหลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองธรรม.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2524). หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 3).
กรุงเทพฯ: เรือนอักษร.
- วิมลรัตน์ จตุรานนท์. (2547). หลักสูตรท้องถิ่น. ชลบุรี: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยบูรพา.

- วิรุณ ตั้งเจริญ. (2539). *ศิลปศึกษา*. กรุงเทพฯ: โอเดียร์สโตร์.
- (2548). *ทัศนศิลปศึกษา*. กรุงเทพฯ: สันติศิริการพิมพ์.
- (2551). *วิสัยทัศน์การศึกษา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์การพิมพ์.
- (2551). *ศิลปะพิจารณา สี่*. กรุงเทพฯ: อีแอนด์ไอคิว.
- (2553). *วิสัยทัศน์ศิลปกรรม*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วีณา ประชากุล; และประสาท เนื่องเฉลิม. (2553). *รูปแบบการเรียนการสอน*. มหาสารคาม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศศิธร วิศพันธ์. (2551). *การพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่อง หัตถกรรมกรงนกเขาชวา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (ศิลปศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริพงษ์ ปุณประเสริฐ. (2555). *สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น : ทำได้อย่างไร*. สืบค้นเมื่อ 22 กรกฎาคม 2557, จาก <http://www.nited.udonthani2.com/ac.dcolumn/siri.doc>.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2546). *การวัดผลการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กภาพสินธุ์: ประสานการพิมพ์.
- สมพร หลิมเจริญ. (2552). *การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับ นักเรียนช่วงชั้นที่ 2*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ด. (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. (2534). *ความคิดสร้างสรรค์ หลักการ ทฤษฎีการเรียนการสอน การวัดผล ประเมินผล*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สมศักดิ์ คงเที่ยง; และอัญชลี โพธิ์ทอง (2542). *ทฤษฎีความพึงพอใจ*. กรุงเทพฯ: ดำรงชัยการพิมพ์.
- สมัย สุทธิธรรม. (2542). *ถิ่นทองของเราสมุทรปราการ*. กรุงเทพฯ: โอ เอส พรินติ้ง เฮ้าส์.
- สินีนานู ทองวัฒนา. (2555). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องหางหงส์ ชงตะขาบ สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (ศิลปศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สิริกานต์ เทียงพิมพ์. (2546). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องสิ่งประดิษฐ์จากแป้งสาลี สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดชลบุรี*. วิทยานิพนธ์ กศม. (หลักสูตรและการสอน ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ (2546). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540*. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1. (2552). *กรอบสาระการเรียนรู้
ท้องถิ่น สมุทรปราการเขต 1 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช
2551*. สมุทรปราการ: สำนักงานฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง.
สืบค้นเมื่อ 25 มิถุนายน 2557*, จาก <http://www.slideshare.net>
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2543). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.*
- สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา. (2547). *รายงาน"การสังเคราะห์รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้
ของครูต้นแบบ"(ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542)รูปแบบการจัดการ
เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ*. กรุงเทพฯ: สกศ.
- (2553). *แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ.2552-2559): ฉบับสรุป.
พิมพ์ครั้งที่ 1*. กรุงเทพฯ: สกศ.
- ดวงเดือน เทศวานิช. (ม.ป.ป.). *หลักการสอนทั่วไป*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยครูพระนคร.
- ทิสนา แคมมณี (2545). *ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.
- (2546). *14 วิธีสอนสำหรับครูมืออาชีพ*. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อารี สุทธิพันธ์. (2532). *ทัศนศิลป์*. กรุงเทพฯ: ต้นอ้อ.

ภาคผนวก ก

หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 15664

ที่ ศธ 0519.12/3815 วันที่ ๒๖ กันยายน 2557

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน รองศาสตราจารย์เกริก ยุ้นพันธ์

เนื่องด้วย นางสาววิชาพร เข้มทอง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง "การพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง ศิลปกรรมวัดโปรดกษेत्रาราม กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรพงษ์ แพทย์หลักฟ้า เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องกับการนำศิลปกรรมวัดโปรดกษेत्रารามมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน แผนการจัดการเรียนรู้ แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบประเมินสาขาการเรียนรู้ท้องถิ่น และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาววิชาพร เข้มทอง และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรทัศน์ 086-043-3066

ที่ ศธ 0519.12/38/4

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๖ กันยายน 2557

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์โชคก เก่งเซตรกิจ

เนื่องด้วย นางสาววิชาพร เข้มทอง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง "การพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง ศิลปกรรมวัดโปรดกษेत्रฐาราม กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรพงษ์ แพทย์หลักฟ้า เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามความคิดเห็นเป็นเกี่ยวกับการนำศิลปกรรมวัดโปรดกษेत्रฐารามมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน แผนการจัดการเรียนรู้ แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบประเมินสาขาการเรียนรู้ท้องถิ่น และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาววิชาพร เข้มทอง และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 086-043-3066

ที่ ศธ 0519.12/38/3

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๖๒ กันยายน 2557

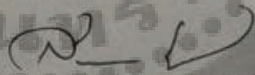
เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์ชนภา ลั่นซ้าย

เนื่องด้วย นางสาววิซชาพร เข้มทอง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง "การพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง ศิลปกรรมวัดโปรดกษเซษฐาราม กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรพงษ์ แพทย์หลักฟ้า เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำศิลปกรรมวัดโปรดกษเซษฐารามมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน แผนการจัดการเรียนรู้ แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบประเมินสาขาการเรียนรู้ท้องถิ่น และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาววิซชาพร เข้มทอง และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย ลั่นซ้าย)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 086-043-3066

ภาคผนวก ข

- สารการเรี๒นรู้ท๒องถ๒น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกศ
เชษฐาราม
- แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสารการเรี๒นรู้ท๒องถ๒น
เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกศเชษฐาราม
- แบบประเมินสารการเรี๒นรู้ท๒องถ๒น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกศ
เชษฐาราม
- แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อสารการเรี๒นรู้ท๒องถ๒น
เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกศเชษฐาราม

สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกศเชษฐาราม

สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกศเชษฐาราม กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

มาตรฐานการเรียนรู้

เข้าใจความเป็นมาและความสำคัญของงานศิลปกรรมวัดโปรดเกศเชษฐาราม เห็นคุณค่าของภูมิปัญญาและสืบทอดศิลปกรรมวัดโปรดเกศเชษฐารามที่ควรอนุรักษ์และเผยแพร่ต่อไป

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับทัศนศิลป์
2. รู้เรื่องราวความเป็นมาและความสำคัญของวัดโปรดเกศเชษฐาราม
3. รู้เกี่ยวกับศิลปกรรมในวัดโปรดเกศเชษฐาราม ซึ่งแบ่งออกเป็น ด้านสถาปัตยกรรม จิตรกรรมและประติมากรรม
4. การเขียนลายรดน้ำและจิตรกรรมสีฝุ่นวัดโปรดเกศเชษฐาราม
5. สามารถออกแบบลวดลายและนำไปประยุกต์ใช้ในรายวิชาอื่นๆได้

เกิดความภาคภูมิใจค้นพบแนวทางอนุรักษ์และสืบสานงานศิลปะ

คำอธิบายรายวิชา

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (วิชาเพิ่มเติม)
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

รายวิชา ศิลปกรรมวัดโปรดเกศเชษฐาราม
จำนวน 20 ชั่วโมง 1.0 หน่วยกิต

ศึกษาความเป็นมาและความสำคัญของวัดโปรดเกศเชษฐาราม และรูปแบบงานศิลปกรรมในด้านสถาปัตยกรรม งานจิตรกรรมและงานประติมากรรมของวัดโปรดเกศเชษฐารามที่เป็นวัดสำคัญวัดหนึ่งที่มีงานด้านศิลปกรรมอันทรงคุณค่า ที่มีความงดงามและมีการรับเอารูปแบบศิลปกรรมจากชาติตะวันตกและชาติตะวันออกมาใช้ จนเกิดเป็นรูปแบบศิลปกรรมที่มีความแตกต่างและโดดเด่น และเพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ปลูกฝังให้เกิดความรักในท้องถิ่น เห็นคุณค่าของศิลปะและภูมิปัญญาในท้องถิ่นที่ควรอนุรักษ์และเผยแพร่ รวมไปถึงสามารถถ่ายทอดความรู้ด้านศิลปะ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

หน่วยการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
1	ทัศนศิลป์ศึกษา	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับทัศนศิลป์ - ความหมายของศิลปกรรม - ประเภทและคุณค่าของงานศิลปกรรม	2
2	ความเป็นมาความรู้	- ประวัติและความสำคัญของวัดโปรดเกต เชษฐาราม - ศิลปกรรมในวัดโปรดเกตเชษฐาราม	4
3	สถาปัตยกรรม	สถาปัตยกรรมวัดโปรดเกตเชษฐาราม - ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสถาปัตยกรรม - พระอุโบสถ - วิหาร - มณฑป - เจดีย์	3
4	จิตรกรรม	จิตรกรรมวัดโปรดเกตเชษฐาราม - ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับงานจิตรกรรม ไทย - ภาพจิตรกรรมขรัวอินโขง - ภาพสีฝุ่น - ลายรดน้ำ	6
5	ประติมากรรม	ประติมากรรมวัดโปรดเกตเชษฐาราม - ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับงานประติมากรรม - ลายปูนปั้นหน้าบันพระอุโบสถและวิหาร	3
6	สืบสานงานศิลป์	แนวทางการอนุรักษ์เผยแพร่และการประยุกต์ใช้ ในชีวิตประจำวัน	2
		รวม	20

แผนการจัดการเรียนรู้ สาระท้องถิ่น

ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6

ภาคเรียนที่ 2

ปีการศึกษา 2557

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ทักษะศิลป์ศึกษา

จำนวน 2 ชั่วโมง

ครูผู้สอน นางสาววิชชาพร เข้มทอง

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านความรู้

1. บอกความหมายและประเภทของศิลปกรรม
2. ระบุศิลปกรรมแต่ละประเภทได้

ด้านทักษะ

1. มีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับงานทัศนศิลป์
2. เขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความหมายและประเภทของศิลปกรรมได้

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ความรับผิดชอบ
2. ความตรงต่อเวลา
3. ความซื่อสัตย์
4. เห็นคุณค่าของงานทัศนศิลป์

สาระสำคัญ

ศิลปกรรม เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นให้มีความสวยงาม การสร้างสรรค์โดยมนุษย์เพื่อความงามหรือสุนทรีย์ภาพ รวมไปถึงการเลียนแบบธรรมชาติ การแสดงออกของบุคลิกภาพทางอารมณ์ของมนุษย์ การสื่อสารอย่างหนึ่งระหว่างมนุษย์ การระบายความปรารถนาในใจของศิลปินออกมา การแสดงออกของผลงานด้านต่างๆที่สร้างสรรค์

ทัศนศิลป์เป็นศิลปะที่มองเห็นได้ การรับรู้ทางจักษุประสาท โดยการมองเห็น สสาร วัตถุ และสรรพสิ่งต่าง ๆ ที่เข้ามากระทบ รวมถึงมนุษย์ และสัตว์ จะด้วยการหยุดนิ่ง หรือเคลื่อนไหวก็ตาม หรือจะด้วยการปรุงแต่ง หรือไม่ปรุงแต่งก็ตาม ก่อให้เกิดปัจจัยสมมุติต่อจิตใจ และอารมณ์ของมนุษย์ อาจจะเป็นไปในทางเดียวกันหรือไม่ก็ตาม มีขั้นตอนและกระบวนการในการถ่ายทอดที่มีลักษณะเฉพาะและเป็นศิลปะที่รับรู้ด้วยสายตาทั้ง 2 มิติ ได้แก่ จิตรกรรมและภาพพิมพ์ และงาน 3 มิติ ได้แก่ ประติมากรรม สถาปัตยกรรมและภูมิสถาปัตยกรรม

สาระการเรียนรู้

1. ความหมายของศิลปกรรม
2. ประเภทและคุณค่าของงานศิลปกรรม
3. ความหมายของทัศนศิลป์
4. ทัศนศิลป์แขนงต่างๆ

กิจกรรมการเรียนรู้

1. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดกาศเชษฐาราม
2. นักเรียนศึกษาใบความรู้ที่ 1 เรื่อง งานทัศนศิลป์
3. ครูฉาย Power point พร้อมทั้งอธิบายเกี่ยวกับความหมาย ประเภทและคุณค่าของงานทัศนศิลป์
4. ครูนำภาพงานศิลปกรรมต่างๆให้นักเรียนได้ศึกษาพร้อมทั้งอธิบายรูปแบบงานแต่ละประเภท
5. นักเรียนทำใบงานเรื่อง ทัศนศิลป์ศึกษา
6. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปถึงความหมาย ประเภทและคุณค่าของงานทัศนศิลป์

สื่อการเรียนรู้

1. Power point
2. ใบความรู้
3. ภาพงานศิลปกรรมประเภทต่างๆ
4. ใบงาน
5. แบบทดสอบก่อนเรียน เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดกาศเชษฐาราม

การวัดและประเมินผล

1. การสังเกต
 - 1.1 พฤติกรรมระหว่างเรียน
 - 1.2 การมีส่วนร่วม
2. การตรวจใบงาน

แบบสังเกตพฤติกรรมระหว่างเรียน

ชื่อนักเรียน.....ชั้น.....
กิจกรรม.....วันที่.....

รายการ	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ
1. เริ่มต้นงานที่ได้รับมอบหมายทันที		
2. ทำงานเสร็จเรียบร้อยตามเวลาที่กำหนด		
3. ขอคำแนะนำจากครูหรือเพื่อนเมื่อไม่เข้าใจ		
4. ทำกิจกรรมด้วยความสนุกสนานและเต็มใจ		
5. มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ		
6. ช่วยเหลือแนะนำเพื่อนในการทำกิจกรรมตามสมควร		
7. สนใจศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง		
รวมคะแนน		

หมายเหตุ

- ข้อใดที่นักเรียนปฏิบัติ ได้คะแนน 1 คะแนน ไม่ปฏิบัติ ได้คะแนน 0 คะแนน
- เกณฑ์การประเมินจากแบบสังเกตอาจกำหนด ดังนี้

7 คะแนน	ดีมาก
5-6 คะแนน	ดี
3-4 คะแนน	พอใช้
1-2 คะแนน	ควรปรับปรุง

ใบความรู้ที่ 1 เรื่อง งานทัศนศิลป์

ศิลปะมีความหมายที่กว้างขวางและยากที่จะนิยามหรือกำหนดไว้ตายตัวเนื่องจากมีลักษณะการแสดงออกที่อิสระ สามารถที่จะสร้างสรรค์และพัฒนาเปลี่ยนแปลงได้โดยไม่มีที่สิ้นสุด มนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีระบบสมองและระบบการรับรู้พิเศษที่สามารถรับรู้ทางสุนทรียศาสตร์ของความงามได้ตั้งนั้น จึงปรารถนาที่จะชื่นชมความงามในส่วนของทัศนศิลป์ศิลปินมีหน้าที่สร้างสรรค์ผลงานโดยไม่หวังมุ่งเน้นทางด้านประโยชน์ใช้สอย เรียกว่า ทัศนศิลป์ Fine Art เช่นผลงานจิตรกรรม ประติมากรรม ภาพพิมพ์ศิลปะ ภาพถ่าย ศิลปะสื่อผสม ฯลฯ

ประเภทของงานทัศนศิลป์

1. จิตรกรรม (Painting) เป็นงานศิลปะที่แสดงออกด้วยการวาด ระบายสีและการจัดองค์ประกอบ เพื่อให้เกิดภาพ มิติ ไม่มีความลึกหรือนูนหนา ผู้สร้างผลงานจิตรกรรมเรียกว่า จิตรกร

ภาพประกอบ 10 ผลงานจิตรกรรม The Starry Night ของ Vincent Van gogh

2. ประติมากรรม (Sculpture) เป็นงานศิลปะที่แสดงออกด้วยการสร้างรูปทรง 3 มิติ มีปริมาตร มีน้ำหนักและกินเนื้อที่ในอากาศ โดยการใช้วัสดุชนิดต่าง ๆ วัสดุที่ใช้สร้างผลงานประติมากรรม จะเป็นตัวกำหนด วิธีการสร้างผลงาน ความงามของงานประติมากรรม เกิดจากการแสงและเงาที่เกิดขึ้น

ภาพประกอบ 11 "เสียงขลุ่ยทิพย์" พ.ศ. ๒๔๙๔ ศิลปิน เขียน ยิ้มศิริ

3. สถาปัตยกรรม (Architecture) เป็นศิลปะของการออกแบบโครงสร้าง การออกแบบ การก่อสร้างอาคารและสิ่งก่อสร้าง สถาปัตยกรรมนั้นสร้างขึ้นเพื่อเป็นที่อยู่อาศัยหรืออื่นๆตามความต้องการ สถาปัตยกรรมจึงต้องมีความคงทน แข็งแรง ทนทาน

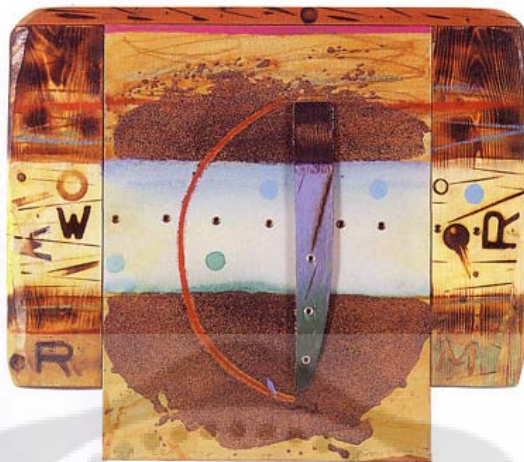
ภาพประกอบ 12 บ้านเรือนไทย

4. ภาพพิมพ์ (Graphic Art) งานศิลปะที่สร้างขึ้นโดยผ่านกระบวนการพิมพ์จากแม่พิมพ์หลายชนิด เช่น ไม้ กระดาษ ยาง โลหะ เป็นต้น ภาพที่เกิดขึ้นมีลักษณะคล้ายกับงานจิตรกรรม ต่างกันที่งานภาพพิมพ์จะต้องสร้างสรรค์ผ่านแม่พิมพ์ โดยมีหลายเทคนิค เช่น พิมพ์พื้นราบ พิมพ์กระจก พิมพ์ตะแกรงไหม พิมพ์กั๊ดกรด พิมพ์แกะไม้ พิมพ์ร่องลึก เป็นต้น

ภาพประกอบ 13 Around the Fire ผลงานภาพพิมพ์แกะไม้ ของ ประพันธ์ ศรีสุตา

5. สื่อผสม(Mixed media) หมายถึงงานทัศนศิลป์ที่นำเอาสื่อหลายชนิดมารวมกัน เช่น การระบายสีลงบนแผ่นกระดาษแล้วอาจนำเอาวัตถุที่เป็น 3 มิติ มาประกอบเข้าไปด้วย นอกจากนี้อาจมีการใช้เสียง แสง กลิ่น การเคลื่อนไหวมาประกอบกับงานด้วยก็ได้

ภาพประกอบ 14 ผลงานสื่อผสม Skywalker ศิลปิน กมล ทศนาญชลี

คุณค่าของงานทัศนศิลป์

ผลงานทัศนศิลป์สามารถแบ่งคุณค่าได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ได้แก่

1. คุณค่าทางความงาม ความประณีตความละเอียดมีระเบียบ น่าทึ่ง แปลกหูแปลกตา และเป็นสิ่งที่มีคุณความดีหรือทำให้ผู้พบเห็นเกิดความประทับใจ สิ่งเหล่านี้เรียกรวมกันว่า คุณค่าทางความงาม ความงามที่มีอยู่ในงานทัศนศิลป์ เกิดจากการประสานกันของส่วนประกอบต่างๆ ของหลักทัศนธาตุ คือ จุด เส้น รูปร่าง รูปทรง สี แสงเงา พื้นผิว ความกลมกลืนและการจัดองค์ประกอบภาพ

2. คุณค่าทางประวัติศาสตร์ เป็นเรื่องราวที่น่าเสนอเหตุการณ์สำคัญของคนแต่ละเชื้อชาติที่น่าสนใจ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของอดีต ทำให้ผู้ดูทราบถึงวิถีการดำเนินชีวิต ดังนั้นงานทัศนศิลป์หรืองานศิลปะจึงไม่ได้เป็นเพียงภาพหรือรูปปั้นที่มีไว้สำหรับตกแต่งเพียงอย่างเดียว แต่ยังสามารถบอกเล่าเรื่องราวต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

3. คุณค่าของวัสดุ เป็นคุณค่าที่เกิดจากความชอบหรือไม่ชอบในวัสดุที่นำมาสร้างสรรค์งาน อาจเป็นวัสดุที่หายาก แปลกใหม่ มีสีสันสวยงามทำให้ผู้พบเห็นเกิดทัศนคติอย่างใดอย่างหนึ่ง ทำให้วัสดุนั้นมีค่าขึ้นมา

4. คุณค่าทางด้านวัฒนธรรม งานทัศนศิลป์บางอย่างทำให้ทราบถึงเอกลักษณ์หรือลักษณะเฉพาะของแต่ละท้องถิ่น ที่มีแบบอย่างเป็นของตนเอง ซึ่งแต่ละชาติแต่ละท้องถิ่นจะมีความแตกต่างกัน ลักษณะทางวัฒนธรรมนี้จะมีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ผลงานอื่นๆ ด้วย

5. คุณค่าด้านเทคนิควิธีการ จะช่วยให้งานมีคุณค่ามากขึ้นหรือน้อยลงก็ได้ เช่น งานที่สร้างสรรค์ขึ้นด้วยมือจะทำให้มีคุณค่ามากกว่างานที่สร้างขึ้นจากเครื่องจักร เป็นต้น

ใบงานเรื่อง ทักษะศิลป์ศึกษา

ชื่อ-สกุลเลขที่ชั้น ป.6

คำชี้แจง สืบค้นเนื้อหาเรื่องราว ภาพประกอบเกี่ยวกับงานทัศนศิลป์ในรูปแบบที่ตนเองสนใจมา 1 ประเภท พร้อมทั้งอธิบายเกี่ยวกับงานทัศนศิลป์ที่เลือกมา

ทัศนศิลป์ในภาพเป็นงานทัศนศิลป์ประเภท.....

อธิบายเกี่ยวกับทัศนศิลป์ที่เลือก

.....

.....

.....

.....

.....

.....

บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

.....

.....

แนวทางการแก้ไข

.....

.....

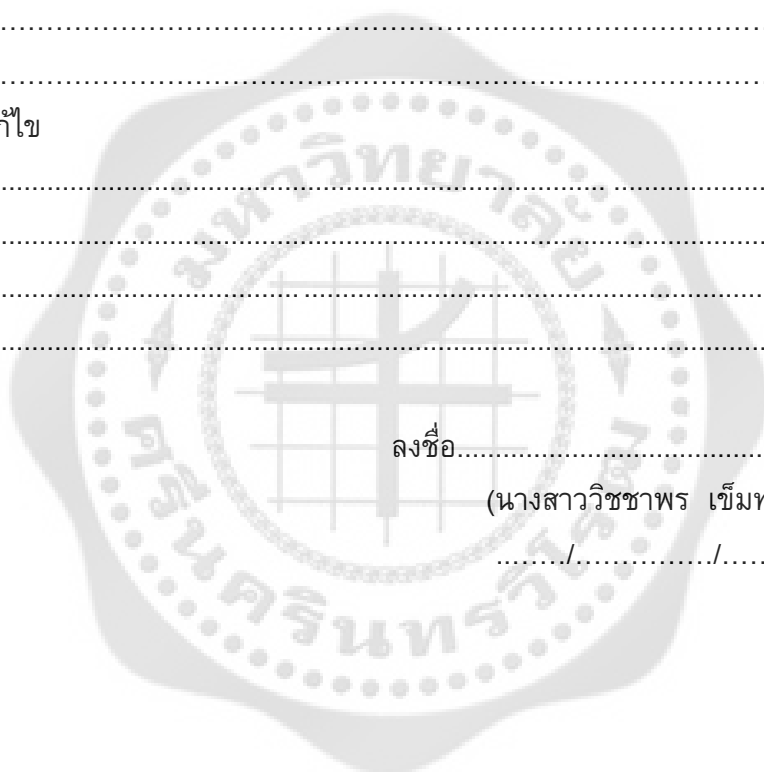
.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก

(นางสาววิชาพร เข้มทอง)

...../...../.....

แผนการจัดการเรียนรู้ สาระท้องถิ่น

ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6

ภาคเรียนที่ 2

ปีการศึกษา 2557

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ความเป็นมาหน้ารู้

จำนวน 4 ชั่วโมง

ครูผู้สอน นางสาววิชชาพร เข้มทอง

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านความรู้

1. บอกประเภทของงานศิลปกรรมได้
2. ระบุศิลปกรรมในวัดโปรดเกตเกษฐารามได้
3. มีความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นมาและความสำคัญของวัดโปรดเกตเกษฐาราม

ด้านทักษะ

1. เขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับศิลปกรรมในวัดโปรดเกตเกษฐารามได้

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ความรับผิดชอบ
2. ความตรงต่อเวลา
3. ความซื่อสัตย์
4. เห็นคุณค่าของงานศิลปกรรมในวัดโปรดเกตเกษฐาราม

สาระสำคัญ

วัดโปรดเกตเกษฐารามเป็นวัดที่มีประวัติความเป็นมาและมีความสำคัญตั้งแต่อดีต อีกทั้งยังเป็นวัดที่เก่าแก่และเป็นพระอารามหลวงที่ถูกสร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 2 และเป็นเพียงวัดพุทธไทยเพียงวัดเดียวในย่านชุมชนพระประแดง ส่วนใหญ่เป็นวัดพุทธมอญ

ภายในวัดโปรดเกตเกษฐาราม มีศิลปกรรมที่หลากหลายรูปแบบ ที่ผสมผสานกับงานศิลปกรรมทั้งชาติตะวันตกและตะวันออก มีความสวยงามและไม่เหมือนใคร ซึ่งแบ่งออกเป็นงานด้านสถาปัตยกรรม ด้านจิตรกรรมและด้านประติมากรรม

สาระการเรียนรู้

1. ประวัติความเป็นมาและความสำคัญของวัดโปรดเกศเชษฐาราม
2. ศิลปกรรมรูปแบบต่างๆในวัดโปรดเกศเชษฐาราม

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูพานักเรียนไปทัศนศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานที่ ที่วัดโปรดเกศเชษฐาราม
2. ให้นักเรียนสำรวจศิลปกรรมที่มีในวัดโปรดเกศเชษฐาราม
3. ให้นักเรียนสอบถาม สัมภาษณ์เรื่องราวความเป็นมาและความสำคัญของวัดโปรดเกศเชษฐาราม จากชาวบ้าน พระ หรือผู้รู้ และทำการจดบันทึก ข้อมูลความรู้ที่ได้เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลในการเรียนต่อไป

4. แบ่งกลุ่มนักเรียน ให้วาดภาพศิลปกรรมที่ประทับใจในวัดโปรดเกศเชษฐาราม พร้อมทั้งสรุปความรู้ที่ได้จากการศึกษางานศิลปกรรมวัดโปรดเกศเชษฐารามและเขียนเป็นแผนผังความคิด

5. นำเสนอผลงานและแผนผังความคิด

6. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้เกี่ยวกับความเป็นมา ความสำคัญและงานศิลปกรรมในวัดโปรดเกศเชษฐาราม

แหล่งการเรียนรู้

1. วัดโปรดเกศเชษฐาราม

การวัดและประเมินผล

1. การสังเกต
 - 1.1 พฤติกรรมระหว่างเรียน
 - 1.2 การมีส่วนร่วม
2. การนำเสนอผลงาน

เกณฑ์การตรวจผลงาน

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
	3	2	1
ความประณีตสวยงาม	มีความละเอียดประณีต สีสัน สวยงาม แปลกใหม่	มีความละเอียด ประณีต สีสัน สวยงามแต่ไม่แปลกใหม่	ไม่มีความละเอียด สวยงาม และแปลกใหม่
การเตรียม / ใช้อุปกรณ์	จัดเตรียม ใช้อุปกรณ์ได้ดีและถูกต้อง	จัดเตรียมและใช้อุปกรณ์ได้ และไม่เก็บอุปกรณ์	ไม่มีอุปกรณ์ ใช้อุปกรณ์ และไม่เก็บ
ทำงานเสร็จทันเวลา	ทำงานเสร็จทันเวลาที่กำหนดให้พอดี	เลยเวลากำหนดเล็กน้อย	เลยเวลากำหนดไปมาก
มุ่งมั่นในการทำงาน -เอาใจใส่ในการเรียน -เอาใจใส่งานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ -ปรับปรุงพัฒนางานด้วยตนเอง	ครบ 3 ประเด็น	ครบ 2 ประเด็น	น้อยกว่า 2 ประเด็น

เกณฑ์ตัดสินคุณภาพ

ระดับคะแนน 3 = ดีมาก

ระดับคะแนน 2 = ดี

ระดับคะแนน 1 = พอใช้

บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

.....

แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก

(นางสาววิชาพร เข้มทอง)

...../...../.....

สาระการเรียนรู้

1. ลักษณะของงานสถาปัตยกรรม
2. อิทธิพลที่ทำให้เกิดงานสถาปัตยกรรม
3. สถาปัตยกรรมในวัดโปรดเกศเชษฐาราม

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูให้นักเรียนดู Power Point ภาพงานสถาปัตยกรรมที่มีชื่อเสียงทั้งของไทยและต่างชาติ พร้อมทั้งอธิบายความหมาย ลักษณะและรูปแบบของงานสถาปัตยกรรม
2. ครูแจกใบความรู้ เรื่อง งานสถาปัตยกรรม เพื่อให้นักเรียนศึกษาและร่วมกันตอบคำถามหรือซักถามในข้อสงสัย
3. ให้นักเรียนสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับสถาปัตยกรรมไทยและต่างชาติแล้วเลือกสถาปัตยกรรมที่สนใจ นำภาพมาตัดแปะลงในใบงานพร้อมทั้งอธิบายคุณค่าของงานสถาปัตยกรรม
4. ให้นักเรียนดูภาพงานสถาปัตยกรรมวัดโปรดเกศเชษฐาราม แล้วร่วมแสดงความคิดเห็น
5. ครูอธิบายเกี่ยวกับรูปแบบ ลักษณะของงานสถาปัตยกรรมวัดโปรดเกศเชษฐาราม
6. ให้นักเรียนทำใบงานเรื่องสถาปัตยกรรมวัดโปรดเกศเชษฐาราม
7. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเรื่องของงานสถาปัตยกรรมในวัดโปรดเกศเชษฐาราม

สื่อการเรียนรู้

1. Power Point
2. ใบความรู้เรื่องงานสถาปัตยกรรม
3. ภาพงานสถาปัตยกรรมวัดโปรดเกศเชษฐาราม
4. ใบงานเรื่องสถาปัตยกรรมวัดโปรดเกศเชษฐาราม

การวัดและประเมินผล

1. การสังเกต
 - 1.1 พฤติกรรมระหว่างเรียน
 - 1.2 การมีส่วนร่วม
2. การตรวจใบงาน

ใบความรู้เรื่องงานสถาปัตยกรรม

สถาปัตยกรรม (Architecture) เป็นผลงานศิลปะที่แสดงออกด้วยการก่อสร้างสิ่งก่อสร้าง อาคาร ที่อยู่อาศัยต่าง ๆ การวางผังเมือง การจัดผังบริเวณ การตกแต่งอาคาร การออกแบบก่อสร้าง ซึ่งเป็นงานศิลปะ ที่มีขนาดใหญ่ต้องใช้ผู้สร้างงานจำนวนมาก และเป็นงานศิลปะ ที่มีอายุ ยืนยาว สถาปัตยกรรม เป็นวิธีการจัดสรรบริเวณที่ว่างให้เกิดประโยชน์ใช้สอยตามความต้องการ ซึ่งเกี่ยวข้องกับ ศาสตร์ในสาขาต่าง ๆ เช่น วิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมวิทยา มานุษยวิทยา และศิลปะ ความงาม และคุณค่าของสถาปัตยกรรม ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ ดังนี้ คือ

1. การจัดสรรบริเวณที่ว่างให้สัมพันธ์กันของส่วนต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอก
2. การจัดรูปทรงทางสถาปัตยกรรมให้เหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย และสิ่งแวดล้อม
3. การเลือกวัสดุให้เหมาะสมกลมกลืน

สถาปัตยกรรมแบ่งออกได้ 2 ชนิด คือ

1. ชนิดที่สร้างขึ้นเพื่อให้มนุษย์เข้าไปอาศัยอยู่ หรือประกอบกิจกรรมต่าง ๆ เช่น อาคาร บ้านเรือน โบสถ์ วิหาร ศาลา ฯลฯ

2. ชนิดที่สร้างขึ้นเพื่อประโยชน์ใช้สอยอย่างอื่น ๆ เช่น อนุสาวรีย์ เจดีย์ สะพาน เป็นต้น

ผู้สร้างสรรคงานสถาปัตยกรรม เรียกว่า สถาปนิก (Architect)

สถาปัตยกรรมไทย หมายถึงศิลปะการก่อสร้างของไทย อันได้แก่ อาคาร บ้านเรือน โบสถ์ วิหาร วัง สถูป และสิ่งก่อสร้างอื่น ๆ มีลักษณะแตกต่างกันไปตามภูมิศาสตร์ และคตินิยม สถาปัตยกรรมไทย มีมานานตั้งแต่ที่คนไทยเริ่มตั้งถิ่นฐาน เป็นเวลาร่วม 4000 ปี บรรพบุรุษไทยได้พัฒนาและปรับปรุงรูปแบบสถาปัตยกรรมอันเป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิต เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพอากาศ สภาพภูมิประเทศ

สถาปัตยกรรมไทย มีมานานตั้งแต่ที่คนไทยเริ่มตั้งถิ่นฐาน เป็นเวลาร่วม 4,000 ปี บรรพบุรุษไทยได้พัฒนาและปรับปรุงรูปแบบสถาปัตยกรรมอันเป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิต เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพอากาศ สภาพภูมิประเทศ โดยเพิ่มเติมใส่เอกลักษณ์ความเป็นไทยเข้าไปซึ่งนับเป็นการแสดงออกความสามารถของบรรพบุรุษไทย

ภาพงานสถาปัตยกรรมที่มีชื่อเสียง

ภาพประกอบ 15 วัดพระศรีรัตนศาสดาราม (วัดพระแก้ว)
พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชโปรดเกล้าฯ

ภาพประกอบ 16 วัดร่องขุ่น จังหวัดเชียงราย ผลงานของท่าน อาจารย์เฉลิมชัย โฆษิตพิพัฒน์

ภาพประกอบ 17 พระราชินีเวศน์มฤคทายวัน สร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 6 จังหวัดเพชรบุรี

สถาปัตยกรรมวัดโปรดเกศเชษฐาราม

วัดโปรดเกศเชษฐารามนี้ มีสถาปัตยกรรมที่โดดเด่นคือ มีพระอุโบสถรูปทรงองค์ประกอบของพระอุโบสถอันเป็นศิลปะพระราชนิยม มีพระมหามณฑปเจดีย์ย่อมุมไม้สิบสอง และรายรอบด้วยเก๋งจีน มีปราสาททั้ง 4 ด้าน

พระอุโบสถ เป็นอาคารก่ออิฐถือปูนหลังคามุงกระเบื้อง ผสมผสานระหว่างทรงหลังคาแบบไทยและจีน หน้าบันและคอสองก่ออิฐถือปูนมีชายคาปีกนกโดยรอบ ไม่มีช่อฟ้าใบระกา หน้าบันทรงจีนมีมุขหน้า - หลัง และรูปทรงองค์ประกอบของพระอุโบสถอันเป็นศิลปะพระราชนิยม ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ลักษณะเด่น คือหน้าบันประดับด้วยปูนปั้นรูปดอกไม้แบบลายก้านแย่งตกแต่งด้วยเครื่องถ้วยชามเคลือบมีการออกแบบลวดลายประกอบเข้ากับเครื่องถ้วยชามเบญจรงค์ ลายครามชนิดต่าง ๆ ด้วยการล้อเลียนลายก้านแย่งได้สวยงาม วางดอกไม้ได้อย่างได้จังหวะ และกระจายอย่างมีสัดส่วน เต็มหน้าบัน ทำให้ดูสวยเด่นเป็นระเบียบในตัวเอง ภายในพระอุโบสถมีฐานชุกชีที่ประดิษฐานพระประธาน ในพระอุโบสถ เป็นสถาปัตยกรรมแบบตะวันตก

ภาพประกอบ 18 พระอุโบสถวัดโปรดเกศเชษฐาราม

ภาพประกอบ 19 หน้าบันพระอุโบสถ ประดับด้วยปูนปั้นรูปดอกไม้และเครื่องถ้วยชามเคลือบ

พระมหามณฑปเจดีย์ย่อมุมไม้สิบสอง ซึ่งสะท้อนลักษณะที่เปลี่ยนไปของทรงระฆัง จากกลมก็กลายมาเป็นเหลี่ยม ยังทั้งขนาดขององค์ระฆังเหลี่ยมก็เล็กลง ทำให้ได้รูปทรงเจดีย์ที่โปร่งเพรียวยิ่งกว่า ภายในพระมณฑป มีพระพุทธรูปและรอยพระพุทธรบาทจำลองประดับมุขของเก่า หลังคามุงกระเบื้องราง บริเวณรอบพระมณฑปมีแก่งจันทน์รอบ เรียงรายและภายในแก่งจันทน์มีพระพุทธรูปปางต่างๆ และมีพระปรางค์อยู่ระหว่างมุมทั้ง ๔ มุม บริเวณภายนอกพระมณฑปมีสระน้ำล้อมรอบ

ภาพประกอบ 20 พระมหามณฑปเจดีย์ย่อมุมไม้สิบสอง

ภาพประกอบ 21 เก๋งจีนที่อยู่รอบพระมหามณฑป

ภาพประกอบ 22 ภายในพระมหามณฑป

ใบงานเรื่อง “สถาปัตยกรรมวัดโปรดเกศเชษฐาราม”

ชื่อ – สกุล เลขที่..... ชั้น.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนวาดภาพหรือนำภาพสถาปัตยกรรมในวัดโปรดเกศเชษฐารามที่ชอบ แล้ว
เขียนอธิบายเหตุผล

สถาปัตยกรรมที่เลือกมาคือ.....

เหตุผลที่เลือก

.....

.....

ความรู้สึกที่มีต่องานสถาปัตยกรรมวัดโปรดเกศเชษฐาราม

.....

.....

.....

บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

.....

.....

แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก

(นางสาววิชาพร เข้มทอง)

...../...../.....

แผนการจัดการเรียนรู้ สาระท้องถิ่น

ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6

ภาคเรียนที่ 2

ปีการศึกษา 2557

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง จิตรกรรมวัดโปรดเกศเชษฐาราม

จำนวน 6 ชั่วโมง

ครูผู้สอน นางสาววิชาพร เข้มทอง

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านความรู้

1. บอกความหมายของงานจิตรกรรมไทยได้
2. ระบุงานจิตรกรรมในวัดโปรดเกศเชษฐารามได้

ด้านทักษะ

1. วาดภาพดอกไม้ในงานจิตรกรรมไทยได้

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ความรับผิดชอบ
2. รักความเป็นไทย
3. เห็นคุณค่าของงานจิตรกรรมในวัดโปรดเกศเชษฐาราม

สาระสำคัญ

จิตรกรรม (Painting) หมายถึง ผลงานศิลปะที่แสดงออกด้วยการขีดเขียน การวาด และระบายสี เพื่อให้เกิดภาพ เป็นงานศิลปะที่มี 2 มิติ เป็นรูปแบบไม่มีความลึกหรือนูนหนา แต่สามารถเขียนลงตาให้เห็นว่ามีความลึกหรือนูนได้ ความงามของจิตรกรรมเกิดจากการใช้สีในลักษณะต่าง ๆ กัน ซึ่งงานจิตรกรรมแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ การวาดเส้น (Drawing) และการระบายสี (Painting)

องค์ประกอบสำคัญของงานจิตรกรรม คือ

1. ผู้สร้างงาน หรือ ผู้วาด เรียกว่า จิตรกร
2. วัสดุที่ใช้รองรับการวาด เช่น กระดาษ ผ้า ผนัง ฯลฯ
3. สี เป็นสิ่งที่แสดงออกถึงเนื้อหา เรื่องราวเกี่ยวกับผลงาน

วัดโปรดเกศเชษฐารามนี้ มีงานจิตรกรรมที่สวยงามและมีเรื่องราวคือ มีภาพจิตรกรรมสีน้ำมันของขรัวอินโข่ง ซึ่งภาพจิตรกรรมเหล่านี้ได้เน้นถึงเรื่องราวความเป็นอยู่ของชุมชนพระประแดง และการเข้ามาทำการค้าของชาวต่างชาติ ส่วนเพดานและหน้าต่างพระอุโบสถเขียนลายรดน้ำ เป็นศิลปะแบบรัตนโกสินทร์ และบริเวณช่องลมเหนือราวหน้าต่างมีภาพเขียนสีรูปพระภิกษุและภิกษุณีและภาพเขียนสีฝุ่นแบบจีนเป็นรูปเครื่องตั้ง เครื่องแขวน ที่แสดงให้เห็นถึงการรับอิทธิพลด้านงานจิตรกรรมจากต่างชาติเข้ามา

สาระการเรียนรู้

1. ลักษณะของงานจิตรกรรม
2. การเขียนภาพจิตรกรรม

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูให้นักเรียนดู Power Point เกี่ยวกับความหมาย ประเภทและลักษณะของงานจิตรกรรม พร้อมทั้งอธิบายควบคู่ไปด้วย
2. ครูให้นักเรียนดูภาพงานจิตรกรรมไทยและงานจิตรกรรมสากลแล้วให้นักเรียนวิเคราะห์เปรียบเทียบและความรู้สึกที่มีต่อภาพ
3. ให้นักเรียนศึกษาไปความรู้เรื่องงานจิตรกรรมและทำใบงานเรื่องงานจิตรกรรม
4. ครูให้นักเรียนศึกษาภาพงานจิตรกรรมในวัดโปรดเกศเชษฐาราม
5. ครูสอนทักษะขั้นตอนการเขียนงานจิตรกรรมไทยให้นักเรียนพร้อมทั้งให้นักเรียนฝึกวาดภาพลายเพดานวัดโปรดเกศเชษฐาราม โดยครูเป็นผู้สาธิตวิธีการเขียนโครงร่างลายเพดาน
6. ครูให้นักเรียนฝึกเขียนภาพลายเพดานโดยใช้วิธีการคัดลอกกลงในกระดาษตามขั้นตอนที่ครูสาธิตและมีครูคอยเป็นผู้ให้คำแนะนำ
7. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปถึงงานจิตรกรรมและคุณค่าของงานจิตรกรรมในวัดโปรดเกศเชษฐาราม

สื่อการเรียนรู้

1. Power Point
2. ใบความรู้เรื่องงานจิตรกรรมไทย
3. ภาพงานจิตรกรรมวัดโปรดเกศเชษฐาราม
4. ใบงานเรื่องงานจิตรกรรม
5. แบบโครงร่างลายเพดานวัดโปรดเกศเชษฐาราม

การวัดและประเมินผล

1. การสังเกต
 - 1.1 พฤติกรรมระหว่างเรียน
 - 1.2 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน
2. การตรวจผลงาน

เกณฑ์การตรวจผลงาน

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ		
	3	2	1
ความประณีตสวยงาม	มีความละเอียดประณีต สีสัน สวยงาม แปลกใหม่	มีความละเอียด ประณีต สีสัน สวยงามแต่ไม่แปลกใหม่	ไม่มีความละเอียด สวยงาม และแปลกใหม่
การเตรียม / ใช้อุปกรณ์ / เก็บอุปกรณ์	จัดเตรียม ใช้อุปกรณ์ได้ดีและถูกต้อง	จัดเตรียมและใช้อุปกรณ์ได้ และไม่เก็บอุปกรณ์	ไม่มีอุปกรณ์ ใช้อุปกรณ์ และไม่เก็บ
ทำงานเสร็จทันเวลา	ทำงานเสร็จทันเวลาที่กำหนดให้พอดี	เลยเวลากำหนดเล็กน้อย	เลยเวลากำหนดไปมาก
มุ่งมั่นในการทำงาน -เอาใจใส่ในการเรียน -เอาใจใส่งานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ -ปรับปรุงพัฒนางานด้วยตนเอง	ครบ 3 ประเด็น	ครบ 2 ประเด็น	น้อยกว่า 2 ประเด็น

เกณฑ์ตัดสินคุณภาพ

ระดับคะแนน 3 = ดีมาก

ระดับคะแนน 2 = ดี

ระดับคะแนน 1 = พอใช้

ใบความรู้เรื่องงานจิตรกรรม

จิตรกรรม (Painting)

จิตรกรรม (Painting) หมายถึง ผลงานศิลปะที่แสดงออกด้วยการขีดเขียน การวาด และระบายสี เพื่อให้เกิดภาพ เป็นงานศิลปะที่มี 2 มิติ เป็นรูปแบบไม่มีความลึกหรือหนา แต่สามารถเขียนลงตาให้เห็นว่ามีความลึกหรือหนุ่ได้ ความงามของจิตรกรรมเกิดจากการใช้สีในลักษณะต่าง ๆ กัน

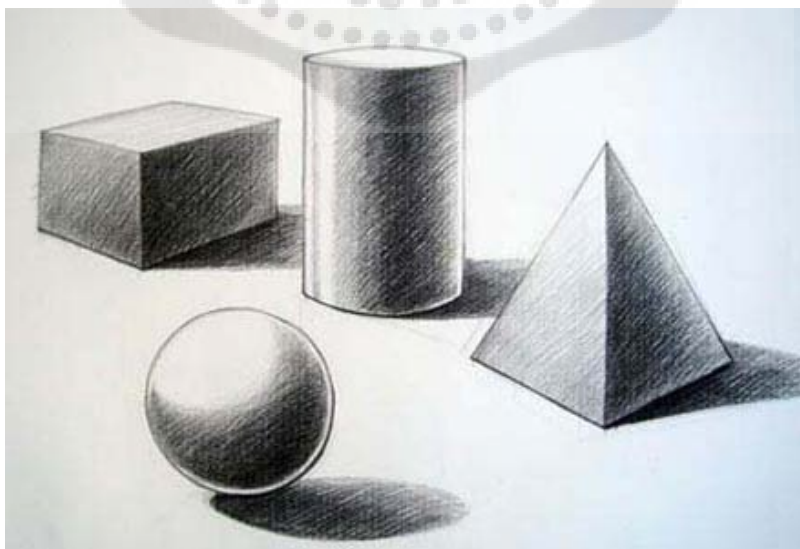
องค์ประกอบสำคัญของงานจิตรกรรม คือ

1. ผู้สร้างงาน หรือ ผู้วาด เรียกว่า จิตรกร
2. วัสดุที่ใช้รองรับการวาด เช่น กระดาษ ผ้า ผนัง ฯลฯ
3. สี เป็นสิ่งที่แสดงออกถึงเนื้อหา เรื่องราวเกี่ยวกับผลงาน

งานจิตรกรรมเป็นงานศิลปะที่เก่าแก่ดั้งเดิมของมนุษย์ เริ่มตั้งแต่การขีดเขียนบนผนังถ้ำ บนร่างกาย บนภาชนะเครื่องใช้ต่าง ๆ จนพัฒนามาเป็นภาพวาดที่ใช้ประดับตกแต่งในปัจจุบัน การวาดภาพเป็นพื้นฐานของงานศิลปะทุกชนิด ผู้สร้างสรรค์งานจิตรกรรม เรียกว่า จิตรกร (Painter)

งานจิตรกรรม แบ่งออกได้ 2 ชนิด คือ

1. การวาดเส้น (Drawing) เป็นการวาดภาพโดยใช้ปากกา หรือดินสอ ขีดเขียนลงไป บนพื้นผิววัสดุรองรับเพื่อให้เกิดภาพ การวาดเส้น คือ การขีดเขียนให้เป็นเส้นไม่ว่าจะเป็นเส้นเล็ก หรือ เส้นใหญ่ ๆ มักมีสีเดียว แต่การวาดเส้นไม่ได้จำกัดที่จะต้องมีสีเดียว อาจมีสีหลาย ๆ สีก็ได้ การวาดเส้น จัดเป็นพื้นฐานที่สำคัญของงานศิลปะแทบทุกชนิด

ภาพประกอบ 23 การวาดเส้น (Drawing)

2. การระบายสี (Painting) เป็นการวาดภาพโดยใช้พู่กัน หรือแปรง หรือวัสดุอย่างอื่น ระบายให้เกิดเป็นภาพ การระบายสี ต้องใช้ทักษะการควบคุมสีและเครื่องมือมากกว่าการวาดเส้น ผลงานการระบายสีจะสวยงาม เหมือนจริง และสมบูรณ์แบบมากกว่าการวาดเส้น

ภาพประกอบ 24 การระบายสี (Painting)

จิตรกรรมไทย (Thai Painting) หมายถึง ภาพเขียนที่มีลักษณะเป็นแบบอย่างของไทย ที่แตกต่างจากศิลปะของชนชาติอื่นอย่างชัดเจน ถึงแม้จะมีอิทธิพลศิลปะของชาติอื่นอยู่บ้าง แต่ก็สามารถดัดแปลง ศิลปะลาย ตัดทอน หรือเพิ่มเติมจนเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของตนเองได้อย่างสวยงาม ลงตัว น่าภาคภูมิใจและมีวิวัฒนาการทางด้านรูปแบบ และวิธีการมาตลอดจนถึงปัจจุบัน ซึ่งสามารถพัฒนาต่อไปอีกในอนาคต

ลายไทย หมายถึง เป็นส่วนประกอบของภาพเขียนไทยใช้ตกแต่งอาคาร สิ่งของ เครื่องใช้ เครื่องประดับ ฯลฯ เป็นลวดลายที่มีชื่อเรียกต่าง ๆ กันซึ่งนำเอารูปร่างจาก ธรรมชาติมาประกอบ เช่น ลายกระหนก ลายกระจัง ลายประจำยาม ลายเครือเถา เป็นต้น หรือเป็นรูปที่มาจากความเชื่อและคตินิยม เช่น รูปคน รูปเทวดา รูปสัตว์ รูปยักษ์ เป็นต้น

จิตรกรรมไทย เป็นวิจิตรศิลป์อย่างหนึ่ง ซึ่งส่งผลกระทบต่อให้เห็นวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ มีคุณค่าทางศิลปะและเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าเรื่องที่เกี่ยวข้อง ศาสนา ประวัติศาสตร์ โบราณคดี ชีวิตความเป็นอยู่ วัฒนธรรมการแต่งกาย ตลอดจนการแสดงการเล่นพื้นเมืองต่าง ๆ ของแต่ละยุคสมัยและสาระอื่น ๆ ที่ประกอบกันเป็นภาพจิตรกรรมไทย งานจิตรกรรมให้ความรู้สึกในความงามอันบริสุทธิ์น่าชื่นชม เสริมสร้างสุนทรียภาพขึ้นในจิตใจมวลมนุษยชาติได้โดยทั่วไป วิวัฒนาการของงาน จิตรกรรมไทยแบ่งออกตามลักษณะรูปแบบทางศิลปกรรม ที่ปรากฏในปี ปัจจุบันมีอยู่ 2 แบบ คือ จิตรกรรมไทยแบบประเพณี และจิตรกรรมไทยแบบร่วมสมัย

จิตรกรรมไทยแบบประเพณี

จิตรกรรมไทยแบบประเพณี (Thai Traditional Painting) เป็นศิลปะที่มีความประณีตสวยงามแสดงความรู้สึกชีวิตจิตใจและความเป็นไทยที่มีความอ่อนโยน นิยมเขียนบนฝาผนัง ภายในอาคารที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาและอาคารที่เกี่ยวข้องกับบุคคลชั้นสูง เช่น โบสถ์ วิหาร พระที่นั่ง วัง โดยเขียนด้วยสีฝุ่นตามกรรมวิธีของช่างเขียนไทยแต่โบราณ เนื้อหาที่เขียนมักเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับพุทธประวัติ ทศชาติชาดก ไตรภูมิ วรรณคดี ชีวิตไทย และพงศาวดารต่าง ๆ ส่วนใหญ่นิยมเขียนประดับผนังพระอุโบสถ วิหารอันเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ประกอบพิธีทางศาสนา

ภาพประกอบ 25 จิตรกรรมไทยเรื่องรามเกียรติ์ วัดพระแก้ว กรุงเทพมหานคร

ภาพประกอบ 26 ภาพผลงานของศาสตราจารย์เฉลิม นาคีรักษ์ ศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์ด้านจิตรกรรม

จิตรกรรมไทยแบบร่วมสมัย

จิตรกรรมไทยแบบร่วมสมัย (Thai Contemporary Painting) เป็นศิลปะพัฒนาไปตามสภาพแวดล้อม ความเปลี่ยนแปลงของชีวิต ความเป็นอยู่ ความรู้สึกนึกคิด และความนิยมในสังคม สะท้อนให้เห็นถึงเอกลักษณ์ใหม่ของวัฒนธรรมไทยอีกรูปแบบหนึ่งอย่างมีคุณค่าตามความนิยมของศิลปินแต่ละคน

ภาพประกอบ 27 จิตรกรรมไทยร่วมสมัย ศิลปิน ชลุด นิ่มเสมอ

ภาพประกอบ 28 จิตรกรรมไทยร่วมสมัย ศิลปิน เฉลิมชัย โฉมฉิตพิพัฒน์

ความสำคัญของจิตรกรรมไทย

จิตรกรรมไทย เป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลแบบสหวิทยาการ ถือได้ว่าเป็นแหล่งขุมความรู้ โดยเฉพาะเรื่องราวจากอดีตที่สำคัญยิ่ง แสดงให้เห็นถึงความเป็นชนชาติที่มีอารยธรรมอันเก่าแก่ยาวนาน ประโยชน์ของงานจิตรกรรมไทย นอกจากจะให้ความสำคัญในเรื่องคุณค่าของงานศิลปะแล้ว ยังมีคุณค่าในด้านอื่น ๆ อีกมาก ดังนี้

1. คุณค่าในทางประวัติศาสตร์
2. คุณค่าในทางศิลปะ
3. คุณค่าในเรื่องการแสดงเชื้อชาติ
4. คุณค่าในทางสถาปัตยกรรม
5. คุณค่าในเชิงสังคมวิทยา
6. คุณค่าในด้านโบราณคดี
7. คุณค่าในการศึกษาประเพณีและวัฒนธรรม
8. คุณค่าในการศึกษาเรื่องทัศนคติค่านิยม
9. คุณค่าในการศึกษานิเวศวิทยา
10. คุณค่าในการศึกษาเรื่องราวทางพุทธศาสนา
11. คุณค่าในทางเศรษฐกิจการท่องเที่ยว

จิตรกรรมวัดโปรดเกศเชษฐาราม

วัดโปรดเกศเชษฐารามนี้ มีงานจิตรกรรมที่สวยงามและมีเรื่องราวคือ มีภาพจิตรกรรมสีน้ำมันของขรัวอินโข่ง ซึ่งภาพจิตรกรรมเหล่านี้ได้เน้นถึงเรื่องราวความเป็นอยู่ของชุมชนพระประแดง และการเข้ามาทำการค้าของชาวต่างชาติ ส่วนเพดานและหน้าต่างพระอุโบสถเขียนลายรดน้ำ เป็นศิลปะแบบรัตนโกสินทร์ และบริเวณช่องลมเหนือราวหน้าต่างมีภาพเขียนสีรูปพระภิกษุและภิกษุณีและภาพเขียนสีฝุ่นแบบจีนเป็นรูปเครื่องตั้ง เครื่องแขวน ที่แสดงให้เห็นถึงการรับอิทธิพลด้านงานจิตรกรรมจากต่างชาติเข้ามา

ภาพประกอบ 29 ภาพเขียนสีน้ำมันของขรัว อินโข่ง

ภาพประกอบ 30 ลายรดน้ำบนเพดานพระอุโบสถ

ภาพประกอบ 31 ลายดอกพุดตานบนขอบหน้าต่างพระอุโบสถ

ภาพประกอบ 32 ลายรดน้ำบนบานประตูพระอุโบสถ

ภาพประกอบ 33 ภาพเขียนสีฝุ่นแบบจีน

ใบงานเรื่อง งานจิตรกรรม

ชื่อ – สกุล เลขที่ ชั้น

คำชี้แจง ให้นักเรียนหาผลงานจิตรกรรมรูปแบบต่างๆที่นักเรียนชื่นชอบมาติดพร้อมทั้งอธิบายเหตุผลและคุณค่าของงานจิตรกรรมที่เลือกมา

งานจิตรกรรมที่เลือกมามีรูปแบบและลักษณะอย่างไร

.....

เหตุผลที่ชื่นชอบผลงานนี้

.....

คุณค่าและความสำคัญของงานจิตรกรรม

.....

การนำงานจิตรกรรมไปประยุกต์ใช้

.....

บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....
.....
.....
.....

ปัญหา/อุปสรรค

.....
.....
.....

แนวทางการแก้ไข

.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก

(นางสาววิชาพร เข้มทอง)

...../...../.....

แผนการจัดการเรียนรู้ สาระท้องถิ่น

ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6

ภาคเรียนที่ 2

ปีการศึกษา 2557

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง ประติมากรรมวัดโปรดเกตศเชษฐาราม

จำนวน 3 ชั่วโมง

ครูผู้สอน นางสาววิชาพร เข้มทอง

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านความรู้

1. บอกความหมายของงานประติมากรรมได้
2. ระบุงานประติมากรรมในวัดโปรดเกตศเชษฐารามได้

ด้านทักษะ

1. อธิบายเกี่ยวกับงานประติมากรรมได้
2. เขียนแผนผังความคิดเกี่ยวกับคุณค่าของงานประติมากรรมในวัดโปรดเกตศเชษฐารามได้

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ความรับผิดชอบ
2. รักความเป็นไทย
3. เห็นคุณค่าของงานจิตรกรรมในวัดโปรดเกตศเชษฐาราม

สาระสำคัญ

ประติมากรรม (Sculpture) หมายถึง ผลงานศิลปะที่แสดงออกด้วยการสร้างรูปทรง 3 มิติ มีปริมาตร มีน้ำหนักและกินเนื้อที่ในอากาศ โดยการใช้วัสดุชนิดต่าง ๆ วัสดุที่ใช้สร้างสรรค์งานประติมากรรม จะเป็นตัวกำหนดวิธีการสร้างผลงาน ความงามของงานประติมากรรม เกิดจากการแสงและเงาที่เกิดขึ้นในผลงานการสร้างงานประติมากรรมทำได้ 4 วิธี คือ

1. การปั้น (Casting)
2. การแกะสลัก (Carving)
3. การหล่อ (Molding)
4. การประกอบขึ้นรูป (Construction)

วัดโปรดเกตศเชษฐารามเป็นวัดที่ได้รับอิทธิพลจากต่างชาติทั้งตะวันตกและตะวันออก จึงทำให้งานประติมากรรมภายในวัดโปรดเกตศเชษฐารามจึงมีรูปแบบที่หลากหลาย เช่น มีการออกแบบลวดลายปูนปั้นประกอบเข้ากับเครื่องถ้วยชามเบญจรงค์ ลายครามชนิดต่าง ๆ พระประธานหล่อด้วยโลหะ เป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัย พระพุทธรูปไสยาสน์ ที่มีพระพักตร์ที่งดงามมากเป็นปูนปั้นทั้งองค์ ลงรักปิดทอง ประติมากรรมปูนปั้นศิลปะของจีน

สาระการเรียนรู้

1. ความหมายของงานประติมากรรม
2. ประติมากรรมในวัดโปรดเกศเชษฐาราม

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูสอบถามความรู้เกี่ยวกับเรื่องงานประติมากรรม พร้อมยกตัวอย่างภาพงานประติมากรรมที่สำคัญทั้งไทยและต่างชาติให้นักเรียนฟัง
2. ครูแจกใบความรู้เรื่องงานประติมากรรมให้นักเรียนศึกษา พร้อมทั้งอธิบายความหมาย ลักษณะรูปแบบและประเภทของงานประติมากรรม และให้นักเรียนซักถามในเรื่องที่สงสัย
3. แบ่งกลุ่มนักเรียนและให้แต่ละกลุ่มศึกษางานประติมากรรมในวัดโปรดเกศเชษฐารามแล้วช่วยกันสรุปความรู้ความเข้าใจว่าประติมากรรมในวัดโปรดเกศเชษฐารามมีลักษณะอย่างไร ลงในแผนผังความคิดพร้อมทั้งนำเสนอให้ครูและเพื่อนฟัง
4. นักเรียนใบงานที่ 1 เรื่องประติมากรรมและใบงานที่ 2 เรื่องงานประติมากรรมวัดโปรดเกศเชษฐาราม
5. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเรื่องงานประติมากรรมและคุณค่าของงานประติมากรรมในวัดโปรดเกศเชษฐาราม

สื่อการเรียนรู้

1. ภาพงานประติมากรรมทั้งของไทยและต่างชาติ
2. ใบความรู้เรื่องงานประติมากรรม
3. ภาพงานประติมากรรมวัดโปรดเกศเชษฐาราม
4. ใบงานเรื่องงานประติมากรรมและประติมากรรมในวัดโปรดเกศเชษฐาราม

การวัดและประเมินผล

1. การสังเกต
 - 1.1 พฤติกรรมระหว่างเรียน
 - 1.2 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน
2. การตรวจใบงานและแผนผังความคิด

แบบสังเกตการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน

ชื่อ - สกุล ชั้น

ข้อที่	หัวข้อการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน				รวม (20)
		4	3	2	1	
1	คณะทำงาน					
2	ความรับผิดชอบต่อหน้าที่					
3	ขั้นตอนการทำงาน					
4	เวลา					
5	ความร่วมมือในการทำงาน					
	รวม					

ระดับคุณภาพ

คะแนน 16 – 20 หมายถึง ดีมาก

คะแนน 11 – 15 หมายถึง ดี

คะแนน 6 – 10 หมายถึง พอใช้

คะแนน 1 - 5 หมายถึง ปรับปรุง

รายละเอียดเกณฑ์การให้คะแนนแบบสังเกตส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ประเด็น การประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน			
	4	3	2	1
1. คณะทำงาน	มีประธาน เลขานุการ ผู้นำ เสนอ ผู้ร่วมงาน	ขาด องค์ประกอบ 1 อย่าง	ขาด องค์ประกอบ 2 อย่าง	ขาด องค์ประกอบ 2 อย่างขึ้นไป
2. ความ รับผิดชอบ ต่อหน้าที่	ทุกคนมีหน้าที่ และความ รับผิดชอบต่อ หน้าที่ของตนเอง	มีผู้มีหน้าที่แต่ไม่ รับผิดชอบ 1 คน	มีผู้มีหน้าที่แต่ไม่ รับผิดชอบ 2 คน	มีผู้มีหน้าที่แต่ไม่ รับผิดชอบ 2 คน ขึ้นไป
3. ขั้นตอน การทำงาน	- คัดเลือกและ เตรียมข้อมูล ได้ เหมาะสม - มีการวางแผน การทำงาน - มีการเตรียม วัสดุ อุปกรณ์ - มีการปฏิบัติ ตาม แผนและพัฒนา งาน	ขาด 1 ขั้นตอน หรือไม่ชัดเจน	ขาด 2 ขั้นตอน หรือไม่ชัดเจน	ขาดมากกว่า 2 ขั้นตอนขึ้นไป
4. เวลา	เสร็จก่อน กำหนดและงาน มีคุณภาพ	เสร็จตามกำหนด และงานมี คุณภาพ	เสร็จไม่ทัน กำหนด แต่ งานมีคุณภาพ	เสร็จไม่ทัน กำหนด และงาน ไม่มี คุณภาพ
5. ความร่วมมือ ในการทำงาน	ทุกคนมีส่วนร่วม และให้ความ ร่วมมืออย่าง เต็มที่	80% ของกลุ่มมี ส่วนร่วมและให้ ความร่วมมือ	60% ของกลุ่มมี ส่วนร่วมและให้ ความร่วมมือ	40% ของกลุ่มมี ส่วนร่วมและให้ ความร่วมมือ

ใบความรู้เรื่อง งานประติมากรรม

ประติมากรรม (Sculpture) เป็นผลงานศิลปะที่แสดงออกด้วยการสร้างรูปทรง 3 มิติ มีปริมาตร มีน้ำหนักและกินเนื้อที่ในอากาศ โดยการใช้วัสดุชนิดต่าง ๆ วัสดุที่ใช้สร้างสรรคงานประติมากรรมจะเป็นตัวกำหนด วิธีการสร้างผลงาน ความงามของงานประติมากรรม เกิดจากการแสงและเงาที่เกิดขึ้นในผลงานการสร้างงานประติมากรรมทำได้ 4 วิธี คือ

1. การปั้น (Casting) เป็นการสร้างรูปทรง 3 มิติ จากวัสดุ ที่เหนียว อ่อนตัว และยึดจับตัวกันได้ดี วัสดุที่นิยมนำมาใช้ปั้น ได้แก่ ดินเหนียว ดินน้ำมัน ปูน แปะ ชี้ผึ้ง กระดาษ หรือ ชี้อยผสม กาว เป็นต้น

2. การแกะสลัก (Carving) เป็นการสร้างรูปทรง 3 มิติ จากวัสดุที่ แข็ง เปราะ โดยอาศัย เครื่องมือ วัสดุที่นิยมนำมาแกะ ได้แก่ ไม้ หิน กระจก แก้ว ปูนปลาสเตอร์ เป็นต้น

3. การหล่อ (Molding) เป็นการสร้างรูปทรง 3 มิติ จากวัสดุที่หลอมตัวได้และกลับแข็ง ตัวได้ โดยอาศัยแม่พิมพ์ ซึ่งสามารถทำให้เกิดผลงานที่เหมือนกันทุกประการตั้งแต่ 2 ชิ้น ขึ้นไป วัสดุที่นิยมนำมาใช้หล่อ ได้แก่ โลหะ ปูน แปะ แก้ว ชี้ผึ้ง ดิน เรซิน พลาสติก ฯลฯ

4. การประกอบขึ้นรูป (Construction) เป็นการสร้างรูปทรง 3 มิติ โดยนำวัสดุต่าง ๆ มา ประกอบเข้าด้วยกัน และยึดติดกันด้วยวัสดุต่าง ๆ การเลือกวิธีการสร้างสรรคงานประติมากรรม ขึ้นอยู่กับวัสดุที่ต้องการใช้ ประติมากรรม ไม่ว่าจะสร้างขึ้นโดยวิธีใด จะมีอยู่ 3 ลักษณะ คือ แบบนูนต่ำ แบบนูนสูง และแบบลอยตัว ผู้สร้างสรรคงานประติมากรรม เรียกว่า ประติมากร

ประเภทของงานประติมากรรม

1. ประติมากรรมแบบนูนต่ำ (Bas Relief) เป็นรูปที่เป็นนูนขึ้นมาจากพื้นหรือมีพื้นหลังรองรับ มองเห็นได้ชัดเจนเพียงด้านเดียว คือด้านหน้า มีความสูงจากพื้นไม่ถึงครึ่งหนึ่งของรูป จริง ได้แก่ รูปนูนแบบเหรียญ รูปนูนที่ใช้ประดับตกแต่งภาชนะ หรือประดับตกแต่งอาคารทาง สถาปัตยกรรม

ภาพประกอบ 34 เหรียญ

2. ประติมากรรมแบบนูนสูง (High Relief) เป็นรูปต่าง ๆ ในลักษณะเช่นเดียวกับแบบ นูนต่ำ แต่มีความสูงจากพื้นตั้งแต่ครึ่งหนึ่งของรูปจริงขึ้นไป ทำให้เห็นลวดลายที่ลึก ชัดเจน และ เหมือนจริงมากกว่าแบบนูนต่ำและใช้งานแบบเดียวกับแบบนูนต่ำ

ภาพประกอบ 35 ลักษณะของประติมากรรมนูนสูง

3. ประติมากรรมแบบลอยตัว (Round Relief) เป็นรูปต่าง ๆ ที่มองเห็นได้รอบด้านหรือตั้งแต่ 4 ด้านขึ้นไป ได้แก่ ภาชนะต่าง ๆ รูปเคารพต่าง ๆ พระพุทธรูป เทวรูป รูปตามคตินิยม รูปบุคคลสำคัญ รูปสัตว์ ฯลฯ

ส่วนงานประติมากรรมที่เกี่ยวกับศาสนา มักจะกดให้แตกต่างออกไปว่า ปฏิมากรรม ผู้ที่สร้างงานปฏิมากรรม เรียกว่า ปฏิมากร

ภาพประกอบ 36 ประติมากรรมช้างสามเศียร จังหวัดสมุทรปราการ

งานประติมากรรมและงานประติมากรรมในวัดโปรดเกศเชษฐาราม

วัดโปรดเกศเชษฐารามเป็นวัดที่ได้รับอิทธิพลจากต่างชาติทั้งตะวันตกและตะวันออก จึงทำให้งานประติมากรรมภายในวัดโปรดเกศเชษฐารามจึงมีรูปแบบที่หลากหลาย เช่น มีการออกแบบลวดลายปูนปั้นประกอบเข้ากับเครื่องถ้วยชามเบญจรงค์ ลายครามชนิดต่างๆที่ได้รับอิทธิพลจากจีน พระประธานหล่อด้วยโลหะ เป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัย พระพุทธไสยาสน์ ที่มีพระพักตร์ที่งดงามมากเป็นปูนปั้นทั้งองค์ ลงรักปิดทอง ประติมากรรมปูนปั้นศิลปะของจีน

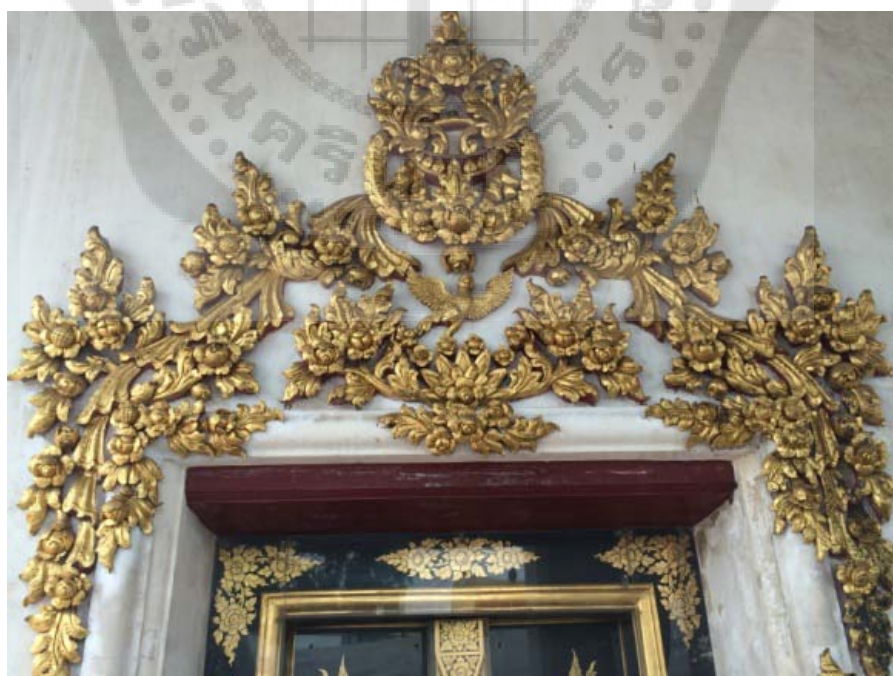
ภาพประกอบ 37 พระพุทธไสยาสน์ลงรักปิดทอง

ภาพประกอบ 38 พระประธานหล่อด้วยโลหะ เป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัย

ภาพประกอบ 39 ปูนปั้นตุ๊กตาจีนรอบพระมณฑป

ภาพประกอบ 40 ปูนปั้นประดับบานประตู

ใบงานเรื่องงานประติมากรรม

กลุ่มที่.....

รายชื่อสมาชิกกลุ่ม

.....

.....

.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเขียนความรู้ความเข้าใจว่าประติมากรรมมีลักษณะอย่างไรลงในแผ่นผังความคิดพร้อมทั้งนำเสนอให้ครูและเพื่อนฟัง

ลักษณะและรูปแบบงาน
ประติมากรรม

ใบงาน เรื่องประติมากรรมวัดโปรดเกตศเชษฐาราม

ชื่อ – สกุล เลขที่..... ชั้น.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกประติมากรรมในวัดโปรดเกตศเชษฐารามที่สนใจมา 1 อย่าง แล้วตอบคำถามต่อไปนี้

ประติมากรรมที่สนใจคือ.....

ประเภทของงานประติมากรรม.....

มีลักษณะเป็นอย่างไร.....

.....

รับอิทธิพลมาจากชาติใด.....

สะท้อนความเชื่อในด้านใด.....

.....

บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

.....

แนวทางการแก้ไข

.....

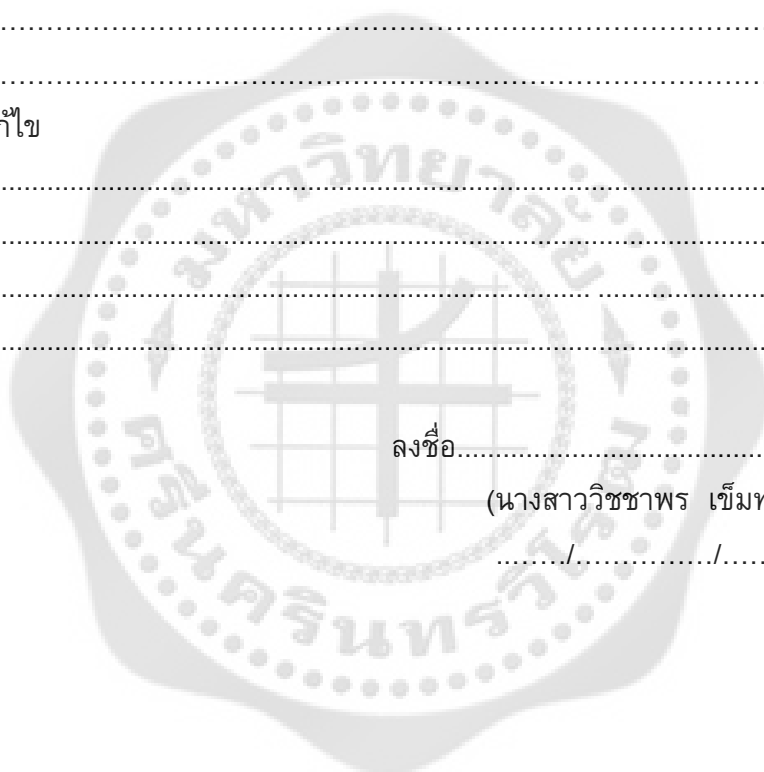
.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก

(นางสาววิชาพร เข้มทอง)

...../...../.....

สาระการเรียนรู้

1. คุณค่าและแนวทางการอนุรักษ์งานศิลปกรรม
2. การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายทบทวนความรู้เรื่องของงานทัศนศิลป์และศิลปกรรมในวัดโปรดกาศเชษฐาราม
2. ครูแจกใบความรู้ให้นักเรียนศึกษาและอธิบายเรื่องแนวทางในการอนุรักษ์และการประยุกต์ใช้ศิลปกรรมในท้องถิ่นของตนเอง
3. ครูสุ่มตัวอย่างนักเรียนให้บอกถึงความประทับใจและวิธีการในการมีส่วนร่วมอนุรักษ์ศิลปกรรมในท้องถิ่นตนเองให้เพื่อนๆ ฟัง
4. ครูให้นักเรียนเขียนสรุปความรู้ความเข้าใจและความประทับใจในการเห็นคุณค่าของงานทัศนศิลป์และความภาคภูมิใจในศิลปกรรมของท้องถิ่นตนเองที่ได้จากการเรียนเรื่องศิลปกรรมในวัดโปรดกาศเชษฐารามลงในใบงานที่ 1 เรื่อง ความประทับใจในงานศิลปกรรม
5. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ในเรื่องของศิลปกรรมในวัดโปรดกาศเชษฐารามและทำแบบทดสอบหลังเรียนด้วยสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดกาศเชษฐาราม

สื่อการเรียนรู้

1. ใบความรู้เรื่องแนวทางการอนุรักษ์ศิลปกรรมและการประยุกต์ใช้
2. ใบงานที่ 1 เรื่อง ความประทับใจในงานศิลปกรรมวัดโปรดกาศเชษฐาราม
3. แบบทดสอบหลังเรียน เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดกาศเชษฐาราม

การวัดและประเมินผล

1. การสังเกต
 - 1.1 พฤติกรรมระหว่างเรียน
 - 1.2 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน
2. การตรวจใบงานและแบบทดสอบหลังเรียน

ใบความรู้เรื่องคุณค่าและแนวทางการอนุรักษ์งานศิลป์

การอนุรักษ์และสืบทอดทัศนศิลป์

การอนุรักษ์ศิลปะ ประเทศไทยมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถสร้างสรรค์ และผลิตชิ้นงานทางทัศนศิลป์ที่มีค่ายิ่งแก่สมัยก่อนประวัติศาสตร์และยังมีการถ่ายทอดสู่ชนรุ่นหลังจนถึงปัจจุบันแต่บุคลากรบางคนอาจไม่เห็นคุณค่าของงานทัศนศิลป์ การไม่รู้ อาจเป็นผลทำให้เกิดการทำลายศิลปะของตนเองอย่างไม่ตั้งใจ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในอันที่จะเกิดการเรียนรู้เพื่อให้เกิดความรัก ห่วงแหน อนุรักษ์และสืบสานศิลปะของตนเองเพื่อให้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมสืบไป

แนวทางในการอนุรักษ์งานทัศนศิลป์ คือ

1. **การอนุรักษ์** โดยการปลูกจิตสำนึกให้คนในท้องถิ่นตระหนักถึงคุณค่าแก่นสาระและความสำคัญของศิลปะและวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมต่างๆ สร้างจิตสำนึกของความเป็นคนท้องถิ่นนั้นๆ ที่จะต้องร่วมกันอนุรักษ์ศิลปะที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น รวมทั้งสนับสนุนให้มีพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นหรือพิพิธภัณฑ์ชุมชนขึ้น เพื่อแสดงสภาพชีวิตและความเป็นมาของชุมชน อันจะสร้างความรู้และความภูมิใจในชุมชนท้องถิ่นด้วย

2. **การฟื้นฟู** โดยการเลือกสรรศิลปะและภูมิปัญญาที่กำลังสูญหาย หรือที่สูญหายไป แล้วมาทำให้มีคุณค่าและมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตในท้องถิ่น โดยเฉพาะพื้นฐานทางจริยธรรม คุณธรรม และค่านิยม

3. **การพัฒนา** ควรริเริ่มสร้างสรรค์และปรับปรุงศิลปะและภูมิปัญญาให้เหมาะสมกับยุคสมัยและเกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยใช้ภูมิปัญญาเป็นพื้นฐานในการรวมกลุ่มการพัฒนาอาชีพควรนำความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีมาช่วยเพื่อต่อยอดใช้ในการผลิต การตลาด และการบริหาร ตลอดจนการป้องกันและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

4. **การถ่ายทอด** โดยการนำความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาที่ผ่านมามาเลือกสรรกลั่นกรองด้วยเหตุและผลอย่างรอบคอบและรอบด้าน แล้วไปถ่ายทอดให้คนในสังคมได้รับรู้ เกิดความเข้าใจ ตระหนักในคุณค่า คุณประโยชน์และปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม โดยผ่านสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา และการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมต่างๆ

5. **ส่งเสริมกิจกรรม** โดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายการสืบสานและพัฒนาภูมิปัญญาของชุมชนต่างๆ เพื่อจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง

6. **การเผยแพร่แลกเปลี่ยน** โดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรมอย่างกว้างขวาง โดยให้มีการเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นต่างๆ ด้วยสื่อและวิธีการต่างๆ อย่างกว้างขวาง รวมทั้งกับประเทศอื่นๆ ทั่วโลก

7. **การเสริมสร้างปราชญ์ท้องถิ่น** โดยการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของชาวบ้าน ผู้ดำเนินงานให้มีโอกาสแสดงศักยภาพด้านภูมิปัญญา ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ มีการยกย่องประกาศเกียรติคุณในลักษณะต่างๆ

ใบงาน เรื่อง ความประทับใจในงานศิลปกรรมวัดโปรดเกตศชชฐาราม

ชื่อ – สกุล..... เลขที่..... ชั้น.....

คำชี้แจง ตอบคำถามต่อไปนี้

1. จากการที่ได้ไปศึกษาเรียนรู้เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตศชชฐาราม ทั้งทางด้านงานสถาปัตยกรรม จิตรกรรมและการประติมากรรมแล้ว นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรต่อศิลปกรรมที่อยู่ในท้องถิ่นของตนเอง

2. นักเรียนมีความประทับใจงานศิลปะอะไรในการศึกษาเกี่ยวกับศิลปกรรมวัดโปรดเกตศชชฐาราม เพราะเหตุใด

3. งานศิลปกรรมวัดโปรดเกตศชชฐารามนี้สะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าของงานทัศนศิลป์อย่างไร

4. นักเรียนมีแนวทางในการที่จะช่วยสืบสานและอนุรักษ์งานศิลปะในท้องถิ่นของตนเองอย่างไร

บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....
.....
.....
.....

ปัญหา/อุปสรรค

.....
.....
.....

แนวทางการแก้ไข

.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก

(นางสาววิชาพร เข้มทอง)

...../...../.....

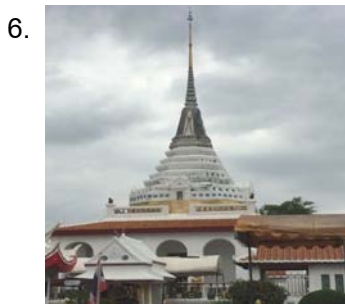

แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น
เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตศเชษฐาราม

แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตศเชษฐาราม

คำชี้แจง กาเครื่องหมาย x ทับตัวอักษรที่เป็นคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

1. ข้อใดต่อไปนี้อยู่ในงานทัศนศิลป์ทั้งหมด
 - ก. สื่อผสม ประติมากรรม การแสดง
 - ข. นาฏศิลป์ ภาพพิมพ์ งานประดิษฐ์
 - ค. ภาพพิมพ์ งานแกะสลัก งานภาพถ่าย
 - ง. จิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม
2. การวาดภาพระบายสีบนฝาผนังเป็นงานทัศนศิลป์ประเภทใด
 - ก. งานภาพพิมพ์
 - ข. งานจิตรกรรม
 - ค. งานประติมากรรม
 - ง. งานสถาปัตยกรรม
3. ข้อใดคือความหมายของงานประติมากรรม
 - ก. การวาดภาพระบายสี
 - ข. งานออกแบบเขียนแบบ
 - ค. การปั้นแกะสลักโดยทั่วไป
 - ง. การสร้างอาคารบ้านเรือน
4. งานสถาปัตยกรรมหมายถึงงานประเภทใด
 - ก. การวาดภาพระบายสี
 - ข. งานปั้นด้วยวัสดุต่างๆ
 - ค. การออกแบบสิ่งก่อสร้าง
 - ง. การนำสื่อหลายชนิดมารวมกัน
5. วัดโปรดเกตศเชษฐารามเป็นวัดที่ถูกสร้างขึ้นในสมัยใด
 - ก. รัชกาลที่ 1
 - ข. รัชกาลที่ 2
 - ค. รัชกาลที่ 3
 - ง. รัชกาลที่ 4

จากภาพพระมหามณฑปเจดีย์เป็นเจดีย์ที่มีลักษณะอย่างไร

- ก. เป็นทรงระฆังคว่ำ
- ข. เป็นเจดีย์ทรงลังกา
- ค. เป็นเจดีย์ทรงดอกบัวตูม
- ง. เป็นเจดีย์ย่อมุมไม้สิบสอง

7. หน้าบันพระอุโบสถของวัดโปรดเกสเชษฐารามได้รับอิทธิพลจากชาติใด
- จีน
 - ลาว
 - มอญ
 - พม่า

8. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะเด่นของพระอุโบสถวัดโปรดเกสเชษฐาราม
- ไม่มีซุ้มฟ้าโบระกา
 - มุงหลังคาด้วยกระเบื้องมอญ
 - หน้าบันตกแต่งด้วยถ้วยชามเคลือบ
 - มีการประดับตกแต่งด้วยเครื่องประดับ

9. จากภาพเป็นงานจิตรกรรมรูปแบบใด
- ลายรดน้ำ
 - งานวาดเส้น
 - วาดภาพระบายสี
 - งานประดับตกแต่ง

10. จิตรกร เป็นผู้สร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ประเภทใด
- จิตรกรรม
 - หัตถกรรม
 - ประติมากรรม
 - สถาปัตยกรรม
11. ข้อใดไม่ใช่ความหมายของงานจิตรกรรม
- การใช้ดินสอขีดเขียนเพื่อให้เกิดภาพ
 - การแกะการเซาะวัสดุเพื่อให้เกิดภาพ
 - การใช้ฟู่กันหรือแปรงระบายให้เกิดภาพ
 - การใช้ปากกาและฟู่กันเขียนเพื่อให้เกิดภาพ

12. งานจิตรกรรมไทยมีลักษณะเด่นอย่างไร

- ก. มีสีสันสวยงาม
- ข. มีความแข็ง มั่นคง
- ค. มีความลึกลับซับซ้อน
- ง. มีความอ่อนช้อย นุ่มนวล

13. ข้อใดเป็นลักษณะของงานประติมากรรมหุ่นต่ำ

- ก. รูปทรงที่มองเห็นชัดเพียงด้านเดียว
- ข. รูปทรงต่างที่สามารถมองเห็นได้รอบด้าน
- ค. รูปทรงที่มีความลึก ชัดเจนและเหมือนจริง
- ง. รูปทรงที่หุ่นออกมาจากพื้นผิวตั้งแต่ครึ่งหนึ่งของรูปจริง

14. งานประติมากรรมในภาพของวัดโปรดเกศเชษฐารามเป็นงานประติมากรรมรูปแบบใด

- ก. ประติมากรรมหุ่นสูง
- ข. ประติมากรรมหุ่นต่ำ
- ค. ประติมากรรม 2 มิติ
- ง. ประติมากรรมลอยตัว

15. การปิดทองพระพุทธรูปในวัดโปรดเกศเชษฐารามแสดงถึงคุณค่าของศิลปกรรมไทยในด้านใด

- ก. คุณค่าด้านเศรษฐกิจ
- ข. คุณค่าด้านความงาม
- ค. คุณค่าด้านประวัติศาสตร์
- ง. คุณค่าด้านประโยชน์ใช้สอย

16. ข้อใดเป็นลักษณะเด่นที่ถูกต้องของวัดโปรดเกศเชษฐาราม

- ก. เป็นวัดที่ไม่มีพระสงฆ์
- ข. เป็นวัดพุทธมอญแห่งเดียวในย่านพระประแดง
- ค. เป็นวัดที่ชาวพม่าช่วยกันสร้างขึ้นเมื่อ 200 ปีก่อน
- ง. มีศิลปกรรมที่มีอิทธิพลทั้งชาติตะวันตกและตะวันออก

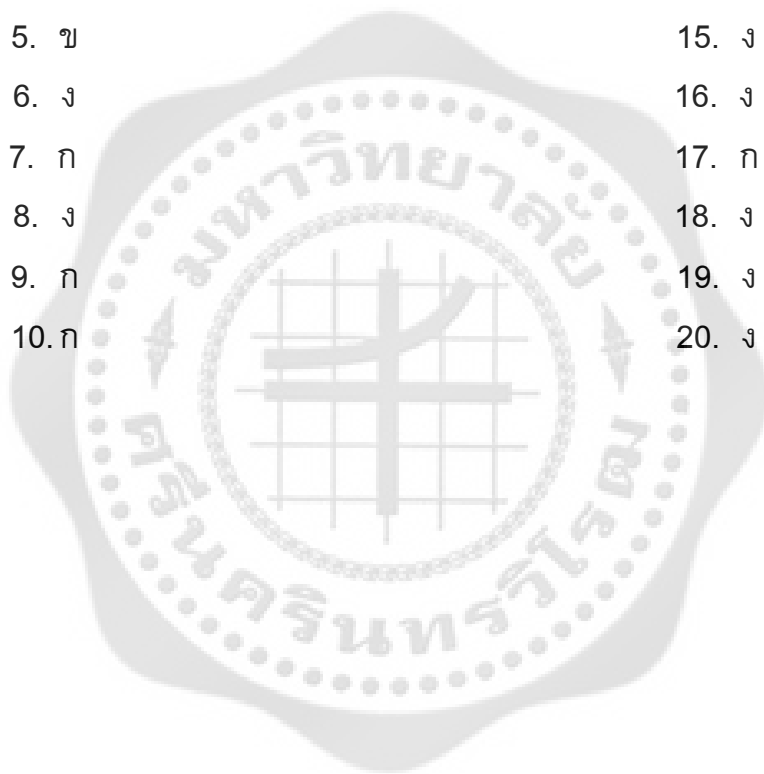
17. จากภาพเป็นงานประติมากรรมรูปแบบใด

- ก. งานปูนปั้น
- ข. งานแกะสลัก
- ค. งานภาพพิมพ์
- ง. งานหล่อโลหะ

18. เราควรมีการอนุรักษ์งานศิลปกรรมของท้องถิ่นตนเองหรือไม่ เพราะเหตุใด
- ก. ไม่ควร เพราะควรให้เจ้าหน้าที่เป็นผู้ดูแลอนุรักษ์
 - ข. ไม่ควร เพราะควรจะเปิดรับเอาศิลปกรรมของต่างชาติเข้ามา
 - ค. ควร เพราะเสียดายน่าจะเก็บไว้ดู
 - ง. ควร เพราะศิลปกรรมท้องถิ่นถือเป็นเอกลักษณ์และมรดกของบรรพบุรุษ
19. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะของแนวทางการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม
- ก. สร้างความรู้ความเข้าใจ
 - ข. ส่งเสริมให้ทุกคนเห็นคุณค่า
 - ค. ให้เฉพาะเจ้าหน้าที่เป็นผู้ดูแล
 - ง. ควรเผยแพร่และนำไปประยุกต์ใช้
20. เหตุใดงานศิลปกรรมจึงควรค่าแก่การอนุรักษ์
- ก. เป็นของเก่าแก่
 - ข. เป็นสิ่งลึกลับน่าค้นหา
 - ค. เป็นสิ่งที่สร้างรายได้ สร้างกำไร
 - ง. เป็นการแสดงเรื่องราววิถีชีวิตของคนในอดีต

เฉลยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตศชฐาราม

1. ง	11. ข
2. ข	12. ง
3. ค	13. ก
4. ค	14. ง
5. ข	15. ง
6. ง	16. ง
7. ก	17. ก
8. ง	18. ง
9. ก	19. ง
10. ก	20. ง

แบบประเมินสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น
เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตศ เชษฐาราม

แบบประเมินสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตศษฐาราม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คำชี้แจง

แบบประเมินฉบับนี้เป็นแบบประเมินสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น โดยมีจุดประสงค์ให้ท่านซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญ ได้กรุณาพิจารณาความเหมาะสมและความสอดคล้องของสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตศษฐารามว่ามีความเหมาะสมและความสอดคล้องเพียงใด โดยแบ่งการประเมินออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตศษฐาราม การพิจารณาความเหมาะสมและความสอดคล้องของมาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง คำอธิบายรายวิชาและสาระการเรียนรู้ ในหน่วยการเรียนรู้ ความเหมาะสมและความสอดคล้องของรายละเอียดในแผนการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

ตอนที่ 2 ประเมินความคิดเห็นเพิ่มเติม มีจุดประสงค์ให้ท่านผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไขสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นให้ดีขึ้น ก่อนจะนำไปทดลองใช้

ตอนที่ 1 แบบประเมินสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

คำชี้แจง : ให้ท่านพิจารณาว่าแผนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดกตเศษฐาราม ในแง่มุมต่อไปนี้มีเหมาะสมมากน้อยเพียงใดและทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องการประเมินให้ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

5	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
4	หมายถึง	เหมาะสมมาก
3	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
2	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
1	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

ข้อ	ประเด็นการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1.	ความเหมาะสมของมาตรฐานการเรียนรู้					
2.	ความเหมาะสมของผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง					
3.	ความเหมาะสมของคำอธิบายรายวิชา					
4.	ความเหมาะสมของสาระการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้					
5.	ความเหมาะสมของมาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง คำอธิบายรายวิชาและการจัดหน่วยการเรียนรู้					
6.	ความเหมาะสมและความสอดคล้องของผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลของหน่วยการเรียนรู้ที่ 1					
7.	ความเหมาะสมและความสอดคล้องของผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลของหน่วยการเรียนรู้ที่ 2					
8.	ความเหมาะสมและความสอดคล้องของผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลของหน่วยการเรียนรู้ที่ 3					

ข้อ	ประเด็นการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
9.	ความเหมาะสมและความสอดคล้องของผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ สารการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลของหน่วยการเรียนรู้ที่ 4					
10.	ความเหมาะสมและความสอดคล้องของผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ สารการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลของหน่วยการเรียนรู้ที่ 5					
11.	ความเหมาะสมและความสอดคล้องของผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ สารการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลของหน่วยการเรียนรู้ที่ 6					
12.	ความเหมาะสมของระยะเวลาที่ใช้ในการเรียนการสอน					

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

คำชี้แจง : ขอให้ท่านโปรดแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่นๆที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไขสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นให้ดีขึ้นก่อนที่จะนำไปทดลองใช้ต่อไป

1. มาตรฐานการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

.....

.....

.....

.....

3. คำอธิบายรายวิชา

.....

.....

.....

.....

4. หน่วยการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

5. แผนการจัดการเรียนรู้

5.1 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

.....

.....

5.2 จุดประสงค์การเรียนรู้

.....

.....

5.3 สารการเรียนรู้

.....

.....

5.4 กระบวนการจัดการเรียนรู้

.....

.....

5.5 สื่อและแหล่งการเรียนรู้

.....

.....

5.6 การวัดและประเมินผล

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น
เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตไชยธาราราม

แบบวัดความพึงพอใจ
ที่มีต่อสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตศเชษฐาราม

ระดับความพึงพอใจ

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

คำชี้แจง กาเครื่องหมาย ที่ตรงกับความคิดของท่าน

ข้อ	รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
1	นักเรียนสามารถนำความรู้จากสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตศเชษฐารามไปปรับใช้ในการเรียนและชีวิตประจำวันได้					
2	นักเรียนสามารถนำความรู้จากสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตศเชษฐาราม มาสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะตามต้นแบบได้					
3	นักเรียนสามารถนำความรู้จากสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตศเชษฐาราม มาสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะตามจินตนาการได้					
4	นักเรียนสามารถนำความรู้จากสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตศเชษฐาราม ไปถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้					
5	สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตศเชษฐาราม ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และสืบสานศิลปะในท้องถิ่นของตน					
6	สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตศเชษฐาราม ทำให้นักเรียนเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาไทย					

ข้อ	รายการ	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
7	สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกศเชษฐาราม สะท้อนให้เห็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมไทยในด้านต่างๆ					
8	สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกศเชษฐาราม ทำให้นักเรียนเห็นความสัมพันธ์ระหว่างศิลปะกับประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม					
9	การจัดกระบวนการเรียนรู้กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน					
10	การจัดกระบวนการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนสามารถเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง					
11	การจัดการเรียนรู้ช่วยสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียน					
12	การจัดการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น					
13	การจัดการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้ขึ้นเองได้					
14	การจัดกระบวนการเรียนรู้ทำให้นักเรียนมีความสนุกสนานในการเรียนและการทำกิจกรรม					
15	การจัดกระบวนการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนเกิดความรักและชื่นชมในศิลปกรรมวัดโปรดเกศเชษฐาราม					

ภาคผนวก ค

- ผลประเมินสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกศเชษฐาราม
- ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกศเชษฐาราม
- คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น
เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกศเชษฐาราม
- คะแนนแบบทดสอบวัดความพึงพอใจที่มีต่อสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น
เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกศเชษฐาราม

ผลประเมินสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดกศเชษฐาราม

ตาราง 11 ผลประเมินสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดกตเศษฐาราม

ข้อ	ประเด็นการประเมิน	\bar{x}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1	ความเหมาะสมของมาตรฐานการเรียนรู้	4.33	0.58	มาก
2	ความเหมาะสมของผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	3.67	0.58	มาก
3	ความเหมาะสมของคำอธิบายรายวิชา	4.33	0.58	มาก
4	ความเหมาะสมของสาระการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้	4.67	0.58	มากที่สุด
5	ความเหมาะสมของมาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง คำอธิบายรายวิชาและการจัดหน่วยการเรียนรู้	4.67	0.58	มากที่สุด
6	ความเหมาะสมและความสอดคล้องของผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลของหน่วยการเรียนรู้ที่ 1	4.33	0.58	มาก
7	ความเหมาะสมและความสอดคล้องของผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลของหน่วยการเรียนรู้ที่ 2	4.33	0.58	มาก
8	ความเหมาะสมและความสอดคล้องของผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลของหน่วยการเรียนรู้ที่ 3	4.00	1.00	มาก

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อ	ประเด็นการประเมิน	\bar{x}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
9	ความเหมาะสมและความสอดคล้องของผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ สารการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลของหน่วยการเรียนรู้ที่ 4	4.33	0.58	มาก
10	ความเหมาะสมและความสอดคล้องของผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ สารการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลของหน่วยการเรียนรู้ที่ 5	4.00	1.00	มาก
11	ความเหมาะสมและความสอดคล้องของผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ สารการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลของหน่วยการเรียนรู้ที่ 6	4.33	0.58	มาก
12	ความเหมาะสมของระยะเวลาที่ใช้ในการเรียนการสอน	4.33	0.58	มาก
รวมเฉลี่ย		4.28	0.16	มาก

ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกศเชษฐาราม

ตาราง 12 ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกศเชษฐารามโดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	รวม	IOC
1	1	1	1	3	1
2	1	1	1	3	1
3	1	1	1	3	1
4	1	1	1	3	1
5	1	1	1	3	1
6	1	1	1	3	1
7	1	1	1	3	1
8	1	1	1	3	1
9	1	1	1	3	1
10	1	-1	1	1	0.33
11	1	1	1	3	1
12	1	1	1	3	1
13	1	1	1	3	1
14	1	1	1	3	1
15	1	1	1	3	1
16	1	1	1	3	1
17	1	1	1	3	1
18	1	1	1	3	1
19	1	1	-1	1	0.33
20	1	1	-1	1	0.33
21	1	1	1	3	1.00
22	1	1	1	3	1.00
23	1	1	1	3	1.00
24	1	1	1	3	1.00
25	1	1	1	3	1.00
26	1	1	1	3	1.00
27	1	1	1	3	1.00
28	1	1	1	3	1.00
29	1	1	1	3	1.00
30	1	1	1	3	1.00

คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น
เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกศเชษฐาราม

ตาราง 13 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัด
โปรดเกษตรเขษุราราม

คนที่	คะแนนก่อนเรียน	เฉลี่ยร้อยละ	คะแนนหลังเรียน	เฉลี่ยร้อยละ	ผลต่างของคะแนน	ผลต่างของคะแนน
	(20 คะแนน)		(20 คะแนน)		ก่อนเรียน	ก่อนเรียนและหลังเรียน
	pretest		posttest		และหลังเรียน	ยกกำลัง (D ²)
1	10	50.00	14	70.00	4	16
2	10	50.00	13	65.00	3	9
3	8	40.00	12	60.00	4	16
4	7	35.00	12	60.00	5	25
5	7	35.00	13	65.00	6	36
6	9	45.00	14	70.00	5	25
7	11	55.00	17	85.00	6	36
8	9	45.00	15	75.00	4	16
9	9	45.00	14	70.00	5	25
10	7	35.00	13	65.00	6	36
11	7	35.00	12	60.00	5	25
12	10	50.00	15	75.00	5	25
13	11	55.00	17	85.00	6	36
14	11	55.00	16	80.00	5	25
15	13	65.00	16	80.00	3	9
16	14	70.00	19	95.00	5	25
17	13	65.00	19	95.00	6	36
18	5	25.00	14	70.00	4	16
19	9	45.00	14	70.00	5	25
20	9	45.00	14	70.00	5	25
21	8	40.00	13	65.00	5	25
22	9	45.00	14	70.00	5	25
23	5	25.00	11	55.00	6	36
24	11	55.00	15	75.00	4	6
25	12	60.00	15	75.00	3	9

ตาราง 13 (ต่อ)

คนที่	คะแนนก่อนเรียน (20 คะแนน) pretest	เฉลี่ยร้อยละ	คะแนนหลังเรียน (20 คะแนน) posttest	เฉลี่ยร้อยละ	ผลต่างของคะแนน ก่อนเรียน และหลังเรียน	ผลต่างของคะแนน ก่อนเรียนและหลังเรียน ยกกำลัง (D ²)
26	12	60.00	16	80.00	4	16
27	8	40.00	13	65.00	5	25
28	8	40.00	12	60.00	4	16
29	7	35.00	12	60.00	5	25
30	6	30.00	11	55.00	5	25
31	9	45.00	13	65.00	4	16
32	9	45.00	13	65.00	4	16
33	12	60.00	16	80.00	4	16
34	13	65.00	18	90.00	5	25
35	14	70.00	19	95.00	5	25
36	11	55.00	16	80.00	5	25
37	9	45.00	13	65.00	4	16
38	14	70.00	18	90.00	4	16
39	10	50.00	14	70.00	4	16
40	7	35.00	12	60.00	5	25
xbar	9.58		14.43			
ค่าเฉลี่ยร้อยละ		47.88		72.13		
sd	2.43		2.22			

คะแนนแบบทดสอบวัดความพึงพอใจที่มีต่อสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น
เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตศษฐาราม

ตาราง 14 ผลการวัดความพึงพอใจที่มีต่อสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตศเชษฐาราม

ข้อ	ประเด็นการประเมิน	\bar{x}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1	นักเรียนสามารถนำความรู้จากสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตศเชษฐารามไปปรับใช้ในการเรียนและชีวิตประจำวันได้	4.75	0.44	มากที่สุด
2	นักเรียนสามารถนำความรู้จากสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตศเชษฐารามมาสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะตามต้นแบบได้	4.68	0.47	มากที่สุด
3	นักเรียนสามารถนำความรู้จากสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตศเชษฐารามมาสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะตามจินตนาการได้	4.53	0.68	มากที่สุด
4	นักเรียน สามารถนำความรู้จากสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตศเชษฐารามไปถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้	4.78	0.42	มากที่สุด
5	สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตศเชษฐาราม ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และสืบสานศิลปะในท้องถิ่นของตน	4.65	0.48	มากที่สุด
6	สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตศเชษฐาราม ทำให้นักเรียนเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาไทย	4.68	0.57	มากที่สุด
7	สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตศเชษฐาราม สะท้อนให้เห็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมไทยในด้านต่างๆ	4.65	0.48	มากที่สุด
8	สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตศเชษฐาราม ทำให้นักเรียนเห็นความสัมพันธ์ระหว่างศิลปะกับประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม	4.58	0.50	มากที่สุด
9	การจัดกระบวนการเรียนรู้กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน	4.68	0.47	มากที่สุด
10	การจัดกระบวนการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนสามารถเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	4.65	0.48	มากที่สุด

ตาราง 14 (ต่อ)

ข้อ	ประเด็นการประเมิน	\bar{x}	S.D.	ระดับความ เหมาะสม
11	การจัดการเรียนรู้ช่วยสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียน	4.68	0.47	มากที่สุด
12	การจัดการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น	4.45	0.68	มาก
13	การจัดการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้ขึ้นเองได้	4.48	0.75	มาก
14	การจัดกระบวนการเรียนรู้ทำให้นักเรียนมีความสนุกสนานในการเรียนและการทำงานกิจกรรม	5.00	0.00	มากที่สุด
15	การจัดกระบวนการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนเกิดความรักและชื่นชมในศิลปกรรมวัดโปรดเกศเชษฐาราม	4.95	0.22	มากที่สุด
	รวมเฉลี่ย	4.68	0.18	มากที่สุด

ตาราง 15 คะแนนความพึงพอใจแบบทดสอบวัดความพึงพอใจที่มีต่อสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดกาศเชษฐาราม

ผิดพลาด! ไม่ใช้การเชื่อมโยงที่ถูกต้อง ตาราง 15 (ต่อ)

ผิดพลาด! ไม่ใช้การเชื่อมโยงที่ถูกต้อง

ข้อที่ / ลำดับที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
28	5	5	5	5	5	5	4	4	4	4	5	3	3	5	5	
29	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	
30	4	5	4	5	4	5	4	4	4	4	4	4	4	5	4	
31	5	4	3	5	5	5	5	5	5	5	5	5	3	5	5	
32	5	4	4	5	5	5	5	4	4	4	4	5	5	5	5	
33	5	5	5	5	5	5	5	4	5	5	4	4	4	5	5	
34	5	4	5	4	5	4	5	4	5	4	5	5	5	5	5	
35	5	4	4	5	5	5	5	5	5	5	5	5	4	5	5	
36	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	
37	4	4	4	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	
38	5	5	4	5	5	5	5	5	5	5	5	4	4	5	5	
39	5	5	4	5	5	5	5	5	4	5	4	4	5	5	5	
40	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	
ระดับ																
มากที่สุด	5	30	27	25	32	26	28	26	23	27	26	27	22	25	40	38
มาก	4	10	13	11	8	14	9	14	17	13	14	13	14	9	0	2
ปานกลาง	3	0	0	4	0	0	3	0	0	0	0	0	4	6	0	0
น้อย	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
น้อยที่สุด	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
—		4.7	4.6	4.5	4.7	4.6	4.6	4.6	4.5	4.6	4.6	4.6	4.4	4.4	5.0	4.9
x		5	8	3	8	5	8	5	8	8	5	8	5	8	0	5
s.d.		0.4	0.4	0.6	0.4	0.4	0.5	0.4	0.5	0.4	0.4	0.4	0.6	0.7	0.0	0.2
		4	7	8	2	8	7	8	0	7	8	7	8	5	0	2

ผิดพลาด! ไม่ใช้การเชื่อมโยงที่ถูกต้อง

ภาคผนวก ง

- ภาพกิจกรรมการเรียนรู้สาระท้องถิ่น เรื่องศิลปกรรมวัดโปรดเกตศเชษฐาราม
- ภาพแหล่งการเรียนรู้ในวัดโปรดเกตศเชษฐาราม

ภาพประกอบ 41 ศึกษาแหล่งเรียนรู้

ภาพประกอบ 42 นักเรียนเดินชมวัดโปรดเกตเศรษฐาราม

ภาพประกอบ 43 บริเวณภายในพระอุโบสถ

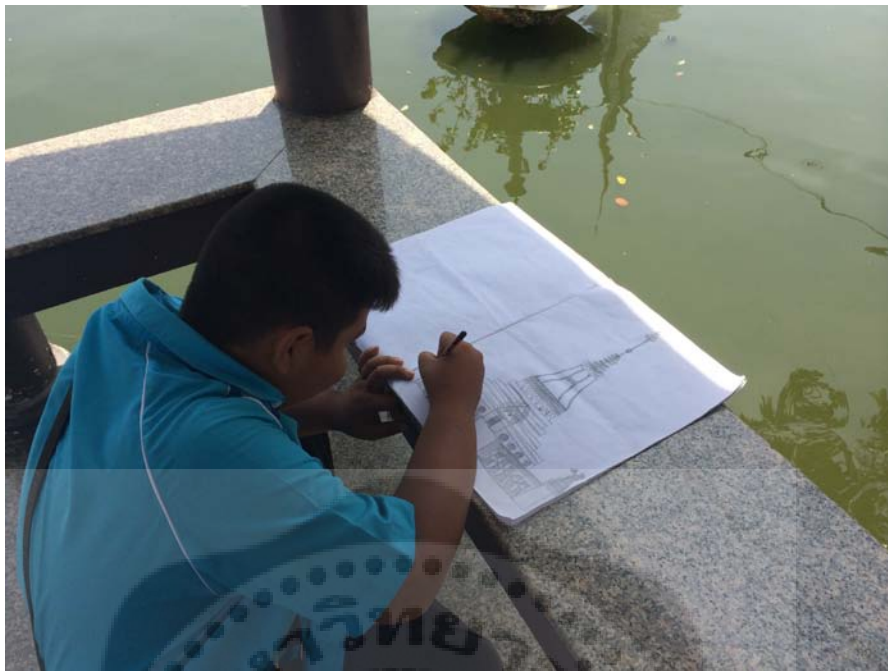
ภาพประกอบ 44 นักเรียนสอบถามข้อมูลจากพระสงฆ์

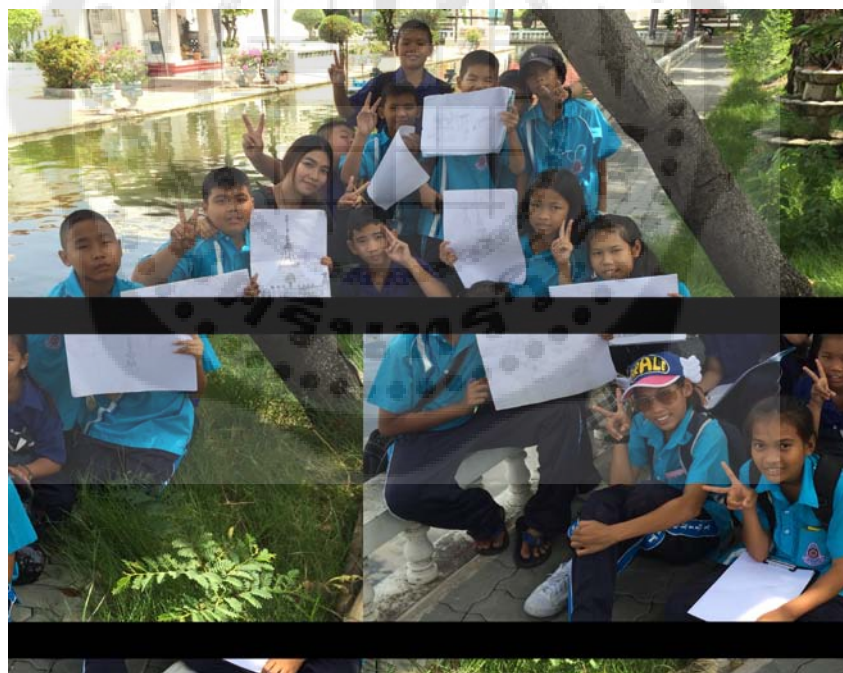
ภาพประกอบ 45 นักเรียนศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง

ภาพประกอบ 46 กิจกรรมวาดภาพจากแหล่งเรียนรู้ 1

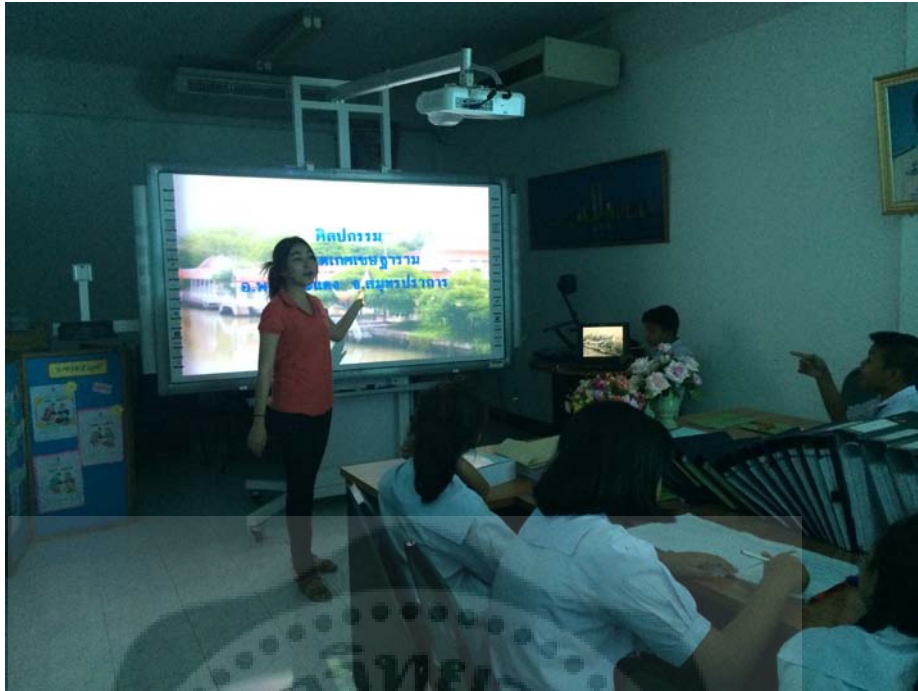
ภาพประกอบ 47 กิจกรรมวาดภาพจากแหล่งเรียนรู้ 2

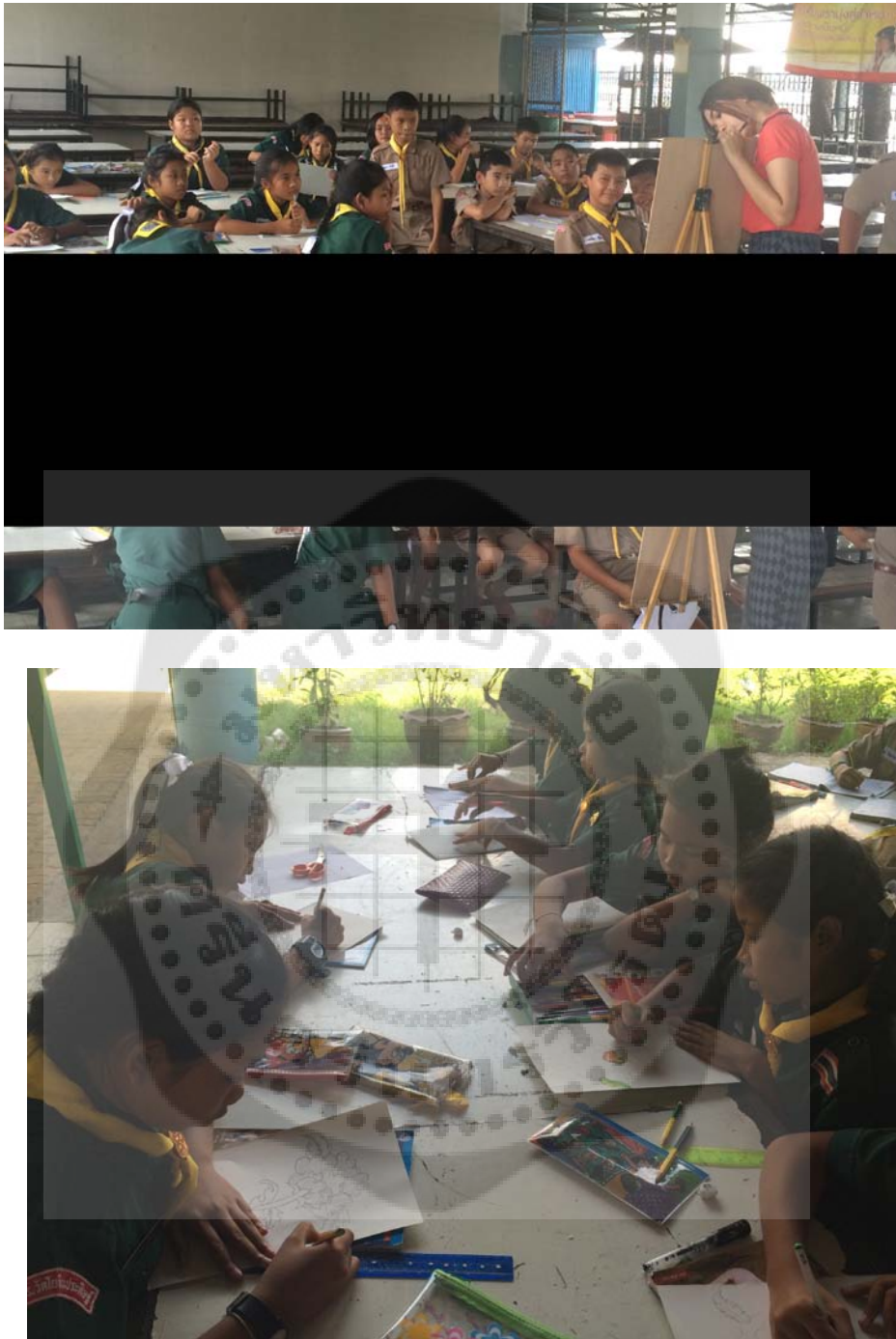
ภาพประกอบ 48 ผลงานจากการทำกิจกรรม

ภาพประกอบ 49 ความประทับใจจากการมาทัศนศึกษา

ภาพประกอบ 50 การเรียนรู้ด้วยสื่อ power point

ภาพประกอบ 51 การจัดกิจกรรมตามแผนการเรียนรู้ท้องถิ่น

ภาพแหล่งการเรียนรู้ในวัดโปรดเกศเชษฐาราม

ภาพประกอบ 52 วัดโปรดเกศเชษฐาราม

ภาพประกอบ 53 บรรยากาศในวัดโปรดเกตเศรษฐาราม

ภาพประกอบ 54 พระอุโบสถวัดโปรดเกศเชษฐาราม

ภาพประกอบ 55 พระพุทธชินนาถศาสดา พระประธานวัดโปรดเกศเชษฐาราม

ภาพประกอบ 56 พระพุทธไสยาสน์

ภาพประกอบ 57 ลายปูนปั้นบนบานประตูพระอุโบสถ

ภาพประกอบ 58 ลายรดน้ำเพดานพระอุโบสถ

ภาพประกอบ 59 ตึกตاپูปั้นจีน

ภาพประกอบ 60 ภาพเขียนสีน้ำมันของชรัว อินโฮง

ภาพประกอบ 61 ผู้วิจัยลงพื้นที่เก็บข้อมูลวัดโปรดเกศเชษฐาราม

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาววิชาพร เข้มทอง
วันเดือนปีเกิด	10 มีนาคม 2531
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	54 หมู่ 12 ตำบลบางอ้อ อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก 26110
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2546	มัธยมศึกษาตอนต้น จาก โรงเรียนบ้านนา “นายกพิทยากร”
พ.ศ. 2549	มัธยมศึกษาตอนปลาย จาก โรงเรียนบ้านนา “นายกพิทยากร”
พ.ศ. 2555	ปริญญาตรี ศบ. (ศิลปะไทย) จาก มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
พ.ศ. 2558	ปริญญาโท กศ.ม. (ศิลปศึกษา) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ